SZWAJCARSKO-POLSKI
Program Współpracy

Raport z badań ilościowych i jakościowych

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w Jaśle w zakresie usług społecznych

Lokalne Badania Społeczne dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśle

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Spis treści:

1. Wprowadzenie i metodologia 3

2. Usługi społeczne w kontekście przeobrażeń polityki społecznej 8

3. Analiza danych zastanych 13

4. Analiza wyników badania ilościowego 38

5. Analiza wyników badania jakościowego - wywiady grupowe 60

6. Analiza wyników badania jakościowego - wywiady indywidualne 79

7. Rekomendacje i wnioski 93

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

1. Wprowadzenie i metodologia

Firma Lokalne Badania Społeczne przeprowadziła badanie ilościowe i jakościowe na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśle w ramach projektu „RozwijaMY Jasło!". Głównym celem wspomnianego przedsięwzięcia było przeprowadzenie diagnozy potencjału i potrzeb pod kątem usług społecznych. Zrealizowany został cykl badawczy z zastosowaniem różnych, wzajemnie powiązanych metod i technik badawczych. Termin realizacji badania: kwiecień-maj 2026 r.

Problemy i pytania badawcze:

Głównym celem badania było rozpoznanie potrzeb mieszkańców i zbadanie lokalnego potencjału usługowego, w tym m.in:

- rodzajów usług, na które jest zapotrzebowanie,
- skali zapotrzebowania na poszczególne usługi społeczne,
- stanu zasobów w zakresie świadczenia usług społecznych m.in. przez lokalne organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i podmioty zatrudnienia socjalnego,
- dodatkowym celem była edukacja kadry OPS (docelowo - CUS).

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej stanie się podstawą rozwoju usług społecznych w Jaśle, określenia sposobu ich realizacji oraz możliwości zaangażowania w ten proces różnych interesariuszy: instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, biznesu i - wreszcie - samych mieszkańców. Diagnoza posłuży opracowaniu Programu Usług Społecznych, jak również będzie podstawą do opracowania Planu Organizowania Społeczności Lokalnej, który powinien uwzględniać wyniki rozpoznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, uzupełniających usługi społeczne w sposób funkcjonalny. Informacje zintegrowane w raporcie wspomogą również programowanie lokalnych polityk publicznych, wyznaczając priorytetowe kierunki interwencji. Co za tym idzie, diagnoza będzie narzędziem dla władz Miasta i innych podmiotów lokalnych, działających na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Kluczowe pytania badawcze:

- Jakie usługi społeczne są świadczone w Jaśle (m.in. rodzaje usług, usługodawcy, miejsca świadczenia usług, infrastruktura usługowa)?
- Jakich usług społecznych brakuje?
- Jaki jest stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców w obszarze usług społecznych?
- Jakie są zasoby i potencjały mieszkańców, grup społecznych i podmiotów lokalnych?
- Jakie podmioty świadczą usługi społeczne?
- Jakie podmioty mogłyby świadczyć usługi społeczne w przyszłości?
- Jakie są istniejące i możliwe sposoby zaangażowania różnych grup mieszkańców w proces rozwiązywania wspólnych problemów?
- Jakie są oczekiwane zasady i możliwości współpracy między podmiotami publicznymi, społecznymi i komercyjnymi?
- Jaki jest poziom aktywności społecznej i partycypacji mieszkańców?
- Jakie grupy (terytorialne i/lub kategorialne) powinny zostać objęte pracą metodą OSL (Organizowanie Społeczności Lokalnej)?
- Jakie są kluczowe problemy i wyzwania społeczne?
- Jak postrzegana jest jakość życia w Mieście?

Metody, techniki i narzędzia badawcze (w tym projekty narzędzi badawczych):

Podejście metodologiczne:

W badaniu zastosowana została **triangulacja metodologiczna**, a więc połączenie różnych, wzajemnie komplementarnych metod i technik badawczych (ilościowych i jakościowych). Co istotne, triangulacja dotyczyła nie tylko kwestii związanych z podejściem metodologicznym, ale również powiązaniem różnych źródeł danych oraz perspektyw (grup docelowych). Takie podejście pozwoliło na uzyskanie możliwie pełnej wiedzy, przyczyniając się do sformułowania trafnych wniosków i rekomendacji.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Ilustracja 1. Podejście badawcze oparte na zasadzie trzech „w”

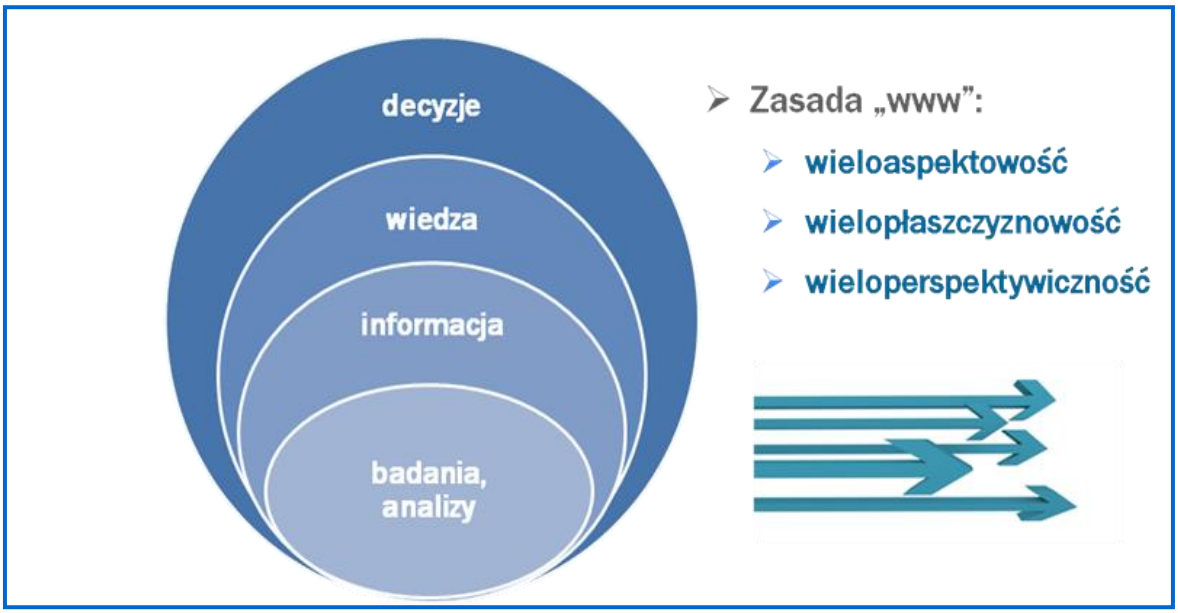

Ilustracja 2. Ogólny schemat procesu badawczego

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Uzyskany obraz jest wielowątkowy, wielopłaszczyznowy, a także - ze względu na możliwość zestawienia i porównania opinii różnych grup respondentów - wieloperspektywiczny („zasada WWW"). Innymi słowy, niniejszy projekt badawczy ma charakter kompleksowego, wieloetapowego i rozłożonego w czasie przedsięwzięcia. Badania ilościowe pozwoliły na uzyskanie danych statystycznych, przydatnych do zdiagnozowania sytuacji pod kątem sposobu świadczenia i organizacji usług społecznych w Jaśle. Badania jakościowe dostarczyły bardziej szczegółowych informacji, które pozwoliły na uzyskanie pogłębionej wiedzy, m.in. z perspektywy lokalnych ekspertów, usługodawców, a także (różnych grup) odbiorców usług społecznych.

Nawiązując do powyższych zagadnień, zrealizowane przedsięwzięcie objęło następujące obszary badawcze:

- kapitał społeczny, aktywność, partycypacja, włączanie mieszkańców,
- ocena jakości życia,
- ranking problemów społecznych,
- potencjały i zasoby społeczności lokalnej,
- korzystanie z usług społecznych i poziom satysfakcji,
- ocena jakości pracy dotychczasowych i potencjału usługodawców,
- zapotrzebowanie na usługi społeczne,
- określenie grup docelowych i ich potrzeb,
- kwestia odpłatności usług,
- pakiety usług i sposób ich świadczenia,
- relacje OPS/CUS z podmiotami zewnętrznymi i współpraca z usługodawcami,
- komunikacja społeczna, edukacja, upowszechnianie wiedzy.

<u>Metody i etapy badawcze:</u>

- Analiza danych zastanych (desk research),
- Badanie ilościowe, miks metodologiczny: CAWI + PAPI, N=300,
- Badanie jakościowe:

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

- ✓ Zogniskowane Wywiady Grupowe (N=2) - z przedstawicielami dwóch grup interesariuszy (1: przedstawiciele lokalnych instytucji publicznych, 2: przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej),
- ✓ Warsztaty Service Design (N=2) - z przedstawicielami następujących grup odbiorców usług społecznych (1: seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami, 2: przedstawiciele rodzin z dziećmi, młodzież),
- ✓ Indywidualne Wywiady Pogłębione (N=10) z lokalnymi liderami, przedstawicielami miejscowych władz lokalnych, instytucji i organizacji społecznych.

Tabela 1. Zrealizowane metody i etapy badawcze

Procedura badawcza	Sposób realizacji
Analiza danych zastanych (desk research)	Analiza dostępnych danych statystycznych oraz dokumentów strategicznych i programowych, raportów, analiz i opracowań
Badanie ilościowe: CAWI + PAPI	N=300
Badanie jakościowe: Zogniskowane Wywiady Grupowe (N=2 FGI)	2 spotkania z kluczowymi interesariuszami procesu tworzenia CUS: 1: przedstawiciele lokalnych instytucji publicznych 2: przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej
Badanie jakościowe: Warsztaty Service Design (N=2 FGI)	2 spotkania z odbiorcami usług społecznych: 1: seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami 2: przedstawiciele rodzin z dziećmi, młodzież
Badanie jakościowe: Indywidualne Wywiady Pogłębione (N=10 IDI)	10 wywiadów z osobami kluczowymi/liderami lokalnymi

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

2. Usługi społeczne w kontekście przeobrażeń polityki społecznej

Konieczność rozwoju usług społecznych stanowi odpowiedź na aktualne wyzwania społeczne w Polsce i Unii Europejskiej. Rozwiązania oparte na usługach społecznych (szerzej publicznych) bardziej pasują do postindustrialnej rzeczywistości i nowego modelu społecznego. Dlatego współcześnie termin państwo opiekuńcze (*welfare state*) coraz częściej zastępuje się pojęciem *„social services state"*, bardziej oddającym specyfikę skoncentrowaną na usługach polityki społecznej. W stopniowo wyłaniającym się nowym podejściu do polityki społecznej warto zaznaczyć przynajmniej trzy istotne trendy, które są realnym powodem do inwestowania w sektor usług społecznych.

- różnorodność instytucjonalna w dostarczaniu i produkcji usług społecznych (*welfare pluralism*):

Odpowiedzialność za realizację zadań i usług społecznych rozkłada się na większą liczbę podmiotów działających w ramach różnych sektorów. Pluralizacja dotyczy szczególnie trzech obszarów - po pierwsze, instytucji realizujących zadania społeczne, po drugie, instrumentów finansowania, po trzecie, sposobów realizacji usług społecznych. Zakłada się, że w celu większej skuteczności działań społecznych administracja publiczna powinna w większym stopniu wykorzystywać aktywne społeczeństwo obywatelskie (np. poprzez tworzenie partnerskich relacji między państwem a organizacjami pozarządowymi). Z kolei na styku rynku i polityki społecznej tworzy się specyficzna forma przedsiębiorczości - ekonomia społeczna.

- ekonomizacja usług społecznych:

Kolejnym ważnym kierunkiem współczesnej polityki społecznej jest postępujący proces jej ekonomizacji. Polega on na powiązaniu różnych aktywizujących działań polityki społecznej z rynkiem pracy. Praca staje się kluczem do rozwiązywania różnorodnych problemów ekskluzji społecznej i ubóstwa, gdyż poprzez działania aktywizujące próbuje się rozwiązywać różnorodne kwestie socjalne dzięki integracji ludzi z rynkiem pracy. Z pewnością odpowiedzią na tę potrzebę są rozwiązania realizowane w duchu ekonomii społecznej.

Ekonomizacja polityki społecznej to także wprowadzanie do niej różnorodnych mechanizmów, które są związane z rozwiązaniami klasycznie rynkowymi. Chodzi tu przede wszystkim o takie procesy, jak prywatyzacja i urynkowienie zadań społecznych, wprowadzanie konkurencyjności wśród producentów i

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

dostawców świadczeń społecznych. Pojawia się też zjawisko tzw. quasi rynków w sferze społecznej, na których motywem działania nie musi być chęć zysku; z kolei nabywcy (mieszkańcy korzystający z usług) nie zużywają własnych zasobów; źródłem finansowania pozostają bardzo często środki publiczne.

- uspołecznienie usług społecznych:

W nowych podejściach do polityki społecznej zauważa się, że do pozytywnej zmiany roli i znaczenia usług społecznych przyczynia się w poważnym stopniu ich uspołecznienie, czyli wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej. Można nawet stwierdzić, że sektor ekonomii społecznej (rozumiany szeroko czyli łącznie z organizacjami pozarządowymi) jest właściwie niezastąpiony, ze względu na fakt, że szybciej i skuteczniej dociera do odbiorców pomocy, jest bardziej elastyczny, innowacyjny, efektywniejszy finansowo. Ponadto sektor ekonomii społecznej łączy świadczenie usług społecznych z zacieśnianiem więzi społecznych i pogłębiania integracji społecznej, a także ze wzmacnianiem społeczeństwa obywatelskiego.

Kreowanie koncepcji usług socjalnych przez Unię Europejską

Komisja Europejska scharakteryzowała obszar tzw. usług interesu ogólnego w Zielonej Księdze (Green Paper Services on General Interest, 2003) oraz Białej Księdze (White Paper Services on General Interest, 2004) wskazując, że zagadnienia związane z usługami stanowią dla instytucji europejskich niezwykle ważny obszar rozwoju polityki społecznej. Usługi w interesie ogólnym (*Services of General Interest*), obejmują usługi zarówno o charakterze gospodarczym jak i niegospodarczym. Są to usługi, które bez interwencji publicznej nie byłyby świadczone, lub byłyby świadczone na innych warunkach. Realizowanie takich usług na zlecenie władzy publicznej wpływa na ich jakość, oraz umiarkowaną cenę z uwagi na dofinansowanie ze źródeł publicznych.

Z kolei usługi socjalne użyteczności publicznej są istotną częścią Europejskiego Modelu Społecznego. Dokument uzupełniający do komunikatu dotyczącego jednolitego rynku na miarę Europy XXI wieku „Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie" z roku 2007 wskazuje, że usługi socjalne są postrzegane jako środek do osiągnięcia następujących celów:

- są to usługi zorientowane na osobę, przeznaczone do zaspokajania życiowych potrzeb człowieka, zwłaszcza potrzeb słabszych grup w społeczeństwie,
- zapewniają ochronę przed ogólnymi i szczególnymi zagrożeniami dla życia oraz pomagają w realizacji osobistych wyzwań i w sytuacjach kryzysowych,
- świadczone są również na rzecz rodzin, w kontekście zmiany wzorców rodziny, wspierania ich roli w opiece nad młodymi i starszymi członkami rodziny, jak również nad osobami niepełnosprawnymi, oraz kompensują ewentualny rozpad rodzin,
- są to kluczowe instrumenty ochrony podstawowych praw człowieka i ludzkiej godności; przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia i tworzenia równych szans dla wszystkich.

W realizacji usług społecznych użyteczności publicznej Komisja Europejska przewiduje preferencję dla konkretnych lokalnych realizatorów. Obok dotychczasowych klauzul społecznych pozwalających, by wykonawca do realizacji zamówienia publicznego zatrudnił osoby mające utrudniony dostęp do rynku pracy (art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych) dodatkowo preferowane będzie wsparcie kierowane do lokalnych podmiotów ekonomii społecznej. Usługi tego rodzaju powinny być zorganizowane w następujący sposób:

- zaspokojenie wielorakich potrzeb poszczególnych jednostek wymaga wszechstronności i personalizacji usług socjalnych, które muszą być opracowane i świadczone w sposób zintegrowany; często między odbiorcą usługi i usługodawcą istnieje osobista relacja,
- przy definiowaniu i świadczeniu usługi trzeba uwzględniać różnorodność ich adresatów,
- usługi socjalne świadczone w celu zaspokojenia potrzeb osób należących do słabszych grup społeczeństwa charakteryzuje często asymetryczny stosunek między usługodawcami i beneficjentami, odmienny od relacji mających miejsce między dostawcą handlowym a konsumentem,
- z uwagi na fakt, że usługi te często osadzone są w (lokalnych) tradycjach kulturowych, wybiera się rozwiązania dostosowane do szczególnych cech lokalnej sytuacji, gwarantujące bliskość między usługodawcą a użytkownikiem, zapewniając jednocześnie równy dostęp do usług na całym terytorium,

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

- usługodawcy często potrzebują dużej autonomii, by zaspokoić różne i zmieniające się potrzeby socjalne,
- z reguły usługi te opierają się na zasadzie solidarności i w dużym stopniu są one uzależnione od publicznego finansowania, co zapewnia równy dostęp, niezależnie od stanu posiadania czy dochodów,
- usługodawcy nienastawieni na zysk oraz pracownicy wolontariatu często odgrywają ważną rolę w świadczeniu usług socjalnych, wyrażając tym samym postawę obywatelską i przyczyniając się do integracji społecznej, spójności społecznej wspólnot lokalnych oraz do solidarności międzypokoleniowej.

Wprowadzenie usług społecznych jako kategoria obrotu prawnego w Polsce

W 2019 r. po przyjęciu przez Sejm RP ustawy „O realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych" (19.07.2019 r.) nastąpiło uporządkowanie definicyjne i prawne sfery usług społecznych. Do tej pory pojęcie „usługi społeczne" było powszechnie używane w dyskursie naukowym i literaturze przedmiotu, ale było nieobecne w krajowym obrocie prawnym. Wprowadzenie legalnej definicji usług społecznych ma charakter opisowy i polega na wyliczeniu usług zaliczanych do tej kategorii. Definicją, z założenia, objęte zostały wszystkie usługi pomocy społecznej (w tym praca socjalna), ale także inne usługi, a w pierwszej kolejności asystentura rodziny i usługi opiekuńcze dla seniorów.

„Usługi społeczne" jako pojęcie prawne jest kategorią szerszą niż „usługi pomocy społecznej", ale węższą niż „usługi świadczone w interesie ogólnym" czy „usługi użyteczności publicznej". Kategorią tą zostały objęte usługi świadczone w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami. Zakres przedmiotowy pojęcia „usługi społeczne" został powiązany z definicją legalną zawodów pomocowych w ten sposób, że docelowo usługami społecznymi będą usługi świadczone co do zasady przez przedstawicieli zawodów pomocowych. Zapisy dotyczące zawodów pomocowych ujęte są w odrębnej ustawie regulującej funkcjonowanie Centrów Usług Społecznych. Celem tego aktu prawnego jest integracja i profesjonalizacja usług społecznych i zarazem zwiększenie elastyczności władz samorządowych w organizacji ich świadczenia na poziomie lokalnym i w konsekwencji zapewnienie mieszkańcom szerszej i łatwiejszej dostępności tychże usług.

Definicja legalna ma charakter opisowo-enumeratywny. Usługi społeczne to:

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

- działania podejmowane przez Miasto w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych lub ogółu mieszkańców,
- z zakresu 14 obszarów kompetencyjnych Miasta, które zostały wymienione poniżej,
- na podstawie ustaw, których przykłady również zostały przedstawione poniżej,
- są świadczone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeżeli wymogi w tym zakresie wynikają z przepisów odrębnych.

Usługi społeczne to termin szerszy niż usługi pomocy społecznej, ale węższy niż usługi użyteczności publicznej. Obejmują problematykę z zakresu:

1) polityki prorodzinnej,
2) wspierania rodziny,
3) systemu pieczy zastępczej,
4) pomocy społecznej,
5) promocji i ochrony zdrowia,
6) wspierania osób z niepełnosprawnością,
7) edukacji publicznej,
8) przeciwdziałania bezrobociu,
9) kultury,
10) kultury fizycznej i turystyki,
11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
12) mieszkalnictwa,
13) ochrony środowiska,
14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Usługi społeczne odnoszą się w szczególności do następujących ustaw:

1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

2) ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw,

3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

4) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

5) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

6) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,

7) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

8) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

9) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

10) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe,

11) ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,

12) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,

13) ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,

14) ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie,

15) ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji,

16) ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,

17) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

3. Analiza danych zastanych

Jasło jest gminą miejską, położoną w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie jasielskim, w odległości ok. 50 km od stolicy regionu - Rzeszowa. Powierzchnia Miasta wynosi ok. 37 km², co stanowi 4,45 proc. powierzchni powiatu. Jasło sąsiaduje z następującymi gminami wiejskimi: Jasło (obszary wiejskie), Tarnowiec, Kołaczyce oraz Brzyska[1].

[1] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za rok 2024", Jasło, 2025, str. 2

Ilustracja 3. Położenie Miasta Jasła na tle powiatu jasielskiego[2]

Tabela 2. Stan ludności Miasta Jasła na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju w latach 2020-2024[3]

Jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	38 088 564	37 907 704	37 766 327	37 636 508	37 489 087
PODKARPACKIE	2 096 166	2 085 932	2 079 098	2 071 676	2 062 997
Powiat jasielski	111 035	110 185	109 582	108 819	108 084
Jasło	33 962	33 463	33 100	32 727	32 378
Przeworsk	14 929	14 796	14 652	14 523	14 422
Sanok	35 713	35 178	34 687	34 345	33 844
Jarosław	36 448	35 945	35 610	35 298	34 966

[2] Źródło: „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatowo-Gminnego Związku Komunikacyjnego w Powiecie Jasielskim na lata 2020-2028, Warszawa-Jasło, 2020, str. 12
[3] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W populacji mieszkańców Miasta Jasła nieznacznie przeważają kobiety, których udział wynosi 52 proc. Wyraźnie widać, że liczba mieszkańców Jasła od lat się zmniejsza. Analogiczne zjawisko można zaobserwować również w odniesieniu do gmin miejskich ujętych w powyższym zestawieniu, powiatu jasielskiego, województwa podkarpackiego oraz całego kraju. Z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że wspomniane zjawisko utrzyma się w dłuższej perspektywie - według prognoz długoterminowych populacja powiatu jasielskiego w roku 2035 ma wynosić 99 280 osób, natomiast do roku 2050 liczba mieszkańców zmniejszy się do 85 671 osób.

Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju w latach 2020-2024[4]

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym					w wieku produkcyjnym					w wieku poprodukcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	18,4	18,4	18,4	18,2	18,0	59,4	59,1	58,7	58,4	58,2	22,2	22,5	22,9	23,3	23,8
PODKARPACKIE	18,9	18,9	18,7	18,5	18,3	60,2	59,9	59,5	59,2	58,9	20,9	21,3	21,7	22,3	22,8
Powiat jasielski	18,0	17,9	17,7	17,3	17,0	60,6	60,3	60,0	59,7	59,3	21,5	21,8	22,3	23,0	23,7
Jasło	15,7	15,8	15,5	15,1	14,6	58,7	58,2	57,8	57,4	57,1	25,6	26,0	26,7	27,5	28,3
Przeworsk	17,5	17,5	17,2	16,9	16,8	58,4	57,8	57,1	56,7	56,3	24,1	24,7	25,7	26,4	26,9
Sanok	15,5	15,4	15,3	15,1	14,6	58,1	57,5	56,8	56,2	55,8	26,3	27,1	27,9	28,8	29,6
Jarosław	15,9	16,1	16,3	16,2	15,9	58,4	57,7	56,8	56,3	55,9	25,6	26,2	26,9	27,5	28,2

Oprócz malejącej liczebności populacji najbardziej istotnym zjawiskiem demograficznym jest zmiana struktury ludności ze względu na wiek. Według danych na koniec 2024 roku 14,6 proc. mieszkańców Jasła stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (jest to udział zbliżony do danych zanotowanych dla Przeworska i jednocześnie niższy na tle kraju, województwa podkarpackiego, powiatu jasielskiego oraz miast: Sanoka i Jarosławia), 57,1 proc. - osoby w wieku produkcyjnym (co jest wynikiem niższym od wskaźników dla kraju, regionu i powiatu, zaś niższa w porównaniu ze wszystkimi analizowanymi gminami miejskimi), natomiast 28,3 proc. - osoby w wieku poprodukcyjnym (stanowiący wyższy udział od danych dla kraju, regionu, powiatu, jak również niemal wszystkich miast ujętych w powyższej tabeli). W perspektywie ostatnich 5 lat (2020-2024) widoczny jest utrzymujący się spadek

[4] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w populacji oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Trend ten wskazuje na stopniowe „starzenie się" społeczności (zwiększania się liczby seniorów) Miasta Jasła. Również na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i powiatowym można mówić o trwałej tendencji „starzenia się" społeczeństwa, która - według wszelkich dostępnych prognoz - ma charakter trwały i będzie kontynuowana w przyszłości.

Pomoc społeczna

W roku 2024 świadczeniami z pomocy społecznej przyznanymi na podstawie decyzji administracyjnej objęto 776 rodzin, liczących 1 421 osób, co stanowiło 4,44 % ogólnej liczby mieszkańców Miasta Jasła. Od 2018 roku liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji systematycznie malała, np. w roku 2018 było ich 1 803, zaś w 2024 roku – 1 044. W 2024 roku 974 rodziny skorzystały z pomocy społecznej, w tym z pracy socjalnej (1 832 osoby w rodzinach), a liczba ta sukcesywnie malała z roku na rok. W 2024 roku 431 osób skorzystało ze świadczeń niepieniężnych (liczba ww. świadczeń wyniosła 87 377), a 698 osób - ze świadczeń pieniężnych (10 275 świadczeń). Kwota świadczeń pieniężnych w roku 2024 wyniosła 3 760 867,22 zł (o 233 873,85 zł więcej niż w roku poprzedni)[5].

W 2024 r. do najważniejszych powodów korzystania z pomocy społecznej należały: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Na kolejnych miejscach w hierarchii przyczyn korzystania z pomocy społecznej znalazły się: potrzeba ochrony macierzyństwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz bezdomność[6].

Tabela 4. Powody przyznania pomocy społecznej w 2024 r.[7]

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	534
BEZROBOCIE	376
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	368

[5] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 11-34

[6] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, , Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 23

[7] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 23

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	355
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	99
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	70
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	62
ALKOHOLIZM	47
BEZDOMNOŚĆ	46
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	42
PRZEMOC DOMOWA	23
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	22
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	19
ZDARZENIE LOSOWE	2

W ramach wsparcia udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle realizowane są ustawowe świadczenia i usługi m.in. w postaci: pomocy finansowej, usługowej i rzeczowej dla osób potrzebujących, pracy socjalnej, zasiłków celowych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, wydawania posiłków dla dzieci w szkołach czy wypłacania dodatków mieszkaniowych i energetycznych. MOPS organizuje również usługi opiekuńcze dla osób doświadczających trudności w codziennym funkcjonowaniu. W roku 2024 z tej formy wsparcia skorzystało 76 mieszkańców Jasła (o 6 osób mniej niż w roku 2023). Realizowane są również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których w 2024 roku skorzystało 63 mieszkańców Miasta Jasła. Prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne (74 rodziny w 2024 r.), a także asystentura rodziny (2 asystentów w roku 2024, z których wsparcia skorzystało 36 rodzin). MOPS obejmuje również wsparciem rodziny z dziećmi poprzez takie formy pomocy, jak np. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, których odbiorcami były w sumie 332 rodziny (o 99 rodzin mniej niż w roku poprzednim), a łączna kwota przeznaczona na tę formę pomocy wyniosła 1 551 943,44 zł (w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 415 575,8 zł),

a także świadczenia opiekuńcze w postaci: świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych[8].

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle aktywnie wspiera seniorów, osoby z niepełnosprawnościami oraz opiekunów osób niesamodzielnych, m.in. w ramach następujących programów i projektów:

- „Opieka wytchnieniowa", celem programu było wsparcie opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez czasowe przejęcie części codziennych obowiązków, umożliwiając im odpoczynek, regenerację lub załatwienie spraw osobistych. Usługą wytchnieniową w 2024 r. zostało objętych 36 opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w tym 4 opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami. Na realizację programu przeznaczono kwotę 337 824 zł.
- „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością", którego celem było wsparcie 78 osób z niepełnosprawnościami w tym 5 dzieci od ukończenia 2 roku życia do ukończenia 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji z terenu Miasta Jasła w wykonywaniu codziennych czynności, uczestnictwie w wydarzeniach sportowych i kulturalnych oraz włączenie w życie społeczne. Łączna kwota programu wyniosła 1 700 044,28 zł.
- „Korpus Wsparcia Seniorów", w ramach którego zapewniono osobom w wieku 60 lat i starszym wsparcie w postaci „opasek bezpieczeństwa", umożliwiających całodobowy kontakt z operatorem pomocy i szybką interwencję w sytuacjach zagrożenia. Zrealizowane działania dotarły do 65 seniorów, zaś koszt programu wyniósł 27 086,20 zł.
- „Opieka 75+", celem którego było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla 12 osób w wieku 75 lat i więcej - poprzez zapewnienie im wsparcia adekwatnego do wieku i stanu zdrowia, poprawę jakości życia oraz wzmocnienie

[8] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 27-44

finansowe Miasta w realizacji jego obowiązkowych zadań własnych. Całkowita wartość realizacji programu wyniosła 182 539,5 zł.

- projekt „Usługi społeczne w mieście Jaśle", w ramach którego realizowano wsparcie obejmujące funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy dla Osób Starszych, usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz transport indywidualny „door-to-door". W 2024 r. wsparciem DDP objęto 42 osoby w wieku 60+, które korzystały m.in. z usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych, terapii zajęciowej, zajęć usprawniających, wyżywienia oraz transportu do i z placówki. Realizowano także usługi asystenckie dla 25 osób z niepełnosprawnościami (11 asystentów) oraz transport indywidualny, z którego skorzystało 8 osób, a łączna kwota wydatkowana na realizację zadań w roku 2024 wyniosła 1 095 959,98 zł[9].

Poniżej prezentujemy dane na temat korzystania z pomocy społecznej w szerszym kontekście, tj. w ujęciu porównawczym.

Tabela 5. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2020-2024[10]

jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	416	373	344	338	313
PODKARPACKIE	549	477	441	426	397
Powiat jasielski	694	592	546	498	464
Jasło	673	610	568	522	458
Przeworsk	343	327	292	310	294
Sanok	420	381	374	403	371
Jarosław	459	422	362	353	350

Dane zamieszczone w powyższej tabeli obejmują zasięg korzystania z pomocy społecznej, a więc udział beneficjentów pomocy społecznej w populacji. Wyraźnie widać, że przedmiotowy wskaźnik dla Miasta Jasła w roku 2024 wyniósł 458, zatem był wyższy od danych zanotowanych dla całego kraju, województwa podkarpackiego oraz wszystkich gmin miejskich zamieszczonych w tabeli. Nieco wyższe wyniki zaobserwowano w powiecie jasielskim. Zestawiając dane za lata 2020-2024, można dostrzec

[9] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 68
[10] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

wyraźny trend spadkowy, który jest widoczny w niemal wszystkich porównywanych jednostkach terytorialnych.

Tabela 6. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w latach 2020-2024[11]

jednostka terytorialna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	762 536	704 117	656 746	639 737	609 122
PODKARPACKIE	46 900	42 376	39 509	38 324	37 100
Powiat jasielski	3 273	2 885	2 686	2 469	2 338
Jasło	1 140	1 051	984	891	804
Przeworsk	229	226	196	223	219
Sanok	837	768	743	769	718
Jarosław	794	747	660	635	622

Dane prezentowane w powyższej tabeli zawierają rzeczywistą liczbę gospodarstw domowych, które w danym roku skorzystały z pomocy społecznej. Gospodarstwo domowe korzystające z pomocy społecznej to takie, które otrzymało pomoc pieniężną, rzeczową lub w formie usług zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w artykule 7. ww. ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe. W roku 2024 w Mieście Jaśle z różnego rodzaju wsparcia, świadczonego przez pomoc społeczną, skorzystało 804 gospodarstw domowych. Liczba ta systematycznie zmniejsza się od kilku ostatnich lat. Podobny trend odnotowano również w większości gmin miejskich ujętych w powyższym zestawieniu, a także w powiecie, regionie i kraju[12].

Sytuacja mieszkaniowa

Według stanu na rok 2024 w Jaśle mieszkaniowy zasób gminny stanowiło 269 lokali komunalnych. Jak wynika z dokumentu „Ocena zasobów pomocy społecznej za 2024 rok", na koniec roku 2024

[11] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS
[12] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

zarejestrowano 37 wniosków na mieszkanie komunalne z zasobów Gminy, natomiast liczba oczekujących na mieszkanie socjalne wyniosła 25[13] .

W uzupełnieniu powyższych informacji warto zaznaczyć, że w roku 2024 w Jaśle dostępnych było 395 mieszkań na 1000 mieszkańców, a więc więcej, niż w województwie podkarpackim, powiecie jasielskim oraz Przeworsku, zaś mniej niż w całej Polsce, Sanoku i Jarosławiu. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Mieście Jaśle wynosi 28,5 m², co jest wartością zbliżoną do danych zaobserwowanych w Sanoku i jednocześnie najniższą spośród wszystkich analizowanych jednostek terytorialnych. Przeciętna liczba osób na jedną izbę w Jaśle wynosi 0,6 i jest zbliżona do danych dla kraju, powiatu oraz wszystkich gmin miejskich ujętych w zestawieniu. Z kolei przeciętna liczba izb w jednym mieszkaniu w Jaśle to 4,01, co jest wartością wyższą od danych zarejestrowanych w całej Polsce, Sanoku i Jarosławiu, zaś nieco niższa względem regionu, powiatu i Przeworska[14].

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe Miasta Jasła w 2024 r. na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju[15]

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	mieszkania na 1000 mieszkańców	przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	przeciętna liczba osób na 1 izbę
POLSKA	32,2	425,9	3,83	0,61
PODKARPACKIE	30,0	353,0	4,24	0,67
Powiat jasielski	27,4	319,5	4,38	0,71
Jasło	28,5	394,8	4,01	0,63
Przeworsk	30,0	375,5	4,20	0,63
Sanok	28,5	419,0	3,81	0,63
Jarosław	29,5	415,7	3,78	0,64

[13] „Ocena zasobów pomocy społecznej dla Miasta Jasła za 2024 rok, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle, Jasło, 2025 str. 11
[14] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS
[15] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ochrona zdrowia

Poniżej prezentujemy najważniejsze informacje z obszaru ochrony zdrowia. Zgodnie z informacjami zawartymi w Rejestrze Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, na terenie Miasta Jasła działalność prowadzi 25 placówek medycznych.

Tabela 8. Placówki medyczne prowadzące dzielność na terenie Miasta Jasła w 2025 r.[16]

LP.	NAZWA PLACÓWKI MEDYCZNEJ	ADRES PLACÓWKI MEDYCZNEJ
1	NORDMEDIC PODKARPACIE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Jana Kochanowskiego 6
2	MIROSŁAW MASTEJ, RYSZARD MASTEJ, PAWEŁ MASTEJ CENTRUM ZDROWIA DR. MASTEJ SPÓŁKA CYWILNA	Stanisława Staszica 17A
3	„SOMED" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Zygmunta Krasińskiego 17
4	SZPITAL SPECJALISTYCZNY W JAŚLE	ul. Lwowska 22
5	SAMODZIELNY PUBLICZNY MIEJSKO - GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W JAŚLE	Mickiewicza 4
6	KEMED SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Adama Mickiewicza 108C
7	L.MIKRUT, R.PATYKIEWICZ SPÓŁKA CYWILNA NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „MEDYK"	Adama Mickiewicza 5
8	NZOZ CDOP „LIBRA" TERESA WITUSIK	Grunwaldzka 45
9	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „CHIR-MED." JERZY KAWAŁEK	Jana Pawła II 35
10	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ „REH-MED ANNA RAK	Gądki 55A
11	POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W JAŚLE	Koralewskiego 13
12	CENTRUM ZDROWIA „IMHOTEP" - MARIA KUCZERA	Karola Szajnochy 43/F
13	MILUDENT PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA MICHAŁ LUBAŚ	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 15/20
14	OŚRODEK PSYCHOTERAPII MARZENA LECHWAR	Floriańska 18, 38-200 Jasło
15	ZOŁA-MED LESŁAW ZOŁA	Józefa Ignacego Kraszewskiego 19
16	FEMINA SŁOWIŃSKI I PIERZ SPÓŁKA JAWNA	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 15
17	EMERGENCIA 2 POGOTOWIE MEDYCZNE MARCIN GÓRSKI	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 25/22
18	NZOZ KIMBER SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Fryderyka Chopina 65C
19	„FISJO" FIZJOTERAPIA SABINA MASTEJ	Stanisława Staszica 16

[16] Źródło: https://rpwdl2.ezdrowie.gov.pl/wyszukiwarka, data dostępu: 13.04.2026 r.

20	MED - ACTIVE MARIUSZ MASTEJ	Stanisława Staszica 17A
21	PRYWATNY GABINET ORTOPEDII I CHORÓB RĘKI BOGDAN NASZKIEWICZ	Stanisława Staszica 21
22	MA-MED SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Rafineryjna 1A
23	MASKOT SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 10
24	FUNDACJA „SPRAWNI I ZDROWI”	Grunwaldzka 74D

Według Banku Danych Lokalnych GUS w roku 2024 w Mieście Jaśle funkcjonowało 6 przychodni POZ podległych samorządowi terytorialnemu.

Tabela 9. Liczba przychodni ogółem, praktyki lekarskie, przychodnie na 10 tys. ludności w roku 2024[17]

Jednostka terytorialna	przychodnie ogółem	praktyki lekarskie w mieście	przychodnie na 10 tys. ludności
POLSKA	24 225	2 243	6
PODKARPACKIE	1 341	225	7
Powiat jasielski	44	7	4
Jasło	21	7	6
Przeworsk	22	5	15
Sanok	31	9	9
Jarosław	34	15	10

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że dostęp do usług z obszaru ochrony zdrowia w Mieście Jaśle (mierzony liczbą przychodni w przeliczeniu na populację) jest zbliżony do średniej dla kraju, zaś niższa względem regionu oraz wszystkich analizowanych gmin miejskich (w szczególności w odniesieniu do Przeworska). Najniższe wyniki zanotowano w przypadku powiatu jasielskiego. Powyższe dane (gromadzone przez instytucje statystyki publicznej) ukazują niepełny obraz sytuacji, np. brakuje informacji na temat stanu personelu medycznego (liczby etatów przeliczeniowych lekarza, pielęgniarki lub położnej) w relacji do liczby mieszkańców oraz liczby zadeklarowanych pacjentów do poszczególnych jednostek ochrony zdrowia w przeliczeniu na populację. Ponadto nie wiemy, ilu mieszkańców korzysta z usług medycznych poza terenem Miasta i odwrotnie - ilu mieszkańców sąsiednich jednostek administracyjnych korzysta z usług ochrony zdrowia na terenie Jasła. Z pewnością obszar ochrony zdrowia powinien zostać objęty osobną analizą.

[17] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gospodarka i rynek pracy

Poniżej prezentujemy kluczowe informacje odnośnie sfery gospodarczej, a także kondycji lokalnego rynku pracy w Mieście Jaśle. Warto zaznaczyć, że niektóre dane dotyczące drugiej z wymienionych kwestii są zbierane w ujęciu powiatowym.

Tabela 10. Wybrane wskaźniki aktywności gospodarczej mieszkańców w roku 2024[18]

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców
POLSKA	1 415	1 003
PODKARPACKIE	1 038	776
Powiat jasielski	916	725
Jasło	1 228	889
Przeworsk	1 164	802
Sanok	1 177	801
Jarosław	1 346	909

Powyższe dane pokazują, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Mieście Jaśle jest wysoka na tle danych regionalnych, powiatowych oraz w stosunku do gmin miejskich: Przeworska i Sanoka, zaś niższa względem wartości dla kraju oraz gminy Jarosław. Analogiczną sytuację odnotowano również w odniesieniu do liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na populację.

Tabela 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w proc.) w latach 2021-2025[19]

Jednostka terytorialna	2021	2022	2023	2024	2025
POLSKA	5,8	5,2	5,1	5,1	5,7
PODKARPACKIE	9,9	8,8	8,7	8,7	9,3
Powiat jasielski	14,1	12,7	13,3	13,0	13,6
Powiat przeworski	15,9	14,4	13,5	13,3	14,3
Powiat sanocki	7,4	7,8	8,3	8,9	9,5
Powiat jarosławski	13,3	11,3	10,6	11,2	11,7

[18] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS
[19] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ponieważ informacje na temat stopy bezrobocia rejestrowanego zbierane są na poziomie powiatów, nie mamy możliwości zaprezentowania danych dla poszczególnych gmin (w tym dla Miasta Jasła). Powyżej zaprezentowane zostały dane dla powiatu jasielskiego i trzech powiatów na tle parametrów regionalnych, jak również ogólnopolskich. Stopa bezrobocia dla powiatu jasielskiego jest wyższa od danych ogólnokrajowych, regionalnych oraz względem wartości zaobserwowanych dla powiatu sanockiego i jarosławskiego, zaś nieco niższa w porównaniu z powiatem przeworskim. Stopa bezrobocia dla powiatu jasielskiego jest wyższa od danych ogólnokrajowych, regionalnych oraz względem wartości zaobserwowanych dla powiatu sanockiego i jarosławskiego, zaś nieco niższa w porównaniu z powiatem przeworskim.

Tabela 12. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2021-2025[20]

Jednostka terytorialna	2021	2022	2023	2024	2025
POLSKA	895 203	812 301	788 229	786 179	887 865
PODKARPACKIE	77 291	69 046	67 653	67 336	72 059
Powiat jasielski	5 442	4 926	5 107	4 919	5 198
Powiat przeworski	3 851	3 654	3 397	3 337	3 610
Powiat sanocki	2 488	2 644	2 737	2 881	3 068
Powiat jarosławski	5 381	4 674	4 299	4 489	4 726

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle na koniec grudnia 2025 roku wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie jasielskim (łącznie 5 198 osób) było 2 826 kobiet (co stanowiło 54 proc. ogółu), a także 626 osób z prawem do zasiłku (12 proc.). W grupie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie jasielskim najczęściej występują:

- długotrwale bezrobotni - 3 196 osoby (62 proc.),
- osoby do 30. roku życia - 1 404 osób (27 proc.),
- osoby powyżej 50. roku - 1 190 osób (23 proc.),
- osoby do 25. roku życia - 819 osoby (16 proc.),
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia - 662 (13 proc.)[21].

[20] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS
[21] Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, https://jaslo.praca.gov.pl/: 13.04.2026 r.

Niektóre z wymienionych grup społecznych określane są mianem pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy, czy też defaworyzowanych. W tym miejscu warto doprecyzować pojęcie defaworyzacji. „Grupy wykluczone - inaczej (…) defaworyzowane, grupy będące w trudnej sytuacji/położeniu na rynku pracy, czy też grupy problemowe na rynku pracy. Są to grupy osób związanych z tzw. wtórnym (drugorzędnym, pobocznym) rynkiem pracy, gdzie fluktuacja zatrudnienia jest bardzo wysoka, warunki pracy (wynagrodzenie, podnoszenie kwalifikacji itd.) zdecydowanie gorsze, a okresy bezrobocia częstsze (wielokrotne bezrobocie) i/lub dłużej trwające (długotrwałe bezrobocie). Do niektórych grup wykluczonych zaliczamy całe grupy społeczne (np. młodzież), a czasem osoby (…) z bardzo specyficznymi problemami (np. opuszczające zakłady karne)…”[22].

Aktywność społeczna

Jednym z wyznaczników aktywności społecznej jest liczba organizacji pozarządowych. Według danych GUS liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Jasła wynosi 56. Jest to wynik wyższy względem danych zanotowanych dla kraju, regionu, powiatu oraz Jarosławia, natomiast niższy w odniesieniu do Przeworska i Sanoka. Najwyższą wartość tego wskaźnika zarejestrowano właśnie w Sanoku.

Tabela 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2020-2024[23]

Jednostka administracyjna	2020	2021	2022	2023	2024
POLSKA	40	41	43	46	47
PODKARPACKIE	38	39	41	44	46
Powiat jasielski	36	38	39	41	42
Jasło	44	46	48	54	56
Przeworsk	47	47	51	56	58
Sanok	55	57	61	64	66
Jarosław	40	42	45	50	53

Lokalny samorząd inicjuje działania wspierające organizacje pozarządowe w oparciu o przyjmowany „Program współpracy Miasta Jasła z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami,

[22] Źródło: http://www.ekonomiaspoleczna.pl/
[23] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie". Należy nadmienić, że przedmiotowy dokument jest poddawany konsultacjom społecznym przed przyjęciem przez Radę Miejską. Na 2025 rok zaplanowano przeznaczyć na realizację programu współpracy kwotę 5 081 080 zł. Program współpracy z organizacjami „trzeciego sektora" na rok 2025 obejmował zadania publiczne w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
- działalności na rzecz integracji cudzoziemców,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799),
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,

- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania,
- działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- turystyki i krajoznawstwa,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
- udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- upowszechniania i ochrony praw konsumentów,
- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- pomocy Polonii i Polakom za granicą,
- działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych,
- działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa,
- promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- rewitalizacji,

- działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-39.)[24].

W 2024 roku Rada Miejska w Jaśle w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w formie wspierania i powierzenia zadań publicznych dofinansowała (w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) projekty/zadania na łączną kwotę ponad 5,7 mln zł. Największą kwotę przeznaczono na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej (4 843 442,65 zł). W ramach finansowania podjęto działania skierowane do osób ubogich, w kryzysie bezdomności, starszych, samotnych oraz z niepełnosprawnościami, obejmujące m.in. prowadzenie kuchni dla potrzebujących, schroniska i ogrzewalni, organizację spotkań integracyjnych oraz wsparcie rehabilitacyjne i rzeczowe[25].

Kolejnym istotnym wskaźnikiem, na podstawie którego można zdiagnozować poziom kapitału społecznego oraz partycypacji społecznej jest frekwencja wyborcza.

Tabela 14. Frekwencja wyborcza (%) w latach 2018-2024[26]

Jednostka terytorialna	Wybory samorządowe (wójtów, burmistrzów, prezydentów) (2018) - I tura	Wybory parlamentarne - sejm (2019)	Wybory Prezydenta (2025) - II tura	Wybory parlamentarne - sejm (2023)	Wybory samorządowe (wójtów, burmistrzów, prezydentów) (2024) - I tura
POLSKA	54,9	61,74	71,63	74,38	51,99
PODKARPACKIE	53,18	58,57	69,46	69,98	52,42
Powiat jasielski	51,04	57,23	68,77	68,35	52,39
Jasło	46,4	58,38	68,49	69,73	50,07
Przeworsk	54,48	60,33	69,51	71,28	50,47
Sanok	50,4	57,69	66,06	68,57	48,91
Jarosław	52,13	58,59	67,74	69,46	48,38

Według danych Państwowej Komisji Wyborczej mieszkańcy Jasła charakteryzowali się przeciętną aktywnością wyborczą. Na szczególną uwagę zasługuje niska frekwencja w wyborach samorządowych

[24] Źródło: Uchwała nr VIII/95/2024 Rady Miejskiej Jasła z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia „Rocznego programu współpracy Miasta Jasła z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok", Rzeszów, 2024, str. 7-8
[25] „Raport o stanie Miasta Jasła za 2024 rok, Jasło, 2025 str. 130-131
[26] Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, https://pkw.gov.pl/, data dostępu: 13.04.2026 r.

w roku 2018, która jest niższa od wyników zarówno na poziomie krajowym, regionalnym oraz powiatowym, a także w odniesieniu do wszystkich gmin miejskich ujętych w zestawieniu. W przypadku wyborów lokalnych w 2024 r. frekwencja była nieco wyższa w porównaniu do wyników zaobserwowanych w analizowanych gminach miejskich. Dodajmy, że na wskaźniki w wyborach samorządowych mogą oddziaływać czynniki o charakterze lokalnym (np. sytuacja na miejscowej scenie politycznej). W przypadku wyborów prezydenckich (2025 r.) w Jaśle frekwencja była zbliżona do danych powiatowych, niższa względem wartości zaobserwowanych w Polsce, województwie podkarpackim oraz gminy miejskiej Przeworsk, zaś nieco wyższe od danych odnotowanych w Sanoku oraz Jarosławiu. Z kolei wyniki wyborów parlamentarnych -- zarówno w 2019, jak i 2023 r. - były zbliżone do danych zanotowanych w województwie podkarpackim oraz Jarosławiu, niższe od wartości odnotowanych w całym kraju i Przeworsku, zaś wyższe w porównaniu z Sanokiem oraz powiatem jasielskim. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym, czy ogólnopolskim frekwencja w kolejnych wyborach parlamentarnych (2019 i 2023 r.) zdecydowanie rośnie.

Edukacja

W poniższych tabelach zamieszczamy listę publicznych placówek edukacyjnych funkcjonujących w Jaśle, przygotowaną na podstawie Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Tabela 15. Zestawienie placówek edukacyjnych w Mieście Jaśle w 2025 r.[27]

LP.	RODZAJ PLACÓWKI	NAZWA	ULICA	NR BUDYNKU
1	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	„SOLGAM" SPÓŁKA Z O.O. W JAŚLE OŚRODEK SZKOLENIOWY	UL. ADAMA MICKIEWICZA	108
2	NIEPUBLICZNA PLACÓWKA OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZA W SYSTEMIE OŚWIATY	AKADEMIA NAUKI JASŁO	UL. KAZIMIERZA WIELKIEGO	5
3	PRZEDSZKOLE	BAJKOWE PRZEDSZKOLE Z ODDZIAŁAMI SPECJALNYMI I ODD. INTEGRACYJNYMI W JAŚLE	UL. JANA KOCHANOWSKIEGO	6
4	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 1 W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30
5	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 2 IM. GEN. J. HALLERA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30B

[27] Źródło: System Informacji Oświatowej, Centrum Informatyczne Edukacji MEN, Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych, https://rspo.gov.pl, data dostępu: 31.03.2026 r.

6	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 3 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	23
7	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 4 IM. JANA PAWŁA II W JAŚLE	UL. SOKOŁA	6
8	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 5 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	21A
9	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 6 SPECJALNA IM. GENERAŁA JÓZEFA HALLERA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30B
10	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA NR 1 W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30
11	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA NR 2 IM. GEN.JÓZEFA HALLERA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30 B
12	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA NR 3 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	21 A
13	BURSA	BURSA MIĘDZYSZKOLNA W ZESPOLE SZKÓŁ USŁUGOWYCH I SPOŻYWCZYCH W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30A
14	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO NR 1 W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30D
15	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO NR 2 W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30B
16	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. KRÓLA STANISŁAWA LESZCZYŃSKIEGO W JAŚLE	UL. TADEUSZA CZACKIEGO	4
17	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. PPŁK JÓZEFA MODRZEJEWSKIEGO W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	24
18	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	IV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI I INTEGRACYJNYMI IM. JANA PAWŁA II W JAŚLE	UL. SOKOŁA	6
19	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH "ŻAK" W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	17/14
20	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH NR 2 IM. GENERAŁA JÓZEFA HALLERA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30B
21	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W JAŚLE	UL. SZKOLNA	23
22	SZKOŁA POLICEALNA	MEDYCZNA SZKOŁA POLICEALNA IM. PROF. RUDOLFA WEIGLA W JAŚLE	UL. TADEUSZA SROCZYŃSKIEGO	2
23	ZESPÓŁ SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH	MEDYCZNO-SPOŁECZNE CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W JAŚLE	UL. TADEUSZA SROCZYŃSKIEGO	2
24	MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY	MŁODZIEŻOWY DOM KULTURY W JAŚLE	UL. JANA PAWŁA II	8A
25	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA	NIEPUBLICZNA PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA ANIA W JAŚLE	UL. GRUNWALDZKA	74C

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

26	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA	NIEPUBLICZNA PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA ZUZIA W JAŚLE	UL. KAROLA SZAJNOCHY	21
27	SZKOŁA POLICEALNA	NIEPUBLICZNA SZKOŁA POLICEALNA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO	8
28	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE - AKADEMIA MAŁEGO GENIUSZA	UL. TOWAROWA	29A
29	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE „SMYK" W JAŚLE	UL. NA KOTLINĘ	3
30	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE „U MICHALITEK"	UL. SZKOLNA	9
31	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWO - ARTYSTYCZNE „CHATKA PUCHATKA"	UL. TOWAROWA	29
32	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE MALI ODKRYWCY W JAŚLE	UL. KRZYSZTOFA K. BACZYŃSKIEGO	15
33	PRZEDSZKOLE	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE SPECJALNE „SŁONECZNA KRAINA" W JAŚLE	UL. TADEUSZA KOŚCIUSZKI	38
34	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	NIEPUBLICZNY OŚRODEK EDUKACJI W JAŚLE	UL. DWORCOWA	12
35	OŚRODEK REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZY	NIEPUBLICZNY OŚRODEK REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZY BAJKOWA KRAINA W JAŚLE	UL. GRUNWALDZKA	74
36	PUNKT PRZEDSZKOLNY	NIEPUBLICZNY TERAPEUTYCZNY PUNKT PRZEDSZKOLNY ZUZIA W JAŚLE	UL. KAROLA SZAJNOCHY	21
37	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	OŚRODEK SZKOLENIA RZEMIOSŁA CECHU RZEMIOSŁ RÓŻNYCH W JAŚLE	UL. TADEUSZA CZACKIEGO	17
38	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	OŚRODEK SZKOLENIA, DOKSZTAŁCANIA I DOSKONALENIA ZAWODOWEGO „MADART" W JAŚLE	UL. TEOFILA ALEKSANDRA LENARTOWICZA	9
39	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	OŚRODEK SZKOLENIOWY „EDUKATOR" SPÓŁKA Z O.O. W JAŚLE	UL. IGIELNA	9
40	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	OŚRODEK SZKOLENIOWY CENTRUM NAUKI I BIZNESU „ŻAK" W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	17/14
41	SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA	PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. IM. W. LUTOSŁAWSKIEGO W JAŚLE	UL. HUGONA KOŁŁĄTAJA	12
42	BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNE	PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA W KROŚNIE FILIA W JAŚLE	PL. ŻWIRKI I WIGURY	9
43	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	PODKARPACKA AKADEMIA WINA W JAŚLE	UL. KRAKOWSKA	100A
44	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	PODKARPACKIE CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W JAŚLE	UL. TADEUSZA SROCZYŃSKIEGO	2
45	PLACÓWKA DOSKONALENIA NAUCZYCIELI	POLSKI INSTYTUT ROZWOJU KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU	UL. MIKOŁAJA KOPERNIKA	5
46	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W JAŚLE	UL. JULIUSZA SŁOWACKIEGO	6
47	SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA	PRYWATNA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W JAŚLE	UL. HUGONA KOŁŁĄTAJA	12

48	SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA	PRYWATNA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. W JAŚLE	UL. HUGONA KOŁŁĄTAJA	12
49	PRZEDSZKOLE	PRYWATNE KUBUSIOWE PRZEDSZKOLE	UL. WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY	8
50	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 1 W JAŚLE	UL. NOWA	14
51	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 10 W JAŚLE	UL. JÓZEFA DUCALA	3
52	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 11 W JAŚLE	UL. WŁADYSŁAWA SIKORSKIEGO	10
53	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 12 W JAŚLE	UL. RAFINERYJNA	3A
54	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 13 W JAŚLE	UL. ADAMA MICKIEWICZA	108
55	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 14 W JAŚLE	UL. LWOWSKA	36
56	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 15 W JAŚLE	UL. SOBNIOWSKA	58
57	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 2 IM. SŁONECZNEGO UŚMIECHU W JAŚLE	UL. JULIUSZA SŁOWACKIEGO	7
58	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 3 IM. ŚW JANA PAWŁA II W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	24A
59	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 6 IM. PLUSZOWEGO MISIA W JAŚLE	UL. MIKOŁAJA KOPERNIKA	8A
60	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 9 Z ODDZIAŁAMI SPECJALNYMI I ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W JAŚLE W ZESPOLE SZKÓŁ MIEJSKICH NR 3 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	38
61	PRZEDSZKOLE	PRZEDSZKOLE SPECJALNE NR 16 W JAŚLE	UL. KS. PIOTRA SKARGI	47
62	SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY	SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W JAŚLE	UL. KS. PIOTRA SKARGI	47
63	SZKOŁA PODSTAWOWA	SPOŁECZNA SZKOŁA PODSTAWOWA	UL. NIEGŁOWICKA	174
64	PRZEDSZKOLE	SPOŁECZNE PRZEDSZKOLE	UL. NIEGŁOWICKA	174
65	PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - BEZ SZKÓŁ	STOWARZYSZENIE CENTRUM SZKOLENIA ZAWODOWEGO W GORLICACH, PRZEDSTAWICIELSTWO W JAŚLE	UL. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO	8
66	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W JAŚLE	UL. KS. PIOTRA SKARGI	10
67	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 10 IM. MJR. HENRYKA DOBRZAŃSKIEGO – „HUBALA" W JAŚLE	UL. LWOWSKA	36
68	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 11 W JAŚLE	UL. ADAMA MICKIEWICZA	108
69	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 12 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI IM. IGNACEGO ŁUKASIEWICZA W JAŚLE W ZESPOLE SZKÓŁ MIEJSKICH NR 3 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	38

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

70	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI W JAŚLE	UL. TADEUSZA CZACKIEGO	2
71	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 W JAŚLE	UL. WINCENTEGO POLA	9
72	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 W JAŚLE	UL. KS. PIOTRA SKARGI	47
73	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 6 W JAŚLE	UL. RAFINERYJNA	3A
74	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7 IM. STEFANA JARACZA W JAŚLE	UL. ŚW. JANA Z DUKLI	94
75	SZKOŁA PODSTAWOWA	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 8 W JAŚLE	UL. SOBNIOWSKA	58
76	SZKOŁA POLICEALNA	SZKOŁA POLICEALNA CENTRUM NAUKI I BIZNESU „ŻAK" W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	17/14
77	SZKOŁA POLICEALNA	SZKOŁA POLICEALNA MEDYCZNA „ŻAK" W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	17/14
78	SZKOŁA POLICEALNA	SZKOŁA POLICEALNA OPIEKI MEDYCZNEJ „ŻAK" W JAŚLE	UL. FLORIAŃSKA	17/14
79	SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY	SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W JAŚLE	UL. KS. PIOTRA SKARGI	47
80	SZKOLNE SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE	SZKOLNE SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30A
81	TECHNIKUM	TECHNIKUM NR 1 W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30
82	TECHNIKUM	TECHNIKUM NR 2 IM. GENERAŁA JÓZEFA HALLERA W JAŚLE	UL. STANISŁAWA STASZICA	30B
83	TECHNIKUM	TECHNIKUM NR 3 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	23
84	TECHNIKUM	TECHNIKUM NR 4 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI IM. JANA PAWŁA II W JAŚLE	UL. SOKOŁA	6
85	TECHNIKUM	TECHNIKUM NR 5 W JAŚLE	UL. SZKOLNA	21A

Na terenie Miasta Jasła funkcjonuje 5 żłobków:

- Niepubliczny Żłobek „U Michalitek", Jasło, ul. Szkolna, 9
- Żłobek Kraina Słodziaków, Jasło, ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 15, 13
- Montessori Jasło - Żłobek Chatka Puchatka, Jasło, ul. Towarowa 29
- Niepubliczny Żłobek „Guziczek", Jasło, ul. Lwowska 49d, 12
- Żłobek Miejski w Jaśle, Jasło, ul. Władysława Mendysa 2[28] .

[28] Źródło: https://empatia.gov.pl/rejestr-zlobkow-i-klubow-dzieciecych, data dostępu: 31.03.2026 r.

Tabela 16. Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2025 roku (proc.)[29]

Jednostka administracyjna	język polski		matematyka		język angielski	
	liczba zdających	średni wynik	liczba zdających	średni wynik	liczba zdających	średni wynik
PODKARPACKIE	18 578	65,49	18 576	51,69	18 526	69,24
Powiat jasielski	1 003	64,01	1 003	49,34	998	68,46
Jasło	357	64,68	357	49,84	356	73,89
Przeworsk	188	68,06	187	50,5	186	69,74
Sanok	354	65,38	354	54,32	355	77,10
Jarosław	321	67,65	322	53,95	321	75,76

W roku szkolnym 2025 wyniki egzaminów końcowych uczniów szkół podstawowych na terenie Miasta Jasła z języka polskiego i matematyki były zbliżone do danych dla powiatu jasielskiego i jednocześnie najniższe na tle regionu oraz wszystkich gmin miejskich ujętych w powyższej tabeli. W przypadku języka angielskiego rezultaty były nieco wyższe, niż w województwie podkarpackim, powiecie jasielskim oraz w Przeworsku, zaś niższe względem gmin miejskich: Sanoka oraz Jarosławia. Warto zauważyć, że spośród analizowanych jednostek terytorialnych najwyższe rezultaty egzaminów ósmoklasisty odnotowano w Sanoku (dotyczy to przede wszystkim wyników z matematyki oraz języka angielskiego).

Kultura

Jasielski Dom Kultury (JDK) jest samorządową instytucją kultury odpowiedzialną za realizację zadań w zakresie edukacji kulturalnej, upowszechniania kultury oraz ochrony dziedzictwa regionalnego. Do jego podstawowych obowiązków należy rozpoznawanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Jasła oraz ich zaspokajanie poprzez tworzenie oferty zajęć i wydarzeń. Instytucja przygotowuje odbiorców do świadomego uczestnictwa w kulturze oraz wspiera aktywne formy zaangażowania, zarówno indywidualne, jak i zespołowe. Ponadto mieszkańcy Jasła mogą korzystać z oferty kina „Syrena”[30]. JDK realizuje swoje zadania poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, prowadzenie zajęć (m.in. muzycznych, tanecznych, teatralnych czy plastycznych) i warsztatów artystycznych oraz rozwijanie różnych form edukacji

[29] Źródło: https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/, data dostępu: 13.04.2026 r.
[30] Źródło: https://kino.jdkjaslo.pl/, data dostępu: 28.05.2026 r.

artystycznej. Działania obejmują także inicjatywy związane z ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego regionu. Dodatkowo instytucja prowadzi działalność wydawniczą oraz może nawiązywać współpracę z innymi ośrodkami kultury, w tym osiedlowymi domami kultury[31].

Ważną instytucją kultury jest również Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle. Do jej podstawowych zadań należy gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz bezpośrednia obsługa użytkowników poprzez udostępnianie zbiorów. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną, bibliograficzną i wydawniczą, tworzy komputerowe bazy danych (katalogowe, bibliograficzne i faktograficzne) oraz aktywnie promuje czytelnictwo. Istotną rolę odgrywa także działalność edukacyjna i kulturalna, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów o charakterze regionalnym, w tym publikowanie bibliografii regionalnej oraz rejestracja piśmiennictwa dotyczącego Jasła i regionu. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle.

współdziała z innymi placówkami bibliotecznymi, instytucjami i stowarzyszeniami na rzecz rozwijania czytelnictwa oraz zaspokajania potrzeb oświatowych, samokształceniowych i kulturalnych mieszkańców. Ponadto Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle realizuje zadania związane z upowszechnianiem nowoczesnych technologii społeczeństwa informacyjnego oraz przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu. Prowadzi także działania służące integracji społecznej, kształtowaniu postaw obywatelskich i kompetencji kulturowych. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle podejmuje przedsięwzięcia, takie jak promocja Jasła i regionu, rozwijanie twórczości artystycznej, integracja środowisk kulturalnych oraz organizacja wydarzeń o zasięgu miejskim i ponadregionalnym[32].

Tabela 17. Wybrane wskaźniki dot. usług bibliotecznych w roku 2024[33]

Jednostka adm.	biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
POLSKA	2,0	4 555	3 318,2	143	18,4
PODKARPACKIE	3,2	3 047	4 132,2	139	21,6
Powiat jasielski	2,3	4 323	3 385,3	116	24,5
Jasło	1,2	8 095	3 720,3	194	25,0

[31] Źródło: https://jdkjaslo.pl/, data dostępu: 06.05.2026 r.
[32] Źródło: załącznik do uchwały nr XCIX/849/2024 Rady Miejskiej Jasła z dnia 29 kwietnia 2024 r.
[33] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przeworsk	1,4	7 211	6 125,6	188	31,2
Sanok	1,5	6 769	3 657,9	194	21,7
Jarosław	0,9	11 655	2 668,4	187	18,7

Należy stwierdzić, że mieszkańcy Miasta Jasła mają relatywnie niski dostęp do usług bibliotecznych - niższe względem kraju, województwa podkarpackiego, powiatu jasielskiego oraz niemal wszystkich gmin miejskich ujętych w powyższej tabeli. Według Banku Danych Lokalnych GUS w latach 2019-2021 liczba czytelników bibliotek na 1000 mieszkańców w Mieście Jaśle stale malała, co z pewnością miało związek z ograniczeniami wprowadzonymi w związku z pandemią COVID-19 - w 2019 roku wskaźnik wynosił 222 czytelników, a w 2021 roku analogiczny wskaźnik wynosił 167 osób. W kolejnych latach odnotowano wzrost liczby osób korzystających z ww. usług. Jednocześnie liczba czytelników w Jaśle w przeliczeniu na populację osiągnęła -- obok Sanoka - najwyższą wartość spośród wszystkich analizowanych jednostek terytorialnych. Liczna grupa czytelników przekłada się również na większą liczbę wypożyczeń -- średnio wypożyczają oni więcej książek na tle mieszkańców sąsiednich JST (wyjątek stanowi gmina miejska Przeworsk), a także w porównaniu do danych dla powiatu, regionu i kraju.

Kolejną instytucją kultury funkcjonującą na terenie Miasta Jasła jest Muzeum Regionalne im. dr. Stanisława Kadyiego jest to instytucja, która gromadzi, chroni i popularyzuje dziedzictwo historyczne oraz kulturowe Jasła i regionu. Organizuje wystawy stałe i czasowe, warsztaty edukacyjne, wydarzenia kulturalne oraz liczne inicjatywy promujące lokalną historię, tradycję i sztukę. Muzeum prowadzi również działalność wydawniczą i edukacyjną, angażując mieszkańców oraz turystów w poznawanie historii miasta i okolic. Integralną częścią Muzeum jest **Generator Nauki GEN** – nowoczesne centrum edukacji i popularyzacji nauki, które łączy interaktywne wystawy z kreatywnymi warsztatami i eksperymentami. Generator oferuje przestrzeń do rozwijania pasji, zdobywania nowych umiejętności oraz odkrywania świata nauki poprzez zabawę. Dzięki bogatej ofercie skierowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych, stanowi miejsce spotkań, edukacji i integracji mieszkańców, uzupełniając działalność Muzeum o nowoczesny wymiar popularyzacji wiedzy.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Tabela 18. Wybrane wskaźniki dot. usług kulturalnych w roku 2024[34]

Jednostka administracyjna	liczba uczestników imprez na 1000 ludności	liczba osób na placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę)	centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności
POLSKA	936,9	9 585,55	1,0
PODKARPACKIE	1 217,4	5 894,28	1,7
Powiat jasielski	505,6	9 825,82	1,0
Jasło	521,2	32 378,00	0,3
Przeworsk	1 975,5	7 211,00	1,4
Sanok	878,2	8 461,00	1,2
Jarosław	1 546,3	8 741,50	1,1

W analizie uwzględniono również wskaźniki dotyczące innych usług kulturalnych świadczonych przez lokalne podmioty. Niskie wyniki zanotowano w przypadku liczby uczestników imprez masowych. Są one zdecydowanie niższe od wartości analogicznych wskaźników dla kraju i regionu, a także gmin miejskich: Przeworska, Sanoka i Jarosławia, zaś nieco wyższe względem powiatu jasielskiego. Na uwagę zasługują także dane dotyczące liczby obiektów kulturalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Miasto Jasło osiągnęło najniższą wartość spośród wszystkich analizowanych jednostek terytorialnych. Co za tym idzie, w Jaśle największa liczba osób przypada na placówkę kulturalną. Powyższe dane mogą świadczyć o relatywnie niskim dostępie mieszkańców Jasła do usług kulturalnych, ale również mogą być rezultatem specyficznych rozwiązań organizacyjnych w sferze kultury, przyjętych na poziomie lokalnym.

4. Analiza wyników badania ilościowego

Niniejszy rozdział zawiera omówienie wyników badania ilościowego. Jak już wspomnieliśmy, pomiar został zrealizowany z wykorzystaniem techniki CAWI (Komputerowo Wspomagany Wywiad Internetowy) oraz PAPI (*Paper and Pencil Interview*) na kwotowej próbie N=300 mieszkańców Jasła.

Poniżej prezentujemy kluczowe informacje na temat struktury próby, która była ważona ze względu na płeć i wiek. Kluczowe parametry społeczno-demograficzne zamieszczone w poniższej tabeli są istotne w kontekście analiz prezentowanych w tej części opracowania.

[34] Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 19. Struktura próby

PŁEĆ	
kobieta	53%
mężczyzna	47%
WIEK	
15-19	6%
20-29	10%
30-39	14%
40-49	18%
50-59	16%
60-74	25%
75 i więcej	11%
WYKSZTAŁCENIE	
podstawowe (w tym gimnazjalne)	9%
zawodowe	18%
średnie	33%
wyższe (w tym licencjackie)	40%
SYTUACJA ZAWODOWA	
osobą pracującą na umowę o pracę lub cywilno-prawną	39%
emeryt(ka), rencista(tka)	36%
osoba bezrobotna zarejestrowana w PUP	8%
uczeń, student	7%
przedsiębiorca, własna działalność gospodarcza	5%
inna sytuacja	4%
osoba niepracująca	4%
osoba pracująca dorywczo	4%
rolnik(czka)	2%
POSIADANIE DZIECI	
mam przynajmniej 1 dziecko w wieku 6 lat lub młodsze	9%
mam przynajmniej 1 dziecko w wieku 7-15 lat	18%
mam przynajmniej 1 dziecko w wieku 16-18 lat	8%
nie mam dzieci w wieku poniżej 18 lat	70%
SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI EKONOMICZNEJ GOSPODARSTWA DOMOWEGO	
trudna, nie wystarcza nam na wszystkie podstawowe potrzeby	11%
średnia, wystarcza nam na podstawowe potrzeby, ale żyjemy skromnie	61%
dobra, nie musimy specjalnie oszczędzać, ani niczego sobie odmawiać	28%

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
osoba pełnosprawna	72%
osoba z niepełnosprawnością	28%

Po zakończeniu realizacji pomiaru przeprowadzona została statystyczna procedura, zwana ważeniem danych, polegająca na dostosowaniu (wyrównaniu) struktury zrealizowanej próby (rozkładu podstawowych zmiennych społeczno-demograficznych) do parametrów badanej populacji (mieszkańców Jasła w wieku 15 lub więcej lat). Co istotne, kobiety przeważają nad mężczyznami, a 36 proc. badanych stanowią osoby w wieku 60 lat i starsze. 4 na 10 ankietowanych to osoby z wykształceniem wyższym, zaś 73 proc. ma wykształcenie co najmniej średnie. 39 proc. respondentów pracuje na etacie lub umowie cywilno-prawnej, natomiast przeszło 1/3 badanych to emeryci i renciści. W zrealizowanej próbie 28 proc. stanowią osoby z niepełnosprawnościami (na podstawie zebranych deklaracji). 30 proc. badanych deklaruje, że w ich gospodarstwach domowych zamieszkują dzieci lub młodzież poniżej 18. roku życia. 11 proc. badanych określa sytuację ekonomiczną swojego gospodarstwa domowego jako trudną.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Wykres 1. Poziom zadowolenia z relacji z sąsiadami

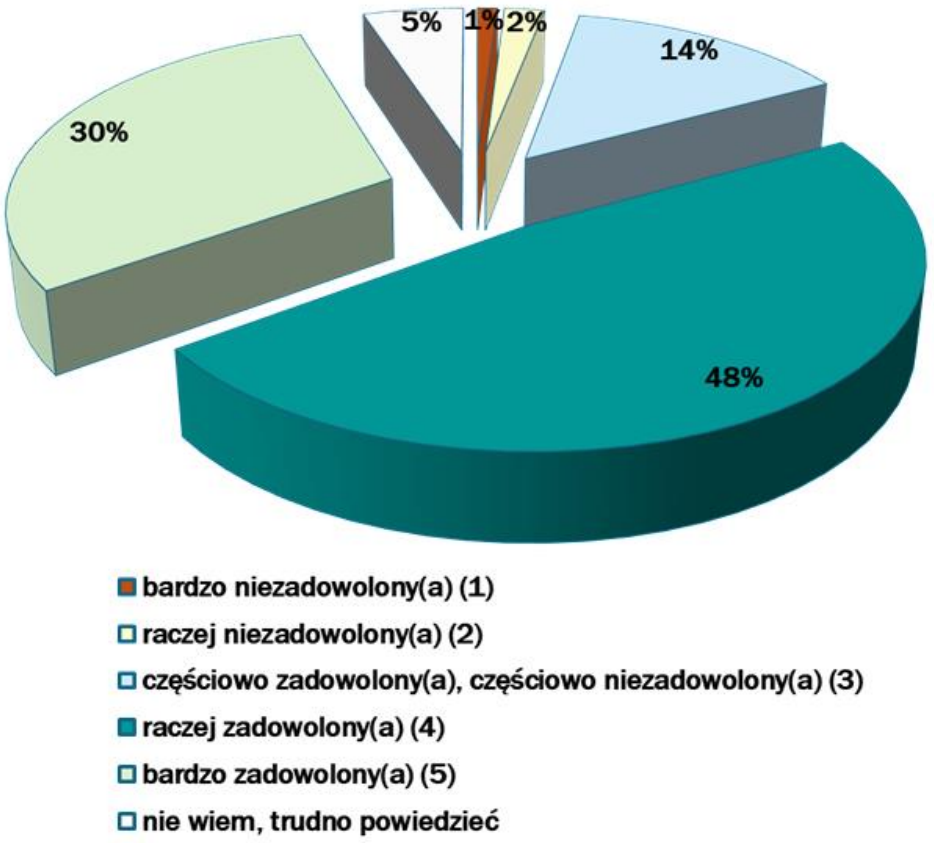

Dane na temat poziomu zadowolenia z relacji z sąsiadami zostały zebrane z wykorzystaniem skali pięciostopniowej (1 = „bardzo niezadowolony(a)", 5 = „bardzo zadowolony(a)"). 78 proc. deklaruje wysoki stopień satysfakcji, zaś uzyskana średnia wynosi 4,06 - jest to rezultat zbliżony do umiarkowanie pozytywnej kategorii odpowiedzi („4"). Szczególnie wysokie rezultaty odnotowano wśród mieszkańców deklarujących wysoki poziom poczucia sprawczości (87 proc. w tej grupie respondentów), jak również wśród badanych deklarujących wysoki poziom zaufania w relacjach z innymi (99 proc.).

Powyższe różnice między zmiennymi są istotne statystycznie na poziomie 95 proc. W dużym uproszczeniu - jest to miara wiarygodności rezultatu, a więc prawdopodobieństwo, z którym można stwierdzić, czy uzyskane wyniki, w tym zaobserwowane związki lub różnice, nie są rezultatem

oddziaływania czynników przypadkowych. Analogiczną konwencję zastosowano w dalszej części opracowania.

Wykres 2. Poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych w Jaśle

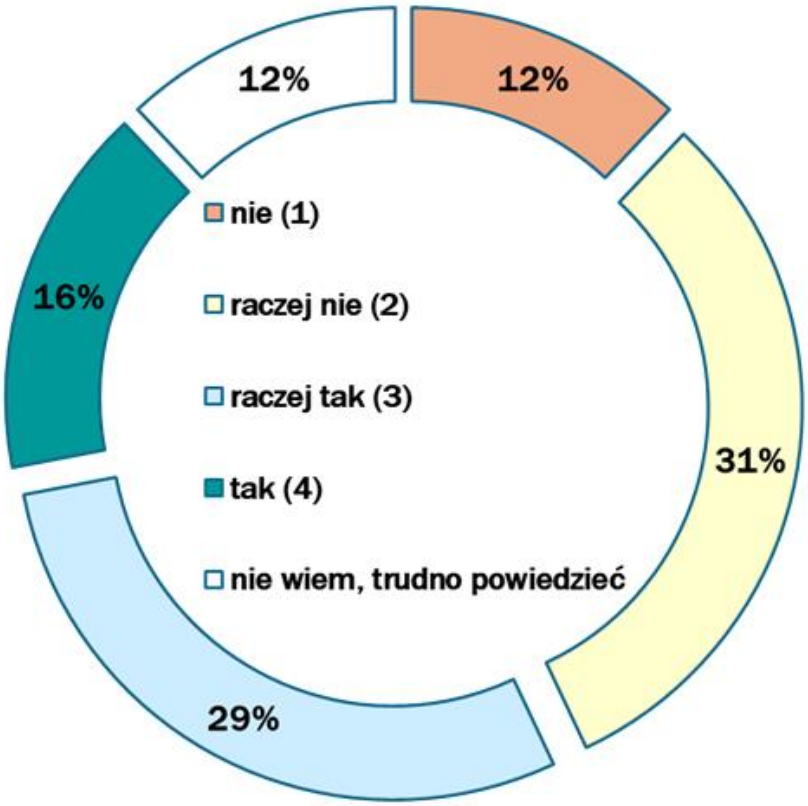

45 proc. badanych deklaruje wysoki lub bardzo wysoki poziom poczucia sprawczości - jest to relatywnie niski wynik w porównaniu do rezultatów innych pomiarów, realizowanych przez firmę LBS. Poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych najczęściej wyrażają mieszkańcy zadowoleni ze swoich relacji z sąsiadami (50 proc. w tej grupie respondentów), mieszkańcy wysoko oceniający jakość życia w Mieście (54 proc.), a także osoby w wieku 75 lat i starsze (62 proc.).

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Wykres 3. Zaufanie w relacjach z innymi

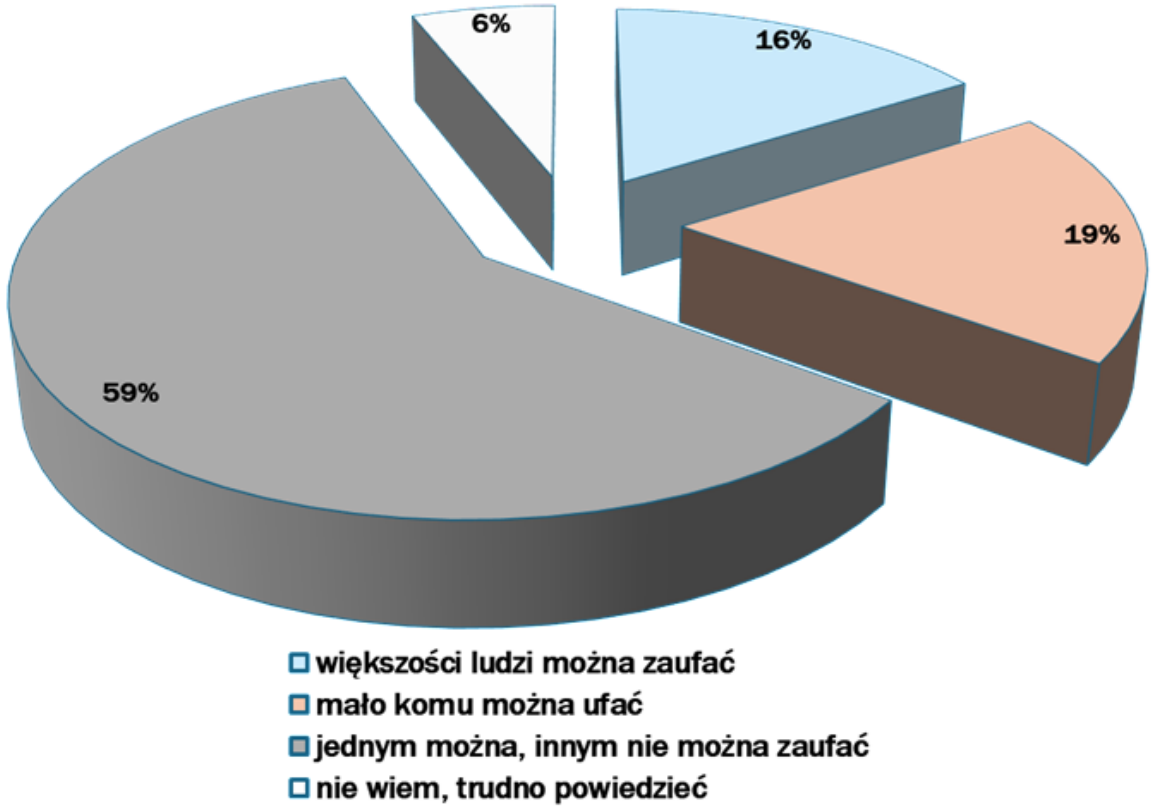

Na tle innych badań realizowanych przez firmę LBS, odnotowany poziom zaufania w codziennych relacjach z innymi jest przeciętny[35]. Prawie 60 proc. uczestników pomiaru deklaruje, że zaufanie do innych jest uzależnione od uwarunkowań indywidualnych. 16 proc. uważa, że większości ludzi można zaufać. Niski poziom zaufania do innych deklaruje niespełna 2 na 10 badanych. Najczęściej są to osoby niezadowolone ze swoich relacji z sąsiadami (55 proc.), osoby deklarujące niski poziom poczucia sprawczości (28 proc.) oraz krytycznie oceniające jakość życia w Jaśle (26 proc.).

[35] Tego rodzaju pomiary są realizowane z wykorzystaniem analogicznych narzędzi, jednak znacząco różnią się techniczne szczegóły sposobu realizacji owych pomiarów, zatem ich wyniki nie powinny być zestawiane i porównywane wprost. Jeśli chodzi o przykładowe wyniki: w podwarszawskiej gminie Brwinów 20 proc. badanych uważa, że większości ludzi można zaufać, 13 proc. rozmówców uważa, że mało komu można zaufać. Analogicznie wyniki dla miasta Kobyłka wynoszą – odpowiednio - 12 proc. i 15 proc., dla miasta Jastrzębie-Zdrój: 24 proc. i 27 proc, zaś dla miasta Starachowice: 10 proc. i 34 proc..

Tabela 20. Podejmowanie różnych form aktywności społecznej

głosowałem(am) we wszystkich lub prawie wszystkich wyborach samorządowych	68%
brałem(am) udział w publicznych spotkaniach z przedstawicielami władz lokalnych	25%
brałem(am) udział w zebraniach spółdzielni lub wspólnoty mieszkaniowej	24%
dyskutowałem(am) o sprawach lokalnych w Internecie	22%
brałem(am) udział we wspólnych działaniach z sąsiadami	19%
działałem(am) w organizacji religijnej (np. parafialnej)	18%
działałem(am) lub wspierałem(a) działalność organizacji pozarządowej	17%
brałem(am) udział w konsultacjach społecznych w sprawach lokalnych	17%
brałem(am) udział w działaniach społecznych jako wolontariusz(ka)	13%
zbierałem(am) podpisy pod petycją lub interweniowałem(am) w sprawach lokalnych	12%
kandydowałem(am) w wyborach samorządowych (np. do rady miejskiej)	6%
brałem(am) udział w protestach dotyczących spraw lokalnych	6%
podejmowałem(am) inne działania w sprawach lokalnych	2%

Przynajmniej jedną z form aktywności społecznej podejmowało 90 proc. badanych, co - na tle innych badań prowadzonych przez wykonawcę - można uznać za relatywnie wysoki wynik. Do najczęściej podejmowanych form działalności społecznej należą: uczestnictwo w wyborach samorządowych, udział w publicznych spotkaniach z przedstawicielami władz lokalnych, udział w zebraniach spółdzielni lub wspólnoty mieszkaniowej, działania sąsiedzkie, aktywność związana z życiem wspólnoty religijnej (np. parafialnej), działalność lub aktywne wspieranie organizacji „trzeciego sektora", a także konsultacje społeczne.

17 proc. badanych deklaruje działanie lub aktywność w sferze pozarządowej. Według pomiarów Centrum Badania Opinii Społecznej w 2021 roku **pracę społeczną w ramach przynajmniej jednej organizacji obywatelskiej deklarowało 40 proc. dorosłych Polaków**, natomiast **16 proc. wykonywało dobrowolną i nieodpłatną pracę na rzecz swojej społeczności lokalnej lub osób potrzebujących**. Łącznie **osoby zaangażowane społecznie** (w ramach „trzeciego sektora" oraz nieformalnie) **stanowiły 45 proc. populacji**[36]. Istotnym źródłem danych na ten temat jest również „Diagnoza społeczna" prof. J. Czapińskiego - było to największe w Polsce, cyklicznie realizowane badanie społeczne, którego nie kontynuowano po

[36] „Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich. Komunikat z badań", Centrum Badania Opinii Społecznej, Warszawa, marzec 2022

roku 2015. Według tych cyklicznie powtarzanych na licznej, ogólnopolskiej próbie pomiarów „…w Polsce w 2015 r. członkami „jakichś organizacji, stowarzyszeń, partii, komitetów, rad, grup religijnych, związków lub kół" było 13,4 proc. badanych: 10,3 proc. należało tylko do jednego stowarzyszenia; 2,2 proc. do dwóch, a 1,9 proc. do więcej niż dwóch organizacji. Dopełnieniem pytania o formalne członkostwo było pytanie o rzeczywistą działalność w takich organizacjach (…). 70,8 proc. członków stowarzyszeń mówi, że aktywnie uczestniczy w ich działaniach. Mało ludzi należy do organizacji, ale jeśli już gdzieś należą, to (mówią, że) coś w nich robią. Takich, którzy należą i działają jest w społeczeństwie powyżej 15 r.ż. 9,0 proc…"[37].

Wykres 4. Ocena jakości życia w Jaśle

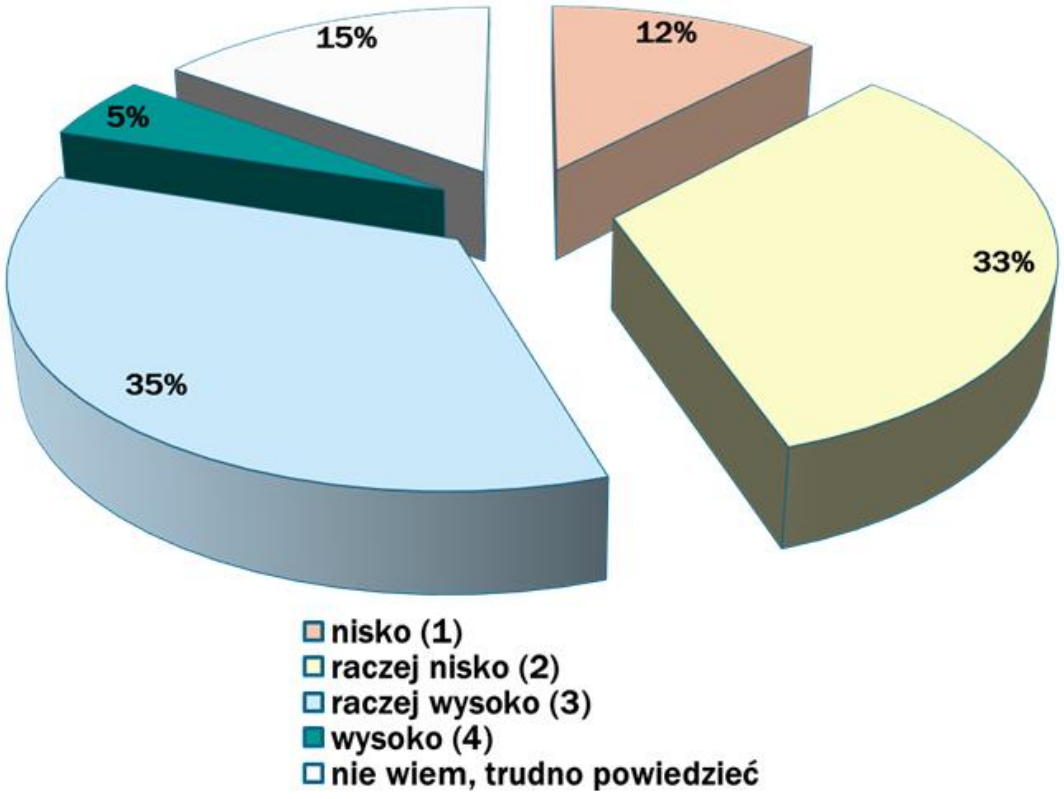

[37] „Diagnoza Społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków", Janusz Czapiński, Tomasz Panek (red.), Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, listopad 2015

Pojęcie jakości życia nie jest jednoznacznie zdefiniowane w naukach społecznych. W tym miejscu można przywołać wiele sposobów ujęcia tego terminu, które dość znacznie się różnią (choć nie zawsze są wzajemnie sprzeczne), np. nieco inne podejście do tego zagadnienia prezentują socjologowie, psychologowie, ekonomiści, przedstawiciele nauk medycznych, czy specjaliści z obszaru polityki społecznej. Na potrzeby tego opracowania można przyjąć, że pomiar jakości życia oznacza próbę odpowiedzi na pytanie o poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego, a także ocenę zadowolenia z życia - w różnych aspektach, w tym w odniesieniu do stopnia zaspokojenia potrzeb lokalnych (np. poprzez świadczenie usług publicznych). Z jednej strony może oznaczać próbę poszukiwania możliwie obiektywnych wskaźników jakości życia (tj. na podstawie danych zastanych), z drugiej - odwołanie się do subiektywnych przekonań mieszkańców (mierzonych na podstawie badań deklaratywnych).

W świetle badań ankietowych 40 proc. badanych uważa, że jakość życia w Jaśle jest wysoka, natomiast 45 proc. formułuje ocenę negatywną. Średnia w skali czterostopniowej (1 = „niska jakość życia", 4 = „wysoka jakość życia") wynosi 2,38 co jest równoznaczne z oceną ulokowaną poniżej środka skali („2,5"). O wysokiej jakości życia najczęściej przekonani są mieszkańcy deklarujący wysoki poziom poczucia sprawczości (47 proc.) oraz wysoki poziom zaufania w relacjach z innymi (57 proc.), osoby w wieku 75 lat i starsze (71 proc.), jak również mieszkańcy oceniający kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych jako dobrą (53 proc.).

Tabela 21. Ocena jakości usług oferowanych przez miejscowe instytucje lub organizacje

	bardzo źle (1)	raczej źle (2)	średnio, ani źle, ani dobrze (3)	raczej dobrze (4)	bardzo dobrze (5)	ŹLE (1+2)	DOBRZE (4+5)	nie wiem, trudno powiedzieć	średnia w skali 1-5
przedszkola	-	3%	6%	28%	31%	3%	59%	32%	4,29
szkoły podstawowe	0%	3%	12%	27%	27%	3%	53%	31%	4,11
szkoły ponadpodstawowe	-	4%	12%	29%	20%	4%	50%	34%	4
żłobki	1%	3%	10%	20%	15%	4%	35%	51%	3,91
oferta kulturalna (np. zajęcia, wydarzenia)	1%	8%	24%	29%	17%	9%	47%	20%	3,68
pomoc społeczna	4%	4%	18%	34%	13%	8%	47%	27%	3,65

transport zbiorowy, komunikacja publiczna	2%	7%	20%	40%	11%	10%	51%	19%	3,61
oferta dla seniorów	3%	7%	25%	29%	15%	9%	44%	22%	3,6
wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodzin z dziećmi	3%	7%	19%	27%	9%	9%	37%	34%	3,53
oferta sportowo-rekreacyjna	4%	12%	26%	23%	18%	16%	41%	17%	3,48
praca miejscowej policji	3%	10%	23%	38%	8%	13%	46%	18%	3,45
oferta spędzania czasu wolnego	5%	12%	32%	23%	12%	17%	35%	16%	3,29
usługi dla osób z niepełnosprawnościami	3%	9%	29%	21%	6%	12%	27%	32%	3,26
wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców	2%	13%	29%	22%	7%	15%	29%	27%	3,24
praca miejscowej straży miejskiej	11%	11%	23%	29%	9%	21%	38%	17%	3,18
działania na rzecz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia	8%	23%	33%	15%	4%	31%	19%	17%	2,81
usługi ochrony zdrowia	16%	19%	30%	16%	4%	35%	20%	15%	2,69
usługi dla osób bezrobotnych, aktywizacja zawodowa	13%	19%	25%	12%	3%	32%	15%	28%	2,63

Ankietowani mieszkańcy oceniali jakość usług społecznych w wyszczególnionych obszarach, posługując się skalą od 1 do 5. Badani mieszkańcy Jasła formułują relatywnie wysokie oceny jakości usług przedszkoli, jakość usług edukacyjnych (szkół podstawowych i ponadpodstawowych), żłobków, ponadto dość pozytywne opinie formułowano względem oferty kulturalnej, pomocy społecznej, transportu zbiorowego i oferty dla seniorów. Najwięcej wątpliwości budzą: usługi dla osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa, jakość i dostępność usług ochrony zdrowia, jak również działania na rzecz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Warto zaznaczyć, że w przypadku oceny jakości oferty miejscowych przedszkoli oraz usług edukacyjnych najwyższe oceny odnotowano wśród badanych w wieku 40-49 lat, a więc osób, które relatywnie często posiadają dzieci w wieku szkolnym. Ofertę kulturalną najbardziej pozytywnie oceniają mieszkańcy deklarujący wysoki poziom poczucia sprawczości (53 proc.), osoby wysoko oceniające jakość życia w Jaśle (74 proc.), respondenci w wieku 60 lat i więcej (63 proc.), jak również badani pozytywnie oceniający sytuację ekonomiczną swoich gospodarstw domowych. Ofertę spędzania czasu wolnego częściej niż inni pozytywnie oceniają osoby wysoko oceniające jakość życia w Jaśle (53 proc.), a także respondenci z wykształceniem wyższym (44 proc.). Wysoką ocenę oferty dla seniorów najczęściej formułują respondenci w wieku 20-29 lat (72 proc.). Usługi dla osób z niepełnosprawnościami bardziej pozytywnie oceniają osoby z niepełnosprawnościami (38 proc.) w porównaniu do osób pełnosprawnych (23 proc.).

Tabela 22. Korzystanie i ocena jakości usług instytucji lokalnych w okresie ostatniego roku

NAZWA INSTYTUCJI	Korzystanie w okresie ostatnich 2 lat (w proc.)	Ocena (średnia w skali 1-5)
Urząd Miasta w Jaśle	69%	3,94
Placówki ochrony zdrowia (przychodnie POZ, rehabilitacyjne, zdrowia psychicznego)	66%	3,44
Szpital Specjalistyczny w Jaśle	64%	3,04
Jasielski Dom Kultury	53%	4,22
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle	43%	4,1
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jaśle	42%	4,12
Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle	38%	4,61
Muzeum Regionalne w Jaśle	27%	4,33
Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle	25%	3,18
Młodzieżowy Dom Kultury w Jaśle	18%	4
Kluby sportowe	14%	3,99
Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna	14%	3,96
Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle	14%	4,39

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	13%	3,62
Szkoły wyższe	12%	3,72
Środowiskowy Dom Samopomocy w Jaśle	9%	4,26
Ośrodek Psychoterapii	9%	3,65
Warsztaty Terapii Zajęciowej	6%	3,77
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	5%	3,62
organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej	4%	4,36

W badaniu ankietowym poruszono również zagadnienia związane z korzystaniem z oferty różnych instytucji lokalnych, jak również oceną jakości tych usług w okresie ostatniego roku, licząc od daty realizacji pomiaru. Respondenci najczęściej korzystali z usług Urzędu Miasta w Jaśle, placówek ochrony zdrowia (POZ), Szpitala Specjalistycznego w Jaśle oraz Jasielskiego Domu Kultury. Osoby, które skorzystały z usług ww. podmiotów odpowiadały na kolejne pytanie o poziom satysfakcji z otrzymanych usług (stąd zróżnicowane podstawy procentowania w przypadku każdego z ww. podmiotów). Najwyżej ocenione zostały: Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle, Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle, organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, Muzeum Regionalne w Jaśle, Środowiskowy Dom Samopomocy w Jaśle oraz Jasielski Dom Kultury.

Powyższe zestawienie należy interpretować w sposób umiejętny, ponieważ poszczególne podmioty mają swoją specyfikę, świadczą zupełnie inne usługi dla różnych grup odbiorców, a także działają na podstawie różnych regulacji prawnych. Z pewnością powyższe wyniki nie powinny być analizowane wprost - jako ranking jakości pracy różnych instytucji i podmiotów lokalnych.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Wykres 5. Preferowane działania w sferze społecznej w okresie najbliższego roku

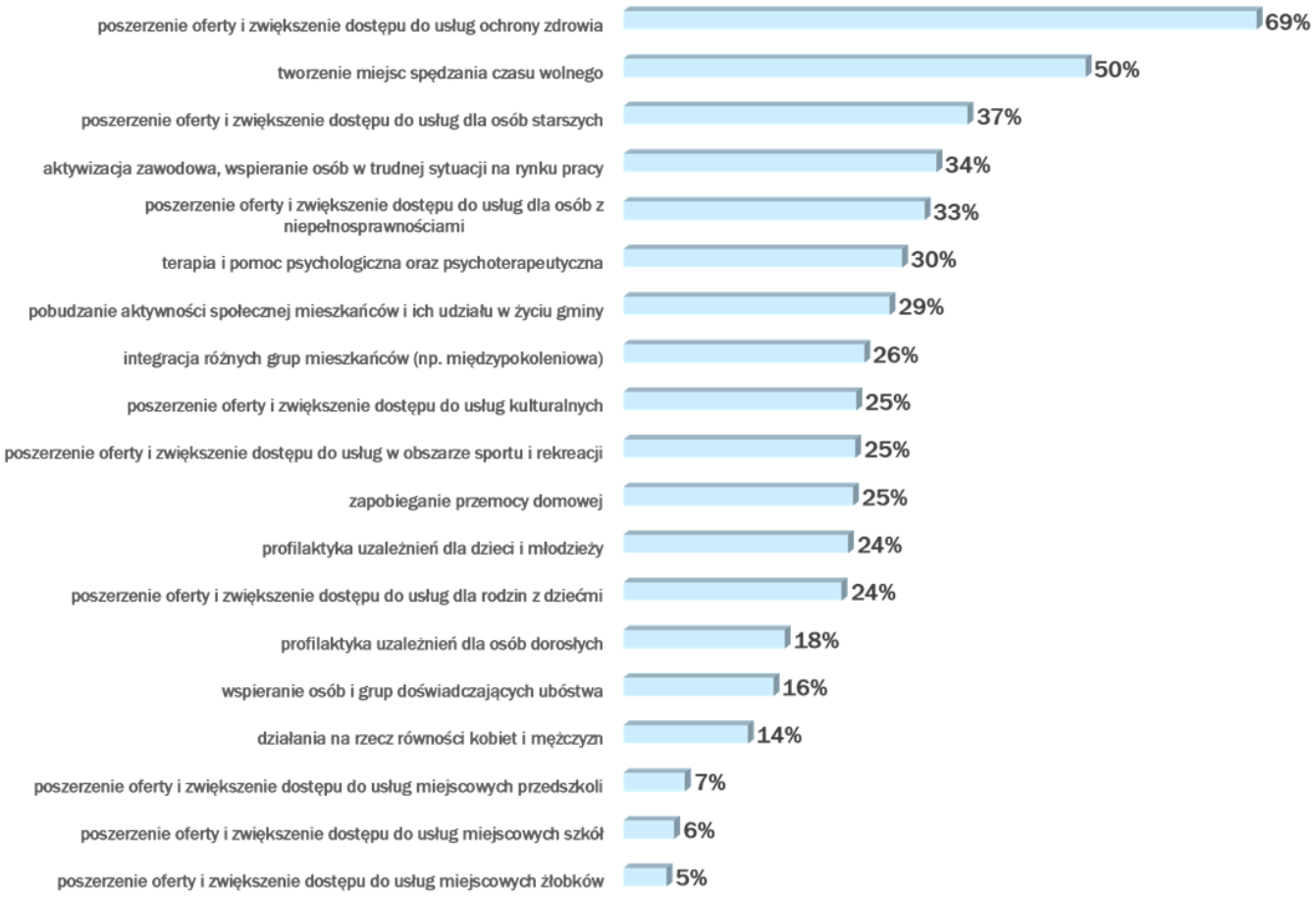

Respondenci mogli wymienić dowolną liczbę kierunków działań, które - ich zdaniem - powinny zostać przeprowadzone w Jaśle w okresie najbliższego roku, licząc od daty realizacji pomiaru. Ankietowani w największym stopniu oczekują działań w zakresie poszerzenia oferty i zwiększenia dostępu do usług ochrony zdrowia, co potwierdza niski poziom satysfakcji mieszkańców z tej sfery życia - tego rodzaju przekonanie najczęściej podzielają osoby nisko oceniające jakość życia w Jaśle (82 proc.), a także badani w wieku 60-74 lat (80 proc.). W świetle uzyskanych wyników do ważnych potrzeb społecznych należy również zaliczyć tworzenie miejsc czasu wolnego. Tego typu opinię najczęściej wyrażają osoby posiadające dzieci w wieku 6 lat i mniej (75 proc.), badani w wieku 30-39 lat (67 proc.), osoby pracujące zawodowo oraz uczniowie (64 proc.) i studenci (84 proc.), jak również respondenci oceniający

kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych jako dobrą (65 proc.). Wysoko w hierarchii preferowanych działań znalazły się: wzmocnienie oferty dla seniorów, aktywizacja zawodowa, wzmocnienie oferty dla osób z niepełnosprawnościami, a także wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Dodajmy, że powyższy rozkład powinien być interpretowany w sposób umiejętny, zwłaszcza, że odniesienie się do części poruszanych zagadnień wymagało wysokiego poziomu refleksyjności, a - w niektórych przypadkach - również wiedzy eksperckiej. Warto pamiętać, że powyższe zestawienie jest oparte na deklaracjach i subiektywnych ocenach uczestników badania.

Tabela 23. Korzystanie i ocena jakości usług społecznych świadczonych w Jaśle w okresie ostatniego roku

NAZWA USŁUGI	Korzystanie w okresie ostatniego roku (w proc.)	Ocena (średnia w skali 1-5)
asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	12%	4,38
usługi opiekuńcze	12%	3,93
opieka wytchnieniowa	10%	3,88
poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne	8%	3,95
wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego	8%	4,54
teleopieka (opaska SOS monitorująca funkcje życiowe pacjenta)	8%	3,74
pobyt w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle	7%	4,25
zajęcia w Klubie Seniora	6%	4,16
asystent rodziny	6%	3,79
pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Jaśle	5%	4,22
wolontariat	5%	3,78
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5%	3,75
usługa dowozu dzieci z niepełnosprawnościami	3%	4,09
placówki wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe)	3%	3,58
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny przy MKRPA, poradnictwo specjalistyczne	3%	3,2
Klub Integracji Społecznej	3%	3,25

schronienie dla osób w kryzysie bezdomności	1%	3,41

W badaniu ankietowym poruszono również zagadnienia związane z korzystaniem w ostatnich kilku latach z usług społecznych, jak również oceną jakości tych usług. Z przynajmniej jednej z ww. usług w okresie ostatniego roku (licząc od daty realizacji pomiaru) skorzystało 39 proc. badanych mieszkańców. Respondenci najczęściej korzystali z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej, natomiast nieco rzadziej – z poradnictwa specjalistycznego (w tym prawnego), wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, teleopieki (opaska SOS monitorująca funkcje życiowe pacjenta) oraz pobytu w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle.

Osoby, które skorzystały z ww. usług odpowiadały na kolejne pytanie o poziom satysfakcji z otrzymanych usług. Najwyżej ocenione zostały: wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, pobyt w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle, pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Jaśle, zajęcia w Klubie Seniora oraz usługa dowozu dzieci z niepełnosprawnościami. Warto odnotować, że wszystkie usługi wymienione w powyższej tabeli – w mniejszym lub większym stopniu – zostały ocenione pozytywnie (tj. oceny pozytywne przeważają nad negatywnymi).

Tabela 24. Zapotrzebowanie na różne usługi społeczne, które dotychczas nie były świadczone w Jaśle

	ta usługa jest potrzebna dla mieszkańców i chciał(a)bym z niej skorzystać	**ta usługa jest potrzebna dla mieszkańców, ale osobiście nie chciał(a)bym z niej skorzystać**	**ta usługa jest niepotrzebna i nie chciał(a)bym z niej skorzystać**
usługa „złotej rączki" – pomoc w drobnych naprawach dla osób niesamodzielnych w tym starszych i z niepełnosprawnościami	41%	48%	11%
organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich np. w formie półkolonii i wyjazdów	40%	51%	9%
usługa asystencko–wspierająca dla osób niesamodzielnych, starszych i osób z niepełnosprawnościami	36%	55%	8%
poradnictwo dietetyczne – udzielanie praktycznych wskazówek w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych, edukacja o zdrowym odżywianiu	36%	46%	18%

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

usługi mobilnego urzędnika - pomoc w uzupełnieniu formularzy, wniosków niezbędnych m.in. do uzyskania świadczeń	35%	52%	14%
wsparcie dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami	34%	58%	7%
działania aktywizujące dla seniorów (zajęcia ruchowe, rekreacyjne, kulturalne, integracyjne)	34%	56%	11%
działania środowiskowe dla rodzin z dziećmi (pikniki, wyjścia do kina)	33%	56%	10%
usługi sąsiedzkie	33%	46%	21%
poradnictwo fizjoterapeutyczne – udzielanie zaleceń dotyczących aktywności, profilaktyka urazów i przeciążeń, udzielanie zaleceń dotyczących aktywności fizycznej	33%	53%	14%
transport indywidualny dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów	32%	59%	10%
poradnictwo i instruktaż pielęgniarski – udzielanie wskazówek, nauka praktycznych umiejętności w zakresie pielęgnacji i opieki nad osobą niesamodzielną	32%	55%	14%
zajęcia psychorozwojowe dla dzieci i młodzieży	29%	58%	14%
usługi higieniczno-pielęgnacyjne w miejscu zamieszkania dla osób niesamodzielnych, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami (podolog, fryzjer)	28%	61%	11%
Kręgi wsparcia (tworzenie środowiska życzliwych ludzi, pomagających osobom z niepełnosprawnościami lub seniorom)	27%	57%	16%
poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodziców (psychoterapia, logopeda, psycholog)	26%	65%	9%
mieszkania wspomagane i treningowe	22%	56%	21%
Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne	22%	63%	16%

Co do zasady, wszystkie usługi wymienione w powyższej tabeli postrzegane są jako potrzebne dla mieszkańców Miasta Jasła, choć ankietowani nie zawsze chcieliby skorzystać z nich osobiście. Respondenci najczęściej deklarują chęć skorzystania z usługi „Złotej rączki" (pomocy w drobnych naprawach dla osób niesamodzielnych w tym starszych i z niepełnosprawnościami), organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich np. w formie półkolonii i wyjazdów, usługi asystencko–wspierającej dla osób niesamodzielnych, starszych i osób z niepełnosprawnościami, poradnictwa dietetycznego (udzielanie praktycznych wskazówek w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych, edukacja o zdrowym odżywianiu), usług mobilnego urzędnika (pomocy

w uzupełnieniu formularzy, wniosków niezbędnych m.in. do uzyskania świadczeń), wsparcia dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz działań aktywizujących dla seniorów (zajęcia ruchowe, rekreacyjne, kulturalne, integracyjne).

Wiele z usług wymienionych w powyższym zestawieniu należy do oferty o charakterze szczegółowym, tj. są one skierowane do wąskich grup odbiorców. Powyższe dane powinny być interpretowane w sposób umiejętny - niższa pozycja w rankingu nie oznacza, że dana usługa jest niepotrzebna. Wiele kategorii usług charakteryzuje się wysokim stopniem specjalizacji, ponieważ są skierowane do konkretnych grup odbiorców o precyzyjnie zdefiniowanych potrzebach.

Wykres 6. Brakujące usługi społeczne w Jaśle

Powyższe informacje zostały zebrane na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte, zatem charakteryzują się silnym rozproszeniem i zróżnicowanym poziomem szczegółowości, co wynika ze specyfiki narzędzia. Respondenci wskazywali jakich - ich zdaniem - usług społecznych brakuje mieszkańcom

Jasła. Na etapie pracy z danymi udzielone odpowiedzi zostały zakodowane i przyporządkowane do ogólnych kategorii, które mogą być prezentowane w ujęciu statystycznym. Warto zaznaczyć, że liczna grupa uczestników pomiaru miała trudności z udzieleniem odpowiedzi na tak postawione pytanie (wysoki odsetek braków danych) lub formułowała oczekiwania niezwiązane z obszarem usług społecznych (np. obejmujące zagadnienia budowy „twardej" infrastruktury, jak drogi, chodniki, czy ścieżki rowerowe).

Badani najczęściej wskazują różne formy wsparcia osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację zawodową (w tym m.in. w odniesieniu do różnych grup o szczególnych potrzebach, jak np. kobiety, czy osoby z niepełnosprawnościami), integrację i aktywizację społeczną, ochronę zdrowia (w tym np. dostęp do lekarzy specjalistów), ofertę dla seniorów oraz młodzieży, jak również szeroko rozumiane usługi czasu wolnego.

Wykres 7. Grupy wiekowe mieszkańców, do których powinny być kierowane usługi społeczne

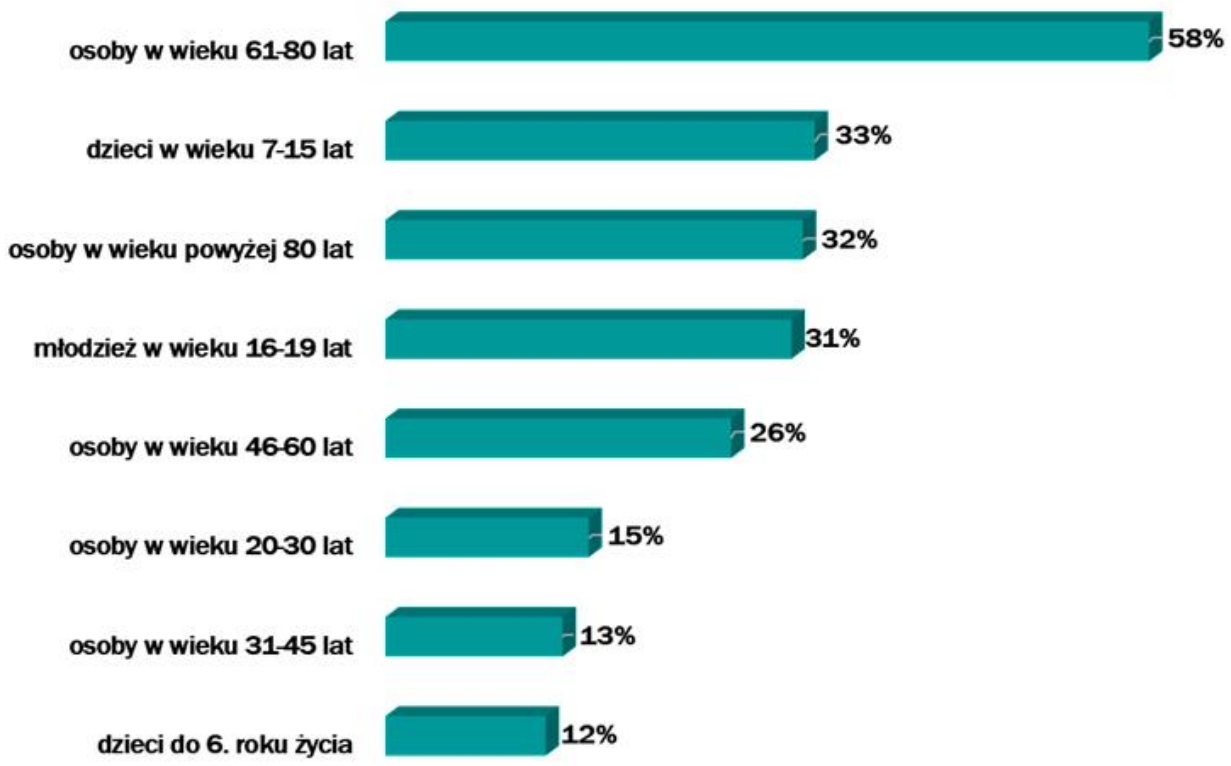

Wykres 8. Grupy kategorialne mieszkańców, do których powinny być kierowane usługi społeczne

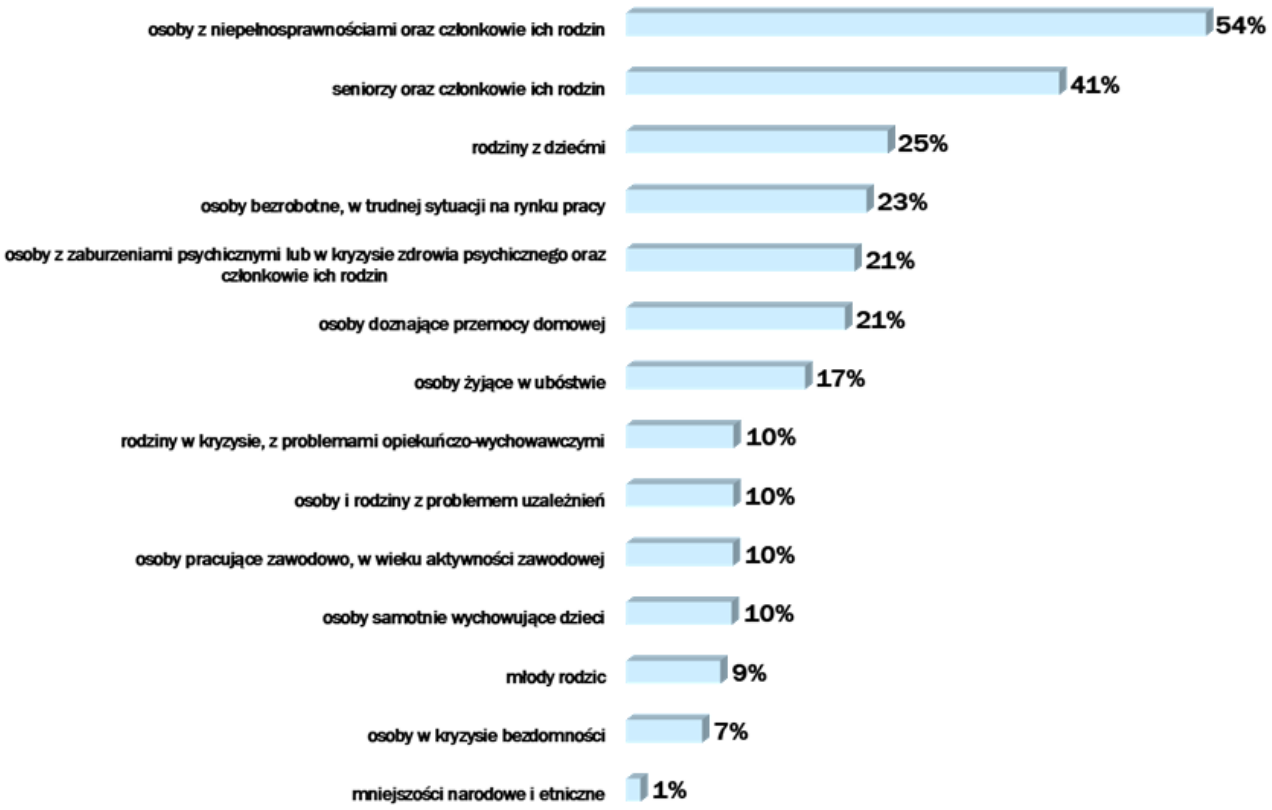

Co do zasady, usługi społeczne powinny być kierowane do społeczności lokalnej, a więc do różnych grup mieszkańców. Respondenci odpowiadali na pytania o preferowane grupy odbiorców, do których w szczególności powinny być adresowane usługi społeczne w Jaśle. Jeśli chodzi o grupy wieku, najczęściej wymieniano w tym kontekście: seniorów w wieku 61-80 lat, dzieci i młodzież w wieku 7-15 lat, seniorów powyżej 80. roku życia, ponadto liczna grupa badanych widzi potrzebę realizacji usług dla nieco starszej młodzieży, w wieku 16-19 lat.

W przypadku grup kategorialnych badani najczęściej wymieniali osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny oraz seniorów i członków ich rodzin, następnie – rodziny z dziećmi, osoby bezrobotne, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, a także osoby doznające przemocy domowej.

Wykres 9. Gotowość do ponoszenia opłat za usługi społeczne

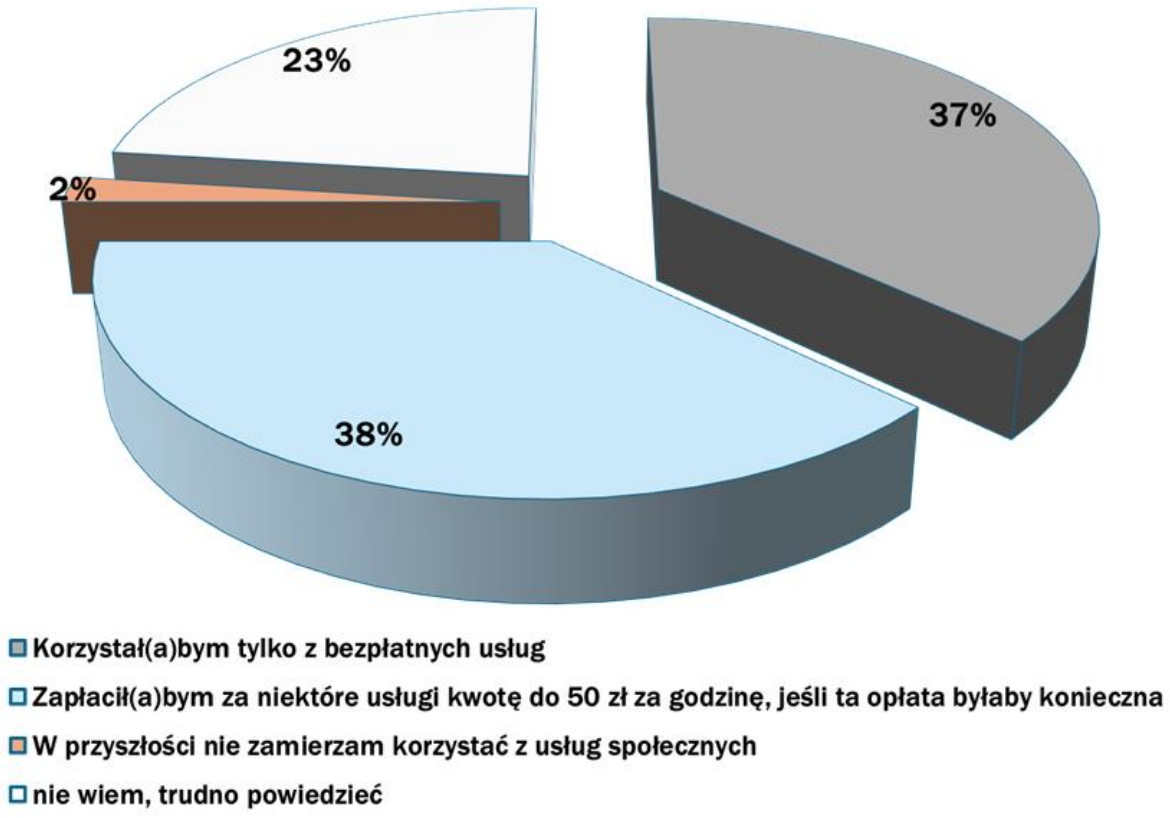

Respondentom zaprezentowano 4 stwierdzenia odnośnie chęci korzystania z odpłatnych lub bezpłatnych usług społecznych, przy założeniu, że opłaty za niektóre usługi byłyby obligatoryjne. Chęć skorzystania z usług społecznych deklaruje 75 proc. ankietowanych. Ponad 1/3 uczestników lub uczestniczek pomiaru oczekuje dostępu do bezpłatnych usług społecznych. 38 proc. deklaruje chęć skorzystania z odpłatnych usług społecznych, jeśli byłoby to konieczne. Wspomniany wynik jest zbliżony do rezultatów pomiarów przeprowadzonych w innych gminach o zbliżonych parametrach, gdzie odnotowano podobny stopień przyzwolenia na korzystanie z częściowo odpłatnej oferty.

Wykres 10. Ocena dostępu do informacji na temat lokalnej oferty usług społecznych

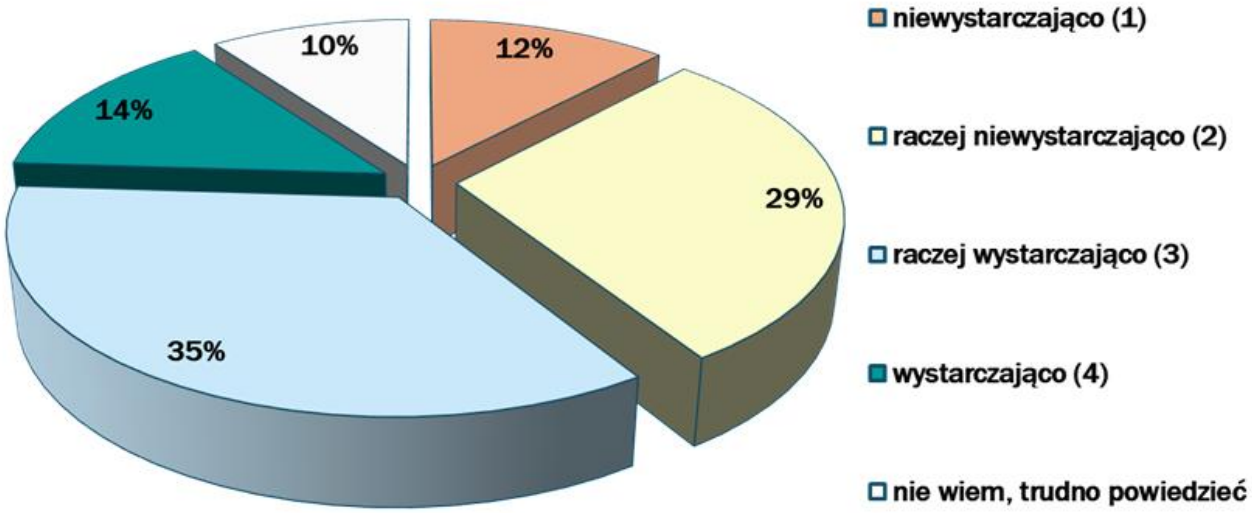

Blisko połowa badanych czuje się wystarczająco poinformowana na temat możliwości skorzystania z lokalnej oferty usług społecznych, przeciwną opinię wyraża 41 proc. ankietowanych. Średnia w skali 1-4 wynosi 2,56, co oznacza wynik zbliżony do środka skali („2,5”). Pozytywne oceny najczęściej formują osoby deklarujące wysoki poziom poczucia sprawczości (58 proc.) oraz zaufania w relacjach z innymi ludźmi (65 proc.), respondenci zadowoleni z jakości życia w Jaśle (61 proc.), a także uczniowie i studenci (89 proc.). Niewystarczający dostęp do informacji najczęściej deklarują osoby wskazujące niski poziom poczucia sprawczości (54 proc.) oraz zaufania w relacjach z innymi ludźmi (65 proc.), respondenci niezadowoleni z jakości życia w Jaśle (54 proc.), jak również osoby pracujące zawodowo (54 proc.).

Wykres 11. Niektóre osoby korzystające z usług społecznych muszą polegać na pomocy innych, na przykład ze względu na wiek lub stan zdrowia. Jeśli był(a)by Pan(i) w takiej sytuacji i mogła samodzielnie podjąć decyzję, to czy chciał(a)by Pan(i)…

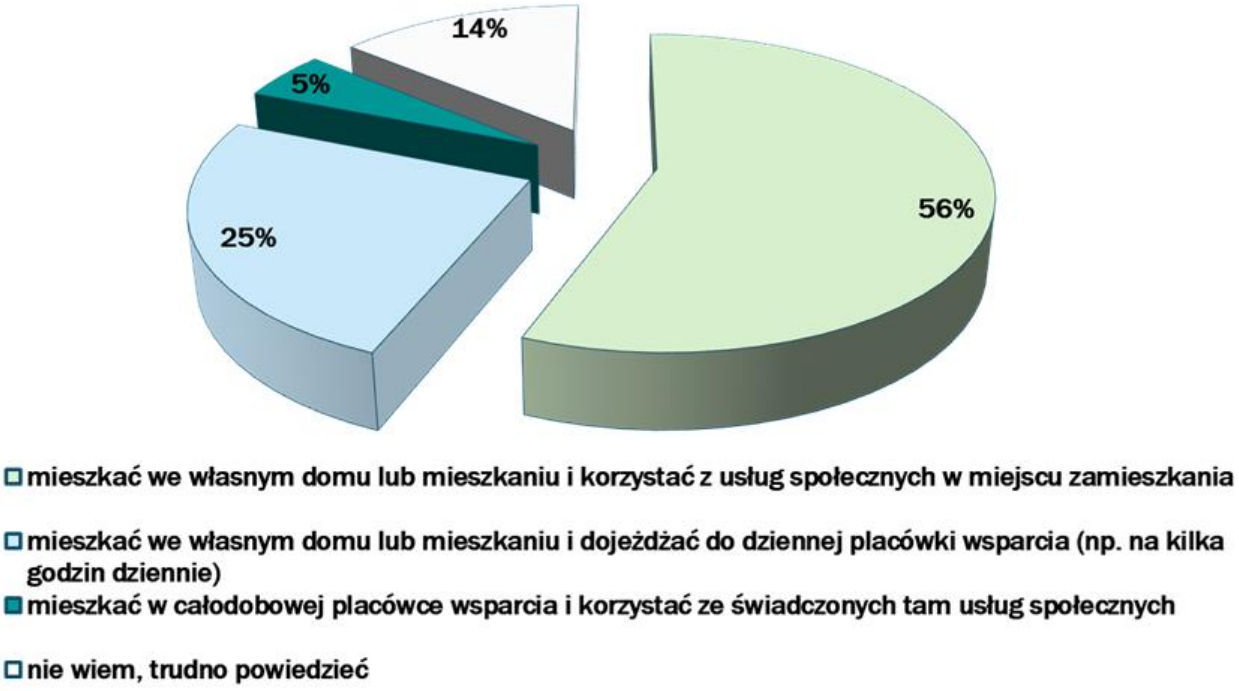

Ponad połowa uczestników pomiaru chciałaby mieszkać we własnym domu i korzystać ze środowiskowych usług społecznych. Najczęściej są to osoby, które chciałyby korzystać z bezpłatnych usług społecznych (67 proc.), ankietowani pozytywnie oceniający kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych (70 proc.), jak również osoby, w których gospodarstwach domowych zamieszkują osoby zależne, wymagające opieki, np. osoby z niepełnosprawnościami, leżące (70 proc.). Zamieszkiwanie we własnym domu i korzystanie z oferty placówek wsparcia dziennego częściej niż inni wybierają natomiast osoby gotowe do korzystania z odpłatnych usług społecznych (35 proc.), badani w wieku 75 lat i starsi (45 proc.), ankietowani oceniający kondycję ekonomiczną swoich gospodarstw domowych w sposób neutralny lub ambiwalentny (31 proc.), jak również osoby, w których gospodarstwach domowych nie zamieszkują osoby zależne, wymagające opieki, np. osoby

z niepełnosprawnościami, leżące (28 proc.). W przypadku chęci skorzystania z całodobowych placówek wsparcia nie odnotowano istotnych statystycznie różnic między zmiennymi (na poziomie 95 proc.).

5. Analiza wyników badania jakościowego - wywiady grupowe

Niniejszy rozdział zawiera omówienie wyników badania jakościowego z przedstawicielami wybranych grup interesariuszy. Ich opinie zostały pozyskane na podstawie 4 Zogniskowanych Wywiadów Grupowych (FGI) z udziałem następujących grup badanych:

- przedstawiciele lokalnych instytucji publicznych,
- przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych,
- seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami,
- przedstawiciele rodzin z dziećmi i młodzieży.

Rozdział prezentuje wyniki **badań jakościowych** dotyczących diagnozy potrzeb w zakresie usług społecznych w Jaśle. Wybór podejścia jakościowego nie był przypadkowy - wynikał z przekonania, że **zrozumienie społecznych zjawisk i procesów wymaga dotarcia do doświadczeń, znaczeń i perspektyw samych uczestników życia lokalnego**. Badania jakościowe nie operują na danych liczbowych - ich celem jest **uchwycenie sensów, emocji, relacji i kontekstów**, które kształtują codzienność mieszkańców oraz ich relacje z instytucjami wsparcia.

Badanie miało na celu zidentyfikowanie kluczowych wyzwań i potrzeb różnych grup mieszkańców w kontekście istniejącej oferty usług społecznych i medycznych. Analiza opiera się na wypowiedziach respondentów oraz danych zawartych w załączonych materiałach źródłowych. Badanie to stanowi podstawę do dalszych działań mających na celu rozwój i integrację usług społecznych, w szczególności w ramach koncepcji Centrum Usług Społecznych (CUS), postrzeganej jako szansa na przezwyciężenie obecnych barier i stworzenie bardziej kompleksowego, uniwersalnego i odpowiadającego na realne potrzeby systemu wsparcia. W tym duchu przeprowadzono **wywiady**, zorganizowane w formule tzw. **samobieżnych dyskusji grupowych**, w których uczestnicy mieli znaczną autonomię w kierowaniu rozmową. Taka metoda pozwala wydobyć **autentyczny język i strukturę znaczeń**, jakimi posługują się mieszkańcy, a jednocześnie ujawnia **mechanizmy wspólnotowego definiowania problemów i potrzeb**. W odróżnieniu od klasycznych fokusów moderowanych przez badacza, samobieżne dyskusje grupowe

opierają się na **dialogiczności, współobecności i samoorganizacji rozmowy**, co czyni z nich nie tylko narzędzie badawcze, lecz także **mikrosymulację życia społecznego** - przestrzeń, w której ludzie wspólnie interpretują rzeczywistość.

Zebrane wypowiedzi pozwoliły na identyfikację **kluczowych wyzwań, deficytów i potencjałów** w systemie lokalnych usług społecznych, obejmujących m.in. wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego, rodzin z dziećmi, seniorów oraz młodzieży. Badania objęły też liderów organizacji pozarządowych oraz kadrę ośrodka pomocy społecznej. Analiza materiału została przeprowadzona z uwzględnieniem kontekstu społecznego, instytucjonalnego i kulturowego Miasta Jasła, a także odniesień do ogólnopolskich tendencji w zakresie transformacji polityki społecznej i rozwoju **Centrum Usług Społecznych (CUS)**. Badanie to nie jest więc jedynie diagnozą potrzeb - stanowi także **społeczny akt poznawczy**, w którym mieszkańcy, instytucje i badacze współtworzą wiedzę o lokalnej rzeczywistości. W tym sensie raport jest zapisem procesu uczenia się wspólnoty o samej sobie - procesu, który może stać się fundamentem rozwoju bardziej **zintegrowanych i wrażliwych usług społecznych**, zdolnych odpowiadać na rzeczywiste potrzeby ludzi, a nie tylko na instytucjonalne procedury.

Mocne strony życia w Jaśle

Wypowiedzi uczestników zogniskowanych wywiadów grupowych pokazują, że mocne strony życia w Jaśle są lokowane przede wszystkim w obszarze codziennej jakości życia, lokalnej dostępności, kameralności miasta, poczucia względnego bezpieczeństwa, dogodnego położenia oraz istniejącej infrastruktury społecznej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. Badani nie tworzą obrazu miasta pozbawionego problemów, jednak potrafią wskazać takie cechy lokalnego środowiska, które budują przywiązanie do miejsca, poczucie zakorzenienia i przekonanie, że Jasło pozostaje przestrzenią względnie wygodną do życia, zwłaszcza dla osób ceniących spokój, bliskość usług oraz mniej anonimowy charakter relacji społecznych.

Jednym z najczęściej przywoływanych atutów miasta jest jego skala. Jasło jawi się jako miejsce „do ogarnięcia" w sensie przestrzennym i społecznym. Mieszkańcy podkreślają, że wiele spraw można załatwić blisko miejsca zamieszkania, a miasto nie generuje takiego poziomu uciążliwości, jaki kojarzony jest z dużymi ośrodkami miejskimi. W tym kontekście szczególne znaczenie ma spokój, brak nadmiernego ruchu,

kameralność oraz poczucie bezpieczeństwa. Są to cechy istotne zwłaszcza z perspektywy osób starszych, rodzin z dziećmi oraz mieszkańców, którzy w codziennym funkcjonowaniu cenią przewidywalność i dostępność podstawowych zasobów. Wypowiedzi badanych wskazują, że Jasło może być postrzegane jako miasto o umiarkowanym tempie życia, dające możliwość zachowania względnej kontroli nad codziennością.

Drugim ważnym obszarem pozytywnych ocen jest położenie miasta i jego otoczenie przyrodniczo-krajobrazowe. Respondenci zwracali uwagę na malowniczość miejsca, obecność rzek, pagórkowaty krajobraz, możliwość spacerów i jazdy na rowerze. Nie jest to wyłącznie walor estetyczny, ale również zasób jakości życia, który sprzyja aktywności rekreacyjnej, codziennemu przemieszczaniu się i budowaniu pozytywnej identyfikacji z miejscem. W tym sensie przestrzeń Jasła pełni funkcję nie tylko użytkową, lecz także symboliczną: jest tłem codziennych praktyk, elementem lokalnej tożsamości i jednym z czynników odróżniających miasto od większych, bardziej zurbanizowanych ośrodków.

Trzecim obszarem zadowolenia jest obecność instytucji i infrastruktury umożliwiających uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, edukacyjnym i sportowym. W wypowiedziach pojawiają się wskazania na dostępność miejsc spędzania czasu wolnego, ofertę sportową, zajęcia dla różnych grup wiekowych, funkcjonowanie placówek dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, a także lokalne wydarzenia, spotkania, spacery tematyczne czy potańcówki miejskie. Co istotne, badani nie zawsze oceniają tę ofertę jako wystarczającą, ale dostrzegają, że pewne elementy infrastruktury społecznej istnieją i mogą stanowić punkt wyjścia do dalszego rozwoju usług społecznych.

Ważnym zasobem miasta jest również komunikacja miejska, szczególnie podkreślana przez część seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Pozytywnie oceniano dostępność autobusów, w tym obsługę nowych ulic oraz pojawienie się pojazdów niskopodłogowych. Z perspektywy polityki społecznej jest to szczególnie istotne, ponieważ transport lokalny warunkuje realny dostęp do usług, instytucji, miejsc spotkań i aktywności społecznej. Dobrze oceniana komunikacja miejska stanowi więc nie tylko techniczny element infrastruktury, ale także narzędzie przeciwdziałania izolacji i wzmacniania samodzielności mieszkańców.

Na uwagę zasługuje ponadto pozytywna ocena części usług i placówek adresowanych do seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. W materiale pojawiają się opinie wskazujące na dobrą atmosferę, zaangażowanie pracowników, wysoki poziom działań oraz znaczenie miejsc, w których można się spotkać, poruszać, uczestniczyć w zajęciach i podtrzymywać relacje społeczne. Tego rodzaju instytucje pełnią

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

funkcję dalece szerszą niż tylko organizacja czasu wolnego. Dla części mieszkańców są one przestrzenią przeciwdziałania samotności, zachowania aktywności i utrzymywania poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej.

Podsumowując, mocne strony życia w Jaśle koncentrują się wokół codziennej dostępności, kameralności, spokoju, walorów położenia, istniejącej infrastruktury społecznej oraz pewnych form aktywności kulturalnej, sportowej i senioralnej. Są to zasoby, które mogą zostać wykorzystane w procesie rozwoju usług społecznych. Jednocześnie pozytywne oceny mieszkańców mają często charakter warunkowy: wskazują raczej na potencjał i kierunki, które warto wzmacniać, niż na pełne zaspokojenie potrzeb wszystkich grup społecznych.

Wybrane cytaty:

„Na obrzeżach miasta, więc nie ma dużego ruchu. Wszędzie blisko."
„Położenie miasta jest moim zdaniem bardzo fajne, bo raz, że trzy rzeki są, to też jest takie malownicze."
„Plusem jest dobrze rozbudowana sieć komunikacji miejskiej."
„Na przykład oferta sportowa jest dosyć taka dobra jak na to, że jest dosyć małe."

Słabe strony życia w Jaśle

W wypowiedziach uczestników Zogniskowanych Wywiadów Grupowych słabe strony życia w Jaśle układają się w kilka powtarzalnych obszarów problemowych. Badani najczęściej wskazywali na ograniczone perspektywy zawodowe i rozwojowe, niewystarczającą dostępność usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych, deficyty wsparcia dla rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach, niedostateczną ofertę dla młodzieży, bariery architektoniczne oraz poczucie niewystarczającej skuteczności części instytucji publicznych. Charakterystyczne jest to, że krytyka miasta nie miała wyłącznie formy narzekania na pojedyncze niedogodności, ale często przyjmowała postać diagnozy strukturalnych ograniczeń lokalnego systemu usług i lokalnego rynku pracy.

Jednym z najmocniej obecnych wątków była ocena lokalnych perspektyw życiowych, szczególnie z punktu widzenia ludzi młodych oraz osób w wieku produkcyjnym. Jasło było opisywane jako miasto relatywnie wygodne do codziennego funkcjonowania, ale jednocześnie ograniczające aspiracje zawodowe i ekonomiczne. Badani zwracali uwagę, że młodzież i młodzi dorośli oczekują nie tylko „jakiejkolwiek

pracy", lecz pracy zapewniającej stabilność, godne wynagrodzenie i możliwość samodzielnego życia. W tym sensie lokalny rynek pracy jest postrzegany jako jeden z głównych czynników determinujących odpływ migracyjny młodszego pokolenia poza teren miasta. Wypowiedzi respondentów wskazują, że problem nie dotyczy wyłącznie bezrobocia, ale szerzej rozumianej jakości zatrudnienia, poziomu płac i braku atrakcyjnych ścieżek rozwoju.

Drugim ważnym obszarem niezadowolenia jest ochrona zdrowia. W materiale wyraźnie powraca problem trudności w dostępie do lekarzy, specjalistów, dentystów, rehabilitacji, psychologów i psychiatrów. Rodzice dzieci z niepełnosprawnościami lub zaburzeniami rozwojowymi mówią o konieczności korzystania z usług prywatnych, ponieważ dostęp do pomocy w systemie publicznym jest zbyt ograniczony. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami wskazują z kolei na długie kolejki do rehabilitacji oraz brak możliwości regularnego korzystania z zabiegów, które są niezbędne dla utrzymania sprawności. Problem zdrowia nie jest więc wyłącznie kwestią medyczną, lecz także społeczną: ograniczony dostęp do rehabilitacji i specjalistów pogłębia zależność od rodziny, zwiększa ryzyko izolacji i obniża jakość codziennego funkcjonowania.

Szczególnie silnie wybrzmiał deficyt wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza dorosłych osób po zakończeniu edukacji. Respondenci wskazywali na lukę systemową: dzieci i młodzież o specjalnych potrzebach mogą korzystać z pewnych form wsparcia w systemie edukacyjnym, jednak po osiągnięciu dorosłości oferta staje się znacznie mniej dostępna. Wypowiedzi opiekunów pokazują poczucie pozostawienia rodzin samym sobie oraz brak rozwiązań, które umożliwiałyby dorosłym osobom z niepełnosprawnościami aktywność, integrację, rozwój i uczestnictwo w życiu społecznym. Ten wątek jest szczególnie istotny z perspektywy deinstytucjonalizacji, ponieważ brak usług dziennych, aktywizujących i wytchnieniowych wzmacnia presję opiekuńczą na rodziny.

Kolejnym obszarem krytyki jest oferta dla młodzieży. Badani wskazywali na brak neutralnych, dostępnych i niewymuszonych miejsc spotkań, w których młodzi ludzie mogliby spędzać czas poza szkołą, domem i zorganizowanymi zajęciami. Chodzi nie tyle o kolejne formalne zajęcia, ile o przestrzeń społeczną, którą młodzież mogłaby uznać za własną. W tym kontekście pojawia się także temat weekendowych połączeń komunikacyjnych oraz niewystarczającej liczby wydarzeń i aktywności odpowiadających potrzebom młodych ludzi.

W materiale pojawia się również krytyka dostępności przestrzeni publicznej i budynków użyteczności publicznej. Osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie wskazywali na bariery

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

architektoniczne, niedostosowane przejścia, problemy z windami, brak realnej dostępności niektórych obiektów i instytucji. Ważne jest, że respondenci odróżniają dostępność formalną od faktycznej: samo istnienie windy, podjazdu czy rozwiązania technicznego nie oznacza jeszcze, że osoba z ograniczoną mobilnością może swobodnie i godnie skorzystać z danego miejsca.

Podsumowując, słabe strony życia w Jaśle dotyczą przede wszystkim tych obszarów, które decydują o realnej samodzielności mieszkańców: pracy, zdrowia, rehabilitacji, dostępności, wsparcia rodzin oraz oferty dla młodzieży i osób z niepełnosprawnościami. Krytyczne wypowiedzi respondentów pokazują, że miasto posiada zasoby, ale nie zawsze przekładają się one na spójny, dostępny i skuteczny system wsparcia dla różnych grup mieszkańców.

Wybrane cytaty:

„Tutaj jest tragedia. Młodzież chce zarobić więcej niż daje nam to Jasło."
„No chyba większość z nas rodziców ma problem dostać się do lekarza, na rehabilitację, do psychologów, psychiatrów. Po prostu jest ciężko gdziekolwiek się dostać, a jak już się dostanie, to trzeba prywatnie."
„Trudno się dostać na masaże, czy na rehabilitację ogólną, to jest naprawdę bardzo ciężko. Trzeba rok czekać, żeby człowiek poruszał trochę tymi nogami."
„Tak ogólnie brak takiego miejsca, żeby sobie po prostu takiego powiedzmy zabudowanego. Tak jak na przykład jest zima albo na przykład pada, żeby po prostu sobie iść i posiedzieć."

Aktualna oferta usług społecznych dla seniorów w Jaśle

Oferta usług społecznych dla seniorów w Jaśle jest przez badanych oceniana ambiwalentnie. Z jednej strony respondenci dostrzegają istnienie ważnych i realnie potrzebnych form wsparcia: placówek dziennego pobytu, klubów seniora, zajęć aktywizujących, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej. Z drugiej strony wskazują, że system ten nie jest wystarczająco kompletny, równomiernie dostępny i dobrze skomunikowany. Problemem nie jest więc wyłącznie brak usług, ale także ich ograniczona skala, niedostateczna informacja, kolejki do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz niewystarczające wsparcie osób mniej samodzielnych, samotnych, chorych lub niesprawnych ruchowo.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

W materiale badawczym wyraźnie widać, że część seniorów korzystających z istniejących placówek dziennych ocenia je pozytywnie. Miejsca te są postrzegane nie tylko jako instytucje usługowe, ale również jako środowiska zastępujące lub uzupełniające relacje rodzinne i sąsiedzkie. Szczególne znaczenie ma tu wymiar wspólnotowy: możliwość spotkania, rozmowy, uczestniczenia w zajęciach, wspólnego spędzania czasu, podtrzymywania aktywności i przeciwdziałania samotności. W tym sensie istniejąca oferta senioralna pełni funkcję integracyjną, profilaktyczną i częściowo opiekuńczą.

Jednocześnie badani wskazywali na istotne deficyty. Najsilniej wybrzmiewa problem dostępu do ochrony zdrowia, lekarzy specjalistów i rehabilitacji. Seniorzy mówią o wielomiesięcznym oczekiwaniu na wizyty i zabiegi, co w tej grupie wiekowej ma szczególnie poważne konsekwencje, ponieważ opóźnienie rehabilitacji może prowadzić do trwałego pogorszenia sprawności. Wskazywano również na potrzebę lepszego transportu, zwłaszcza w weekendy i w relacjach z miejscowościami ościennymi, oraz na konieczność poprawy przepływu informacji o ofercie, ponieważ komunikacja internetowa nie jest wystarczająca dla wszystkich seniorów.

Usługi społeczne dla seniorów obecnie dostępne/świadczone w Jaśle:

- placówka dziennego pobytu dla osób starszych,
- kluby seniora i miejsca aktywności senioralnej,
- zajęcia ruchowe i aktywizujące, w tym formy dostosowane do osób starszych,
- usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania,
- oferta kulturalna i edukacyjna dostępna dla seniorów,
- działania organizacji i grup senioralnych,
- karta mieszkańca umożliwiająca korzystanie z wybranych zniżek,
- wybrane formy wolontariatu i pomocy środowiskowej,
- częściowo dostępna komunikacja miejska.

Usługi społeczne dla seniorów, których brakuje lub jest ich zbyt mało:

- łatwo dostępna rehabilitacja, w tym rehabilitacja regularna i bez długiego oczekiwania,
- szybszy dostęp do lekarzy specjalistów,
- szersza opieka domowa dla osób mniej samodzielnych,

- usługi transportowe dla seniorów, zwłaszcza w weekendy i do miejsc leczenia,
- lepszy system informacji o usługach, także poza internetem,
- wsparcie sąsiedzkie i wolontariackie dla osób samotnych,
- dostępna karta seniora o szerszym zakresie zniżek,
- większa liczba zajęć ruchowych i prozdrowotnych,
- usługi wspierające opiekunów osób starszych,
- opieka długoterminowa i hospicyjna dostępna bez wieloletnich kolejek.

Podsumowując, oferta senioralna w Jaśle posiada istotne zasoby, zwłaszcza w obszarze dziennego pobytu, aktywizacji i integracji. Nie tworzy jednak jeszcze w pełni spójnego systemu wsparcia starości, szczególnie wobec osób niesamodzielnych, chorych, samotnych i wymagających rehabilitacji. Kierunkiem rozwoju powinno być przejście od oferty aktywizacyjnej dla względnie sprawnych seniorów do bardziej kompleksowego systemu usług środowiskowych.

Wybrane cytaty:

„Jest dom taki, co my mieszkamy. No i mamy namiastkę takiej rodziny."
„Jest bogata oferta. Tylko brakuje informacji."
„W domu seniora też troszkę sobie poćwiczymy, choć jest bardzo mało ruchu jeszcze, ale chwalimy sobie to, że chodzimy do domu seniora i się ruszamy. Ale jako tako rehabilitacja jest bardzo długo, trzeba czekać."
„No to różnie, bardzo różnie. Bywa, że w sobotę i niedzielę w tych ościennych miejscowości nie ma czym dojechać."

Aktualna oferta usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Jaśle

Aktualna oferta usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Jaśle jest oceniana przez badanych jako częściowo rozwinięta, lecz niewystarczająca wobec skali i zróżnicowania potrzeb. W materiale badawczym widoczne jest rozróżnienie między usługami już funkcjonującymi, które odpowiadają na część potrzeb opiekuńczych, edukacyjnych, terapeutycznych i środowiskowych, a obszarami, w których system wsparcia pozostaje fragmentaryczny, przeciążony lub nieciągły. Szczególnie mocno wybrzmiewa problem dorosłych osób z niepełnosprawnościami, które po zakończeniu edukacji

wypadają z bardziej zorganizowanego systemu oddziaływań i trafiają w „lukę" między placówkami edukacyjnymi, pomocą społeczną, usługami zdrowotnymi i rynkiem pracy.

Respondenci dostrzegają, że w Jaśle istnieją ważne zasoby: placówki dziennego wsparcia, działania organizacji społecznych, opieka nad osobami przewlekle chorymi, usługi opiekuńcze, asystenckie i wytchnieniowe, transport dla dzieci z niepełnosprawnościami, a także wybrane formy terapii, poradnictwa i wsparcia środowiskowego. Wskazywano także na edukację specjalną, wczesne wspomaganie rozwoju oraz działania umożliwiające osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w zajęciach, wyjściach, warsztatach czy spotkaniach. Jednocześnie wiele z tych usług ma charakter ograniczony, projektowy, zależny od dostępnych środków lub niewystarczający liczbowo.

Najważniejszy deficyt dotyczy ciągłości wsparcia po zakończeniu edukacji. Rodzice i przedstawiciele organizacji podkreślali, że osoby dorosłe, szczególnie z głębszymi niepełnosprawnościami, nie mają zapewnionej wystarczającej oferty aktywizacyjnej, dziennej, społecznej i zawodowej. Brakuje miejsc, które pozwalałyby im wychodzić z domu, utrzymywać relacje, rozwijać kompetencje i pozostawać w lokalnej wspólnocie. W tym sensie niedostatek usług nie dotyczy wyłącznie jednostkowego komfortu, lecz prowadzi do izolacji społecznej oraz zwiększenia obciążeń rodzin i opiekunów.

Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami obecnie dostępne/świadczone w Jaśle:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- asystentura dla osób z niepełnosprawnościami,
- opieka wytchnieniowa,
- dzienne formy wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- edukacja specjalna i wczesne wspomaganie rozwoju,
- wybrane formy terapii i poradnictwa psychologicznego,
- transport dzieci z niepełnosprawnościami do placówek edukacyjnych,
- opieka długoterminowa i hospicyjna, choć z bardzo długimi kolejkami,
- działania organizacji społecznych: spotkania, warsztaty, wycieczki, zajęcia integracyjne,
- wsparcie wolontariackie i nieformalne.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Usługi społeczne, których brakuje lub jest ich zbyt mało:

- szersza oferta dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami po zakończeniu edukacji,
- aktywizacja zawodowa i miejsca pracy wspieranej,
- większa liczba miejsc w placówkach dziennego pobytu i aktywizacji,
- mieszkania wspomagane lub treningowe,
- rehabilitacja dostępna bez długiego oczekiwania,
- większy zakres usług asystenckich i wytchnieniowych,
- opieka całodobowa lub kilkudniowa odciążająca rodziny,
- lepszy dostęp do psychiatrii, psychologów i terapii,
- likwidacja realnych barier architektonicznych,
- skoordynowany model łączący opiekę zdrowotną, społeczną i środowiskową.

Podsumowując, lokalny system wsparcia osób z niepełnosprawnościami posiada istotne elementy, ale nie tworzy jeszcze kompleksowego, ciągłego i wystarczająco dostępnego systemu usług. Najpilniejsze potrzeby dotyczą dorosłych osób z niepełnosprawnościami, rodzin sprawujących codzienną opiekę oraz osób wymagających intensywnego wsparcia środowiskowego.

Wybrane cytaty:

„Ani powiat, ani miasto, ani gmina nie chcą utworzyć tak zwanego ZAZ-u i te dzieciaki to faktycznie typowo osoby niepełnosprawne po 18. czy po 25. roku życia zostają zamiatane pod dywan."
„Opiekun bardziej, czy asystentura powinna obejmować więcej osób. Rodzice bardzo korzystają z tego, bo to dla nich jest jedyna chwila takiej normalności, gdzie mogą skorzystać z wyjścia gdziekolwiek."

<u>Aktualna oferta usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Jaśle</u>

Oferta usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Jaśle jest przez badanych oceniana jako częściowa, ale wyraźnie niewystarczająca wobec złożoności potrzeb współczesnych rodzin. W materiale szczególnie mocno wybrzmiewa perspektywa rodzin wychowujących dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi, zdrowotnymi i emocjonalnymi. Respondenci nie negują istnienia pewnych zasobów lokalnych: placówek

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

edukacyjnych, przedszkoli, szkół, zajęć sportowych, oferty rekreacyjnej, wybranych form wsparcia dziennego czy instytucji pomocowych. Jednocześnie wskazują, że system nie tworzy spójnej, łatwo dostępnej i kompleksowej ścieżki pomocy rodzinie. W praktyce rodzice często muszą samodzielnie poszukiwać specjalistów, organizować terapię, finansować pomoc prywatną i koordynować wsparcie dla dziecka.

Najważniejszy deficyt dotyczy pomocy dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami, w spektrum autyzmu, z zaburzeniami psychicznymi, depresją, trudnościami emocjonalnymi lub złożonymi problemami zdrowotnymi. Badani mówią nie tylko o braku miejsc diagnostycznych i terapeutycznych, ale również o braku wsparcia dla samych rodziców. Jest to istotne, ponieważ opieka nad dzieckiem wymagającym intensywnego wsparcia ma charakter długotrwały, obciążający psychicznie, organizacyjnie i ekonomicznie. Rodziny potrzebują nie tylko usług dla dziecka, ale także poradnictwa, psychoedukacji, grup wsparcia, asystentury, opieki wytchnieniowej i pomocy w koordynacji działań różnych instytucji.

Pozytywnie oceniane są natomiast te elementy oferty, które umożliwiają dzieciom i młodzieży udział w zajęciach, rozwijanie zainteresowań i bezpieczne spędzanie czasu. W materiale pojawia się przykład placówki wsparcia dziennego, która nie jest postrzegana wyłącznie jako miejsce opieki, lecz jako środowisko wychowawcze i rozwojowe. Badani dostrzegają również dostępność części infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej, choć jednocześnie zwracają uwagę, że oferta ta bywa odpłatna, ograniczona lub niedopasowana do potrzeb mniej zamożnych rodzin oraz dzieci wymagających szczególnego wsparcia.

Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi obecnie dostępne/świadczone w Jaśle:

- przedszkola i szkoły, w tym placówki dobrze oceniane przez część przedstawicieli instytucji,
- placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia sportowe i treningi dla dzieci oraz młodzieży,
- infrastruktura rekreacyjna, np. basen, place zabaw, miejsca spacerowe,
- wybrane wydarzenia rodzinne, miejskie i kulturalne,
- poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
- wybrane formy terapii dzieci i młodzieży,

- pomoc społeczna i wsparcie rodzin w trudnej sytuacji,
- działania organizacji społecznych i środowiskowych,
- transport dzieci z niepełnosprawnościami do placówek edukacyjnych.

Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi, których brakuje lub jest ich zbyt mało:

- specjalistyczne ośrodki dla dzieci w spektrum autyzmu,
- łatwo dostępni psychiatrzy dziecięcy,
- łatwo dostępni psychologowie i psychoterapeuci dziecięcy,
- kompleksowe wsparcie rodziców dzieci z niepełnosprawnościami,
- grupy wsparcia i poradnictwo dla rodziców,
- opieka wytchnieniowa dla rodzin opiekujących się dziećmi zależnymi,
- rehabilitacja dzieci bez długiego oczekiwania,
- większa liczba bezpłatnych lub niskokosztowych zajęć,
- miejsca spotkań dla rodzin i młodzieży,
- lepiej skoordynowana informacja o dostępnej ofercie.

Podsumowując, oferta dla rodzin z dziećmi w Jaśle ma charakter fragmentaryczny. Istnieją ważne zasoby edukacyjne, sportowe i opiekuńczo-wychowawcze, jednak największą luką pozostaje kompleksowe wsparcie rodzin wychowujących dzieci wymagające diagnozy, terapii, rehabilitacji i stałej pomocy środowiskowej.

Wybrane cytaty:

„Zajmujemy się w zasadzie trochę wychowaniem. Staramy się, żeby to nie była taka przechowalnia, tylko dbamy o te dzieci. Organizujemy różne zajęcia, organizujemy im wyjazdy.”
„Po prostu jest ciężko gdziekolwiek się dostać, a jak już się dostanie to trzeba prywatnie.”
„Brakuje nam właśnie takiego wsparcia dla rodzin z dziećmi autystycznymi. Tu nie chodzi o samą ochronę zdrowia. Tu chodzi o te ośrodki dla dzieci autystycznych.”

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Aktualna oferta usług społecznych dla młodzieży w Jaśle

Aktualna oferta usług społecznych dla młodzieży w Jaśle jest oceniana przez badanych jako ograniczona, nierównomierna i tylko częściowo odpowiadająca na potrzeby tej grupy. W materiale empirycznym pojawiają się wprawdzie pozytywne wskazania dotyczące zajęć sportowych, treningów, harcerstwa, aktywności społecznej, wybranych wydarzeń miejskich oraz możliwości korzystania z infrastruktury rekreacyjnej. Jednocześnie młodzież i dorośli uczestnicy badania podkreślają, że oferta ta nie tworzy wystarczająco atrakcyjnego, nowoczesnego i dostępnego systemu spędzania czasu wolnego. Szczególnie widoczny jest brak miejsc, które młodzi ludzie mogliby traktować jako własną, bezpieczną, nieformalną przestrzeń spotkań.

Najważniejszym deficytem wskazywanym w badaniu jest brak otwartego miejsca dla młodzieży, funkcjonującego poza ściśle zinstytucjonalizowaną logiką zajęć, warsztatów czy nadzorowanych aktywności. Młodzi respondenci nie formułują oczekiwań nadmiernie rozbudowanych: nie chodzi im o kosztowną infrastrukturę, zaawansowany sprzęt czy ofertę silnie animowaną przez dorosłych. Potrzebują raczej przestrzeni elementarnej - zadaszonej, dostępnej po południu i wieczorem, wyposażonej w miejsca do siedzenia, w której można po prostu porozmawiać, spędzić czas z rówieśnikami, przeczekać niepogodę, spotkać się poza domem i szkołą. Istniejące miejsca są oceniane jako niedostosowane do rytmu życia młodzieży, ponieważ działają w godzinach, w których młodzi ludzie są jeszcze w szkole lub wracają z zajęć. Od 2025 roku na terenie Miasta Jasła funkcjonuje „Baza - Przestrzeń Młodych w Jaśle” , która nie jest jeszcze rozpoznawalna w przestrzeni publicznej, niemniej jednak z pozyskanych informacji wynika, że w okresie od września 2025 do grudnia 2025 z Bazy skorzystało 951 młodych osób.

Drugim istotnym problemem jest ograniczona oferta wydarzeń, zwłaszcza koncertów, imprez i aktywności adresowanych bezpośrednio do młodzieży. Wypowiedzi wskazują, że miasto jest postrzegane jako mało ożywione wieczorami i w weekendy. Pojawia się obraz „wymarłego miasta”, w którym poza pojedynczymi wydarzeniami niewiele dzieje się w przestrzeni publicznej. Ten deficyt ma znaczenie nie tylko rekreacyjne, ale również tożsamościowe: młodzież, która nie znajduje w mieście atrakcyjnych form uczestnictwa, słabiej wiąże się z lokalną wspólnotą i łatwiej orientuje swoje aspiracje poza Jasło.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Trzecim wątkiem jest transport i dostępność czasowa usług. Wskazywano na potrzebę większej liczby połączeń weekendowych, co ma znaczenie zwłaszcza dla osób mieszkających poza ścisłym centrum lub korzystających z aktywności rozproszonych w różnych częściach miasta. Oferta dla młodzieży nie może być analizowana wyłącznie przez pryzmat liczby zajęć, ale także przez realną możliwość dotarcia do nich i korzystania z nich w dogodnych godzinach.

Usługi społeczne dla młodzieży obecnie dostępne/świadczone w Jaśle:

- zajęcia sportowe i treningi dla różnych grup wiekowych,
- harcerstwo i aktywność społeczna młodzieży,
- wybrane formy reprezentacji młodzieży w życiu publicznym,
- basen i infrastruktura rekreacyjna,
- place i przestrzenie miejskie wykorzystywane do spotkań,
- wybrane wydarzenia miejskie, np. imprezy plenerowe,
- funkcjonowanie „Bazy - Przestrzeni Młodych w Jaśle”,
- pojedyncze miejsca/salki dla młodych, choć oceniane jako niedostosowane godzinowo i funkcjonalnie.

Usługi społeczne dla młodzieży, których brakuje lub jest ich zbyt mało:

- otwarte, zadaszone miejsce spotkań dla młodzieży,
- przestrzeń nieformalna, niewymagająca udziału w zorganizowanych zajęciach,
- dłuższe godziny otwarcia miejsc młodzieżowych,
- więcej wydarzeń, koncertów i imprez adresowanych do młodych,
- lepsza oferta weekendowa,
- więcej połączeń komunikacyjnych w weekendy,
- wsparcie inicjatyw oddolnych młodzieży,
- oferta odpowiadająca starszym nastolatkom, a nie tylko dzieciom i młodszej młodzieży,
- bardziej atrakcyjna oferta czasu wolnego wieczorami.

Podsumowując, aktualna oferta dla młodzieży w Jaśle nie jest całkowicie nieobecna, ale ma charakter fragmentaryczny. Największą luką nie jest brak pojedynczych zajęć, lecz brak przestrzeni i programu odpowiadających rzeczywistym stylom uczestnictwa młodych ludzi: mniej formalnym, bardziej rówieśniczym, dostępnym czasowo i współtworzonym przez samą młodzież.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Wybrane cytaty:

„Tak ogólnie brak takiego miejsca, żeby sobie po prostu było jakieś miejsce, jakieś kanapy, ławki, cokolwiek."

„Tam trzy razy w tygodniu to są zajęcia maksymalnie do 17. O 17 to ja dopiero nieraz wychodzę z domu czy wracam ze szkoły."

„Więcej tych weekendowych połączeń."

Poziom wiedzy i ocena pomysłu utworzenia Centrum Usług Społecznych w Jaśle

Wiedza respondentów na temat planowanego utworzenia Centrum Usług Społecznych w Jaśle jest zróżnicowana, ale generalnie można ją określić jako fragmentaryczną, niesystematyczną i opartą raczej na zasłyszanych informacjach niż na pogłębionej znajomości założeń nowej instytucji. Część uczestników badania słyszała o planowanym przekształceniu, jednak najczęściej sprowadzała tę wiedzę do informacji o zmianie nazwy dotychczasowej instytucji lub ogólnego przekonania, że ma powstać „coś" nowego. W kilku wypowiedziach pojawia się wyraźna niepewność, czy planowana zmiana będzie miała charakter merytoryczny, organizacyjny i usługowy, czy też ograniczy się do wymiany szyldu, pieczątek i dokumentów.

Ocena pomysłu powstania CUS jest ambiwalentna. Z jednej strony respondenci dostrzegają potencjalne korzyści wynikające z poszerzenia zakresu usług, poprawy dostępności wsparcia i zmiany wizerunku instytucji kojarzonej dotychczas ze świadczeniami socjalnymi, kryterium dochodowym i stygmatyzacją. W tym sensie CUS jest postrzegany jako szansa na „odczarowanie" pomocy społecznej i stworzenie bardziej neutralnej, mniej obciążającej symbolicznie przestrzeni kontaktu mieszkańców z systemem wsparcia. Szczególnie ważny jest tu aspekt powszechności: badani oczekują, że nowa instytucja będzie adresowana nie tylko do osób najuboższych lub znajdujących się w głębokim kryzysie, ale szerzej - do mieszkańców, którzy w różnych momentach życia potrzebują informacji, usługi, konsultacji lub czasowego wsparcia.

Drugim pozytywnie ocenianym wymiarem jest możliwość lepszej koordynacji usług społecznych. W wypowiedziach przedstawicieli organizacji i instytucji pojawia się przekonanie, że CUS nie powinien być jedynie punktem informacyjnym, ale raczej podmiotem zdolnym do realnego łączenia zasobów, kierowania mieszkańców do odpowiednich usług, rozpoznawania potrzeb i budowania bardziej spójnego lokalnego systemu wsparcia. Sama informacja jest oceniana jako niewystarczająca, jeśli nie towarzyszy jej

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

kompetencja koordynacyjna, znajomość terminów, procedur, wykonawców i faktycznych możliwości skorzystania z pomocy.

Jednocześnie badani formułują istotne obawy. Najważniejsza dotyczy ryzyka fasadowości zmiany. Respondenci obawiają się, że nowa instytucja będzie jedynie nową nazwą dla dotychczasowych działań, bez rzeczywistego poszerzenia oferty i zmiany sposobu pracy. Drugi typ obaw odnosi się do finansowania i trwałości. Pojawia się pytanie, co stanie się po zakończeniu projektu i kto przejmie finansowanie usług, jeśli mieszkańcy przyzwyczają się do nowej oferty. Trzeci obszar wątpliwości dotyczy kosztów organizacyjnych, biurokracji, dodatkowej obsługi i potencjalnego wzrostu wydatków administracyjnych.

Podsumowując, pomysł utworzenia CUS w Jaśle budzi ostrożne nadzieje, ale nie jest przyjmowany bezkrytycznie. Respondenci oczekują, że zmiana będzie realna, widoczna dla mieszkańców i oparta na konkretnych usługach, a nie tylko na przekształceniu formalnym. Kluczowe znaczenie będzie miało zatem to, czy CUS stanie się faktycznym centrum koordynacji i rozwoju usług społecznych, czy pozostanie przede wszystkim zmianą instytucjonalnej etykiety.

Wybrane cytaty:

„W zasadzie chyba tylko słyszeliśmy o tym, że MOPS zmienia nazwę. Jeszcze jedynie się domyślamy, że to zwiększy taki zakres. To znaczy ja słyszałam, że ma być gorzej niż jest teraz. No takie były wypowiedzi.”
„To jedynie nazwa. Wszystko zostaje to samo.”
„Poinformować można każdego o tym, że ktoś gdzieś coś robi. Natomiast koordynować trzeba, (…) ale oczywiście znać terminy. Może trzeba się w to zaangażować.”

Ocena współpracy międzyinstytucjonalnej w Jaśle

Współpraca międzyinstytucjonalna w Jaśle, zwłaszcza na styku instytucji samorządowych różnych szczebli, jest przez respondentów oceniana raczej krytycznie. W materiale badawczym wyraźnie pojawia się przekonanie, że relacje pomiędzy tymi podmiotami nie tworzą stabilnego, partnerskiego i zorientowanego na dobro mieszkańców systemu współdziałania. Badani nie opisują jedynie pojedynczych konfliktów czy incydentalnych trudności, lecz wskazują na szerszy problem braku koordynacji, konkurencji instytucjonalnej oraz ograniczonej zdolności do uzgadniania wspólnych rozwiązań w sprawach, które przekraczają granice administracyjne jednej jednostki.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

W wypowiedziach przedstawicieli organizacji społecznych pojawia się również krytyczna diagnoza relacji między głównymi aktorami samorządowymi. Współpraca bywa opisywana językiem rywalizacji, wzajemnego blokowania się, braku wspólnej wizji i personalizowanych napięć. Respondenci wskazują, że tego rodzaju układ utrudnia podejmowanie decyzji w obszarach wymagających współdziałania: usług dla osób z niepełnosprawnościami, opieki środowiskowej, bezdomności, transportu czy zlecania zadań podmiotom społecznym. Szczególnie problematyczne jest to, że brak kooperacji między instytucjami publicznymi może bezpośrednio przekładać się na nieciągłość wsparcia i rozproszenie odpowiedzialności.

Jednocześnie materiał pokazuje, że respondenci dostrzegają potencjał współpracy, zwłaszcza tam, gdzie istnieją konkretne zasoby, wykonawcy usług i doświadczenie organizacyjne. Pojawia się oczekiwanie, że powstający CUS mógłby pełnić funkcję koordynatora - nie tylko informatora, lecz instytucji zdolnej łączyć zasoby, źródła finansowania, zadania opiekuńcze, zdrowotne, asystenckie i środowiskowe. Warunkiem jest jednak zmiana logiki działania: od instytucjonalnego separowania kompetencji do praktycznego uzgadniania działań wokół potrzeb mieszkańca.

Podsumowując, współpraca międzyinstytucjonalna w Jaśle jest postrzegana jako jeden z kluczowych obszarów wymagających poprawy. Badani oczekują mniej rywalizacji, a więcej koordynacji, wspólnego finansowania, wymiany informacji i odpowiedzialności za mieszkańców, których potrzeby nie mieszczą się w granicach pojedynczej instytucji.

Wybrane cytaty:

„No to różnie, bardzo różnie. Bywa, że w sobotę i niedzielę w tych ościennych miejscowości nie ma czym dojechać. No bo to jest prawda, to jest, to jest z powiatem."
„Ubolewa, że ubywa podatkowiczów, czyli podatników z miasta, a idzie tylko po prostu chodzi o to, żeby zaangażować władze ościennych gmin do dopłacania do komunikacji, to wtedy będzie."

<u>Ocena współpracy międzysektorowej w Jaśle</u>

Współpraca między instytucjami publicznymi a organizacjami społecznymi w Jaśle jest oceniana przez respondentów jako potrzebna, częściowo obecna, ale niewystarczająco partnerska, stabilna i systemowo zorganizowana. Materiał badawczy pokazuje, że lokalne organizacje społeczne i podmioty

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

ekonomii społecznej realizują wiele istotnych zadań z obszaru usług społecznych: opiekę, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, pomoc osobom w kryzysie bezdomności, działania na rzecz dzieci i młodzieży, dożywianie, transport, usługi asystenckie, wytchnieniowe i środowiskowe. Oznacza to, że sektor społeczny nie jest dodatkiem do lokalnej polityki społecznej, ale jednym z realnych wykonawców usług i nośników praktycznej wiedzy o potrzebach mieszkańców.

Jednocześnie klimat współpracy nie jest opisywany wyłącznie w kategoriach zaufania i partnerstwa. Organizacje wskazują, że często funkcjonują w logice konkursów, przetargów, projektów i doraźnych zleceń. Taki model pozwala realizować część zadań publicznych, ale nie zawsze buduje trwałość, bezpieczeństwo organizacyjne i poczucie współodpowiedzialności za system usług społecznych.

Istotnym problemem jest również ograniczone poczucie realnego wpływu organizacji na kierunki lokalnej polityki społecznej. W wypowiedziach pojawia się frustracja związana z uczestnictwem w spotkaniach, konsultacjach i rozmowach, które nie zawsze prowadzą do konkretnych decyzji. Organizacje i przedstawiciele środowisk odbiorców usług mają poczucie, że dobrze znają problemy mieszkańców, ale ich wiedza nie zawsze jest przekładana na trwałe rozwiązania instytucjonalne.

Badani dostrzegają jednak wyraźny potencjał poprawy. Powstający CUS może być postrzegany jako szansa na przejście od współpracy rozproszonej do bardziej skoordynowanego modelu lokalnego partnerstwa. Organizacje oczekują, że nowa instytucja nie będzie jedynie zleceniodawcą lub punktem informacyjnym, ale podmiotem zdolnym do łączenia zasobów, finansowania, kompetencji i wiedzy różnych aktorów. Szczególnie ważne jest wypracowanie modelu, w którym organizacje społeczne nie są traktowane wyłącznie jako tani wykonawcy zadań, lecz jako współtwórcy usług społecznych.

Podsumowując, współpraca międzysektorowa w Jaśle posiada realne podstawy, ponieważ istnieją aktywne organizacje, doświadczenie w realizacji zadań publicznych i praktyczna wiedza o potrzebach mieszkańców. Jej słabością pozostaje jednak projektowość, warunki współpracy finansowej, brak trwałych mechanizmów dialogu oraz niewystarczające partnerskie traktowanie organizacji jako równorzędnych interesariuszy lokalnego systemu usług.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Dostęp do informacji o lokalnej ofercie usług społecznych

Dostęp do informacji na temat możliwości skorzystania z usług społecznych w Jaśle jest przez respondentów oceniany jako częściowy, rozproszony i silnie zależny od kompetencji, aktywności oraz zasobów konkretnego mieszkańca. Badani nie twierdzą, że informacji w ogóle nie ma. Przeciwnie, wskazują na internet, portale społecznościowe, aplikację miejską, tablice ogłoszeń, plakaty, lokalne punkty informacyjne czy informacje dostępne w instytucjach. Problem polega jednak na tym, że nie tworzą one spójnego, powszechnie rozpoznawalnego i łatwego w użyciu systemu informacji o usługach społecznych. W efekcie mieszkaniec musi wiedzieć, gdzie szukać, mieć nawyk poszukiwania informacji i dysponować odpowiednimi kompetencjami cyfrowymi lub społecznymi.

Najsilniej wybrzmiewa potrzeba odejścia od założenia, że informacja zamieszczona w internecie jest informacją skutecznie dostarczoną. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami zwracają uwagę, że część mieszkańców nie korzysta z internetu, nie obsługuje smartfona albo korzysta z niego w ograniczonym zakresie. W ich przypadku informacja cyfrowa nie wystarcza, a podstawowe znaczenie nadal mają kanały tradycyjne: tablice ogłoszeń, afisze, lokalne gazetki, bezpośrednie spotkania, informacje przekazywane w miejscach codziennego kontaktu. Respondenci oczekują, aby system komunikacji był wielokanałowy i dopasowany do różnych grup odbiorców, a nie podporządkowany jednemu dominującemu kanałowi.

Drugim ważnym wątkiem jest potrzeba koncentracji informacji w jednym rozpoznawalnym miejscu. Wypowiedzi badanych wskazują, że obecnie informacja o ofercie jest rozproszona między różnymi instytucjami, organizacjami i kanałami komunikacji. Powstający CUS mógłby pełnić funkcję „gospodarza informacji" - miejsca, które zbiera aktualne dane o usługach, wydarzeniach, możliwościach wsparcia, ulgach, transporcie, rehabilitacji, pomocy rodzinom, seniorom, osobom z niepełnosprawnościami i młodzieży. Istotne jest jednak, aby nie był to wyłącznie punkt informacyjny w wąskim sensie, lecz raczej punkt pierwszego kontaktu i koordynacji, gdzie mieszkaniec otrzymuje nie tylko ogólną informację, ale także wskazanie konkretnej ścieżki postępowania.

Respondenci zwracają również uwagę na nierówną skuteczność narzędzi cyfrowych. Aplikacje i portale mogą być użyteczne, jednak ich działanie powinno być stabilne, aktualne i powiązane z realną reakcją instytucji. W przeciwnym razie mieszkańcy zaczynają traktować je jako narzędzia pozorne, które generują zgłoszenia, ale niekoniecznie rozwiązują problemy.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Podsumowując, w Jaśle potrzebny jest system informacji o usługach społecznych, który będzie aktualny, wielokanałowy, prosty, dostępny offline i online oraz powiązany z realną koordynacją wsparcia. Kluczowe znaczenie ma szczególnie dotarcie do osób mniej mobilnych, starszych, wykluczonych cyfrowo i tych, które same nie poszukują aktywnie informacji.

Wybrane cytaty:

„No przecież informacja w internecie to nie rozwiązuje sprawy w ogóle."
„Sposób tej informacji powinien być różny nie tylko internet."
„Starsi nie wszyscy korzystają z internetu."
„Poinformować można każdego o tym, że coś, że ktoś gdzieś coś robi. Natomiast koordynować trzeba, znać terminy znać, ale oczywiście znać terminy."

6. Analiza wyników badania jakościowego - wywiady indywidualne

Opinie lokalnych ekspertów zostały pozyskane na podstawie serii 10 Indywidualnych Wywiadów Pogłębionych (IDI). Wzięli w nich udział m.in. działacze społeczni, przedstawiciele miejscowych instytucji i organizacji pozarządowych.

Najważniejsze ustalenia pod kątem realizacji usług społecznych:

- Wszyscy respondenci słyszeli o tym, że w Mieście Jaśle ma powstać Centrum Usług Społecznych (CUS). Badani w większości pozytywnie ocenili inicjatywę utworzenia CUS, upatrując w niej szansy na zmianę społecznego postrzegania pomocy społecznej - z instytucji realizującej przede wszystkim zadania o charakterze wsparcia socjalnego na podmiot o szerokim zakresie usług społecznych, uwzględniający potrzeby wszystkich mieszkańców. Badani podkreślili, że CUS powinien pełnić funkcję koordynatora lokalnego systemu usług społecznych oraz wspierać ich organizację. Respondenci oczekują również, że instytucja stanie się miejscem integracji społecznej i międzypokoleniowej, a także platformą współpracy pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi inicjatywami oddolnymi.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

- Jednocześnie w materiale badawczym widoczne są liczne obawy dotyczące procesu przekształcenia MOPS w CUS. Część respondentów wskazywała, że nowa jednostka może zostać odebrana jako konkurencja wobec dotychczasowych realizatorów usług społecznych, szczególnie w przypadku instytucji kultury. Podkreślano również ryzyko dublowania kompetencji oraz rozmycia odpowiedzialności pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Badani zwracali uwagę, że decyzje dotyczące organizacji CUS powinny być poprzedzone diagnozą potrzeb mieszkańców oraz konsultacjami społecznymi. W przeciwnym razie istnieje obawa ograniczenia działalności istniejących placówek, takich jak filie biblioteczne czy świetlice środowiskowe. W wypowiedziach respondentów silnie akcentowano potrzebę transparentnej komunikacji, rzetelnego informowania mieszkańców o zakresie zmian oraz budowania partnerskiego modelu współpracy, opartego na dialogu, a nie relacjach hierarchicznych.
- W opinii respondentów utworzenie CUS w Jaśle może przyczynić się do zwiększenia dostępności usług społecznych. Badani wskazywali między innymi na potrzebę organizacji transportu zbiorowego dla osób niesamodzielnych, rozwijania mobilnych form wsparcia oraz decentralizacji części usług społecznych. Podkreślano również, że CUS może uporządkować i lepiej skoordynować działania, które obecnie realizowane są w sposób rozproszony i fragmentaryczny. W tym kontekście pojawiała się wizja CUS jako lokalnego centrum współpracy i „sieciowania" podmiotów publicznych, organizacji społecznych oraz grup nieformalnych.
- Z przeprowadzonych wywiadów wynika także potrzeba rozszerzenia oferty usług społecznych kierowanych do grup, które dotychczas pozostawały niewystarczająco objęte wsparciem. Respondenci zwracali szczególną uwagę na potrzeby dzieci i młodzieży, zwłaszcza w zakresie organizacji czasu wolnego, działań animacyjnych, wsparcia psychologicznego oraz tworzenia bezpiecznych przestrzeni integracji. Wskazywano również na niewystarczającą ofertę dla osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie podkreślano rosnące znaczenie usług wspierających osoby starsze, samotne oraz osoby z niepełnosprawnościami, zwłaszcza w kontekście postępującej tendencji „starzenia się" społeczeństwa.
- Respondenci podkreślali, że dobrze funkcjonujący CUS nie powinien koncentrować się wyłącznie na reagowaniu w sytuacjach kryzysowych, lecz wzmacniać działania profilaktyczne i środowiskowe. W badaniach pojawiało się oczekiwanie, że nowa instytucja będzie aktywnie

docierała do mieszkańców jeszcze przed wystąpieniem poważnych problemów społecznych, prowadząc działania informacyjne, edukacyjne i animacyjne. Jednocześnie część badanych wyrażała sceptycyzm wobec zbyt szerokiej wizji CUS jako „jednego okienka" rozwiązującego wszystkie problemy mieszkańców. Wskazywano, że skuteczna realizacja tej funkcji wymagałaby stałej aktualizacji bazy usług, rozbudowanej współpracy międzyinstytucjonalnej oraz odpowiednich zasobów kadrowych i finansowych.

- Badani w szczególności akcentowali znaczenie jasnego podziału kompetencji oraz odpowiedzialności pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację usług społecznych. Zwrócono uwagę, że brak precyzyjnego określenia ról może prowadzić do chaosu organizacyjnego. Jednocześnie wskazywano, że skuteczne funkcjonowanie CUS wymaga stabilnego finansowania, opartego nie tylko na środkach projektowych i zewnętrznych, ale również na trwałych rozwiązaniach systemowych.
- Analiza zgromadzonego materiału badawczego prowadzi do wniosku, że respondenci oczekują, aby Centrum Usług Społecznych w Mieście Jaśle pełniło przede wszystkim funkcję organizatora i koordynatora lokalnego systemu usług społecznych, a nie instytucji monopolizującej działania innych podmiotów. Badani podkreślali znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej, obejmującej zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz lokalnych liderów społecznych. W opinii respondentów CUS powinien tworzyć przestrzeń wymiany informacji, wspólnego planowania inicjatyw oraz komplementarnego rozwijania oferty usług społecznych.
- Z kolei dla mieszkańców i społeczności lokalnej - w świetle przeprowadzonych badań - Centrum Usług Społecznych ma być instytucją otwartą na wszystkich, a nie wyłącznie na beneficjentów pomocy społecznej. Jak już zostało wspomniane, respondenci podkreślali, że oferta CUS powinna obejmować również osoby aktywne zawodowo, młodzież, dzieci, seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami. Oczekuje się, że CUS wykroczy poza tradycyjne ramy pomocy socjalnej, oferując usługi aktywizujące i integrujące, takie jak warsztaty umiejętności, zajęcia relaksacyjne, wsparcie psychologiczne, a także przestrzeń do spotkań i samoorganizacji mieszkańców. Jeden z rozmówców wskazał na potrzebę utworzenia centrum wsparcia dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które scalałoby lokalne zasoby i umożliwiało rozwój oddolnych inicjatyw.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Ponadto CUS powinien pełnić funkcję instytucji, do której mieszkańcy będą mogli zwrócić się o pomoc i informację o dostępnych usługach - zarówno realizowanych bezpośrednio przez CUS, jak i przez innych lokalnych usługodawców. W tym sensie CUS ma działać jako baza wiedzy i drogowskaz, ułatwiający orientację w dostępnej ofercie usług.

- Respondenci zwracali uwagę na konieczność umiejętnego łączenia usług adresowanych do różnych grup odbiorców. Wskazywano, że nie musi to prowadzić do konfliktów, pod warunkiem zastosowania odpowiednich rozwiązań organizacyjnych. Za kluczowe uznano przeprowadzenie rzetelnej diagnozy lokalnych potrzeb, uwzględniającej specyfikę poszczególnych osiedli (w tym planowanych filii czy centrum aktywności lokalnej). Istotne znaczenie przypisywano także kompetencjom personelu w zakresie właściwego kierowania uczestników do odpowiednich form wsparcia, a także odpowiedniemu zagospodarowaniu przestrzeni - tak aby minimalizować ryzyko stygmatyzacji i sprzyjać włączaniu wszystkich mieszkańców. Część badanych zaznaczyła, że kluczowe będzie wyraźne określenie podziału obowiązków pomiędzy pracownikami socjalnymi a koordynatorami nowych usług (tj. Organizatorem Społeczności Lokalnej, Koordynatorem Indywidualnych Planów Usług Społeczny), aby uniknąć przerzucania odpowiedzialności i „rozmywania" zadań.
- Pożądane relacje pomiędzy CUS a pozostałymi realizatorami usług społecznych powinny opierać się - zdaniem respondentów - na partnerstwie, dialogu i współpracy. Kluczowe dla jakości tych relacji będzie wzajemne zrozumienie celów oraz otwartości na współpracę. Jednocześnie w wywiadach wyrażano obawę, aby CUS nie stał się instytucją monopolistyczną ani nie powielać zadań realizowanych skutecznie przez inne podmioty (np. JDK, Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle, kluby seniora).
- Z danych zgromadzonych w toku badań wynika, że badani mieszkańcy Jasła wskazują na szereg problemów społecznych, wobec których utworzenie Centrum Usług Społecznych stanowi potencjalne narzędzie interwencji. Obszarem często wskazywanym przez badanych była nadmierna koncentracja działań na grupie seniorów, przy równoczesnym braku adekwatnej oferty dla młodzieży (która - jak podkreślano - nie ma poczucia sprawczości, a jej aktywność często ogranicza się do przestrzeni wirtualnej), co w konsekwencji przyczynia się do odpływu młodych do większych ośrodków. Ponadto respondenci sygnalizowali poważne niedobory

w zakresie usług zdrowia psychicznego, w szczególności dla dzieci i młodzieży (długie kolejki, wysoki koszt wizyt prywatnych, bariera wstydu), a także brak rozwiązań skierowanych do osób w wieku produkcyjnym, które nie mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w standardowych godzinach pracy instytucji publicznych. W odpowiedzi na powyższe potrzeby, od Centrum Usług Społecznych oczekuje się przede wszystkim stworzenia przestrzeni i programu aktywizacji dla młodzieży (w tym z udziałem animatora), rozwijania usług opiekuńczych i asystenckich, a także pełnienia funkcji koordynatora i integratora działań różnych podmiotów lokalnych.

- Analiza wypowiedzi respondentów pozwala wyróżnić kilka kluczowych korzyści, jakie powstanie CUS może przynieść Miastu (jako jednostce samorządu terytorialnego). Przede wszystkim zwrócono uwagę na wzmocnienie spójności oraz podniesienie efektywności działań w obszarze polityki społecznej. W dłuższej perspektywie dostrzegano również potencjał w zakresie zwiększenia zdolności Miasta do pozyskiwania środków zewnętrznych.
- Z perspektywy mieszkańców Jasła główną korzyścią wynikającą z utworzenia CUS będzie poszerzenie oferty usług społecznych oraz poprawa ich dostępności - kierowanej nie wyłącznie do dotychczasowych beneficjentów pomocy społecznej, lecz do wszystkich grup mieszkańców. Respondenci podkreślali, że szczególnie istotne okaże się przełamanie negatywnego stereotypu kojarzonego z pomocą społeczną. W nowej formule możliwe stanie się stworzenie neutralnej przestrzeni, z której - w zależności od potrzeb - będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy Jasła.
- Respondenci wskazywali na szereg potencjalnych trudności związanych z funkcjonowaniem CUS, w szczególności wynikających z konieczności zmiany dotychczasowego postrzegania pomocy społecznej oraz budowania zaufania do nowej instytucji. Podkreślano, że proces ten będzie wymagał czasu, ponieważ w świadomości mieszkańców CUS może być początkowo utożsamiany z dotychczasową formą pomocy społecznej, co utrudni pełne zrozumienie jego nowych funkcji i szerszego zakresu działań. Zwracano również uwagę na ryzyko niedopasowania oferty do rzeczywistych oczekiwań odbiorców oraz konieczność przeprowadzenia rzetelnej diagnozy ich potrzeb. Istotnym wyzwaniem może okazać się także skuteczna komunikacja i promocja nowej instytucji. Ponadto wskazywano na znaczenie odpowiedniej organizacji pracy, zapewnienia właściwej struktury stanowisk oraz dobrze dobranej kadry - co ma warunkować sprawne

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

kierowanie mieszkańców do odpowiednich form wsparcia. Dodatkowo podnoszono kwestie ograniczeń finansowych oraz infrastrukturalnych, które mogą wpływać na zakres i jakość świadczonych usług, zwłaszcza w początkowym okresie funkcjonowania CUS.

- O sukcesie Centrum Usług Społecznych w perspektywie kilku najbliższych lat będzie świadczyć przede wszystkim zmiana postaw mieszkańców wobec usług społecznych, wzrost otwartości na korzystanie z oferowanego wsparcia oraz aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej w działalność CUS i współtworzenie usług społecznych. Pozytywna rozpoznawalność instytucji, utożsamianie jej z profesjonalizmem, empatią i dostępnością, a także wzrost liczby osób korzystających z usług będą istotnymi wskaźnikami osiągnięcia sukcesu. Sukcesem będzie również odczuwalna poprawa jakości życia mieszkańców, nawet jeśli zmiana ta obejmie stosunkowo niewielką część społeczności. Warunkiem realizacji tych założeń pozostanie zapewnienie odpowiednio wykwalifikowanej i zaangażowanej kadry, promocja usług opartych na bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami („wyjście zza biurka"), właściwa organizacja pracy oraz ścisła współpraca z innymi realizatorami usług społecznych i organizacjami pozarządowymi. Kluczowe znaczenie będzie miało również systematyczne rozpoznawanie potrzeb społecznych, konsekwentna realizacja działań, a także inwestowanie w rozwój oferty usługowej oraz w infrastrukturę, co dodatkowo umocni pozycję CUS jako instytucji otwartej i przyjaznej wszystkim mieszkańcom.

Zaspokojone potrzeby mieszkańców

Usługi pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje usługi opiekuńcze i specjalistyczne, w tym skierowane do osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie coroczne zlecane w drodze otwartego konkursu ofert organizacji pozarządowej). W strukturze MOPS funkcjonuje Dzienny Dom Pomocy dla Osób Starszych, adresowany do osób w wieku 60+ . Uzupełnieniem wsparcia są usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, opieki wytchnieniowej oraz teleopieki realizowanej w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów" przy wykorzystaniu opasek bezpieczeństwa. Miasto zleca także fundacji prowadzenie schroniska dla osób w kryzysie bezdomności. Pomoc żywnościowa obejmuje cykliczne

wydawanie paczek oraz wsparcie świąteczne z okazji Wielkanocy i Bożego Narodzenia. W Jaśle działają również Klub Integracji Społecznej i Warsztat Terapii Zajęciowej, skierowane do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poradnictwo prawne i psychologiczne świadczone jest między innymi przez MOPS oraz nowo utworzone Centrum Zdrowia Psychicznego w Jaśle. Dostępna pozostaje także wypożyczalnia sprzętu medycznego oferująca sprzęt za niewielką odpłatnością.

Usługi kulturalne

Jasielski Dom Kultury organizuje koncerty, seanse filmowe, wystawy, spektakle teatralne oraz warsztaty. Usługi edukacyjno-kulturalne dla dzieci i młodzieży realizuje także Młodzieżowy Dom Kultury podlegający starostwu powiatowemu. Publiczna szkoła muzyczna prowadzi naukę gry na instrumentach, a także orkiestrę dętą i chóry. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle organizuje Klub Czytających Rodzin czy warsztaty dla dzieci. Generator Nauki pełni funkcję centrum edukacyjnego dla dzieci i młodzieży, natomiast Dziecięcy Uniwersytet Jasielski i Uniwersytet Techniczny oferują dodatkowe zajęcia edukacyjne. Oferta skierowana do seniorów obejmuje działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, siedmiu klubów seniora oraz Centrum Aktywnego Seniora, które prowadzi zajęcia o charakterze m.in. edukacyjnym, prozdrowotnym, rekreacyjnym, integracyjnym choć funkcjonuje w ograniczonych godzinach (10-14). Pomimo, że jest to podmiot funkcjonujący od niedawna (sierpień 2025 roku) cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony seniorów na co wskazują dane statystyczne - w okresie od sierpnia do grudnia 2025 roku z oferty Centrum stale korzystało 135 osób, a w ww. okresie odnotowano 1873 wizyty osób starszych. Funkcję doradczą wobec Burmistrza pełni Rada Seniorów Miasta Jasła. Domy osiedlowe i świetlice organizują natomiast wydarzenia oraz święta okolicznościowe.

Usługi sportowe i rekreacyjne

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jaśle udostępnia obiekty sportowe, takie jak basen czy boiska oraz organizuje zajęcia sportowe. Kluby sportowe prowadzą sekcje piłkarskie i zajęcia akrobatyki dla dzieci, a wielofunkcyjne boiska typu Orlik zapewniają młodzieży dostęp do infrastruktury sportowej. Skatepark oferuje przestrzeń dla użytkowników deskorolek, mimo początkowych kontrowersji związanych z emisją hałasu. Aktywność sportową wspierają także nieformalne grupy organizujące wspólne zimowe kąpiele i poranki biegowe na Ogródku Jordanowskim.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Inicjatywy oddolne i wolontariat

Harcerstwo w Jaśle organizuje obozy dla dzieci i młodzieży, działania o charakterze służby społecznej oraz pracę w małych grupach, wspierając rozwój i poczucie sprawczości wśród młodzieży. Polski Czerwony Krzyż realizuje zbiórki żywności, konkursy stroików świątecznych, Olimpiadę Zdrowia, Mistrzostwa Pierwszej Pomocy oraz akcję „Młoda krew ratuje życie". Organizacja współpracuje również ze szkołami poprzez szkolne koła PCK i angażuje się w pomoc podczas klęsk żywiołowych, między innymi w czasie ubiegłorocznej powodzi na Śląsku. Wolontariusze odwiedzają osoby chore w okresie świątecznym oraz pomagają przy dystrybucji żywności. Budżet obywatelski umożliwia realizację projektów zgłaszanych przez mieszkańców takich jak działania infrastrukturalne oraz prospołeczne, edukacyjne i kulturalne wiele innych inicjatyw. Zarządy osiedli organizują wydarzenia lokalne, w tym Mikołajki i Dzień Dziecka, natomiast stowarzyszenia działające na niektórych osiedlach - na przykład „Osiedlowe Koło Gospodyń Sobniowianki" na osiedlu Sobniów - prowadzą działania integracyjne o profilu zbliżonym do kół gospodyń wiejskich. Ochotnicze straże pożarne współpracują przy akcjach pomocowych, a ogródki działkowe pełnią funkcję miejsc aktywności i integracji mieszkańców. Funkcje doradcze i konsultacyjne wobec samorządu realizują także Młodzieżowa Rada Miejska Jasła oraz Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego w Jaśle.

Usługi edukacyjne (systemowe)

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe w Jaśle prowadzą m.in. koła zainteresowań, zajęcia świetlicowe oraz inne aktywności. Przedszkola i żłobki zapewniają opiekę oraz edukację dzieci od najmłodszych lat, natomiast specjalne ośrodki wczesnego wspomagania oferują wsparcie dzieciom z niepełnosprawnościami.

Pozostałe usługi

Aplikacja mobilna „Jasło" umożliwia mieszkańcom zgłaszanie problemów infrastrukturalnych, takich jak dziury w nawierzchni dróg, nierówności chodników czy awarie oświetlenia. W odpowiedzi na otrzymane zgłoszenia Urząd Miasta podejmuje interwencje, a część spraw przekierowuje do innych, właściwych podmiotów. Mieszkańcy Jasła mogą korzystać również z komunikacji miejskiej (przewozy autobusowe, które - według opinii mieszkańców - cechują się wysoką dostępnością i niezawodnością).

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Niezaspokojone potrzeby mieszkańców/brakujące usługi

Usługi pomocy społecznej i opiekuńcze - zidentyfikowane niedobory

W zakresie pomocy społecznej brakuje w Jaśle mieszkań treningowych i wspomaganych, które umożliwiałyby usamodzielnienie się osobom samotnym niewymagającym całodobowej opieki w Domu Pomocy Społecznej, lecz niemogącym funkcjonować w pełni samodzielnie. W ocenie części badanych, liczba miejsc w Dziennym Domu Pobytu jest niewystarczająca, ponieważ liczba oczekujących seniorów przewyższa liczbę dostępnych miejsc. Opieka wytchnieniowa dostępna jest jedynie w ograniczonym wymiarze; odnotowano brak usługi opieki nocnej, co szczególnie dotkliwie obciąża rodziny sprawujące całodobową opiekę nad osobami niesamodzielnymi. W ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" liczba asystentów nie odpowiada liczbie osób potrzebujących, co utrudnia realizację usługi w oczekiwanym wymiarze godzin. Osoby starsze oraz ich rodziny napotykają znaczne trudności w wypełnianiu wniosków i poruszaniu się w systemie pomocy społecznej; brakuje systematycznego wsparcia w tym zakresie. Instytucje zbyt późno uzyskują informacje o osobach wymagających wsparcia - najczęściej dowiadują się o nich dopiero z interwencji szpitalnych, zamiast docierać do nich w środowisku zamieszkania przed wystąpieniem kryzysu. W Jaśle nie funkcjonuje hospicjum domowe w ramach systemu publicznego; usługi opieki paliatywnej w domu są niedostępne, co zmusza rodziny do organizowania wsparcia poza systemem, nieraz w sposób nieformalny. Pielęgniarki środowiskowe nie dysponują wystarczającym czasem na wykonanie zleconych czynności, takich jak podanie kroplówki, co przerzuca obowiązki na rodziny. Ponadto brakuje systemowego wsparcia dla osób ubezwłasnowolnionych po śmierci ich opiekuna prawnego; osoby takie pozostają przez kilka miesięcy w zawieszeniu - bez świadczeń i opieki - do czasu ustanowienia nowego opiekuna przez sąd. Czas oczekiwania na miejsce w Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym lub Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym lub Domu Pomocy Społecznej wynosi kilka miesięcy, a odpłatność za prywatną opiekę przekracza możliwości finansowe wielu rodzin.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Usługi w zakresie zdrowia psychicznego

Dostęp do bezpłatnej pomocy psychiatrycznej i psychologicznej dla dzieci i młodzieży jest niewystarczający - kolejki w państwowych przychodniach są długie, a wizyty prywatne stanowią znaczącą barierę finansową dla wielu rodzin. Część bezpłatnych usług cechuje się niską jakością; niektórzy specjaliści poświęcają pacjentowi jedynie piętnaście do dwudziestu minut, co uniemożliwia nawiązanie relacji terapeutycznej. W Jaśle nie funkcjonują oddziały psychiatryczne dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi oraz uzależnieniami behawioralnymi - brakuje placówek pośrednich między opieką szpitalną a środowiskową. Wymóg uzyskania zgody rodzica na terapię dla nieletnich oznacza, że młodzi ludzie, których rodzice nie akceptują potrzeby leczenia psychiatrycznego, nie mogą samodzielnie skorzystać z pomocy. Dodatkowo w środowisku małego miasta nadal funkcjonuje przekonanie, że korzystanie z pomocy psychologicznej lub psychiatrycznej piętnuje jako oznakę „bycia chorym na umyśle", co skutecznie zniechęca część mieszkańców do szukania wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego.

Usługi dla młodzieży i dzieci

W Jaśle brakuje systematycznych działań animacyjnych skierowanych do młodzieży, w tym obecności animatorów młodzieżowych regularnie pracujących z nastolatkami. Młodzi ludzie są mało skłonni do uczestnictwa w aktywnościach społecznych, co wiąże się między innymi z silnym przywiązaniem do świata wirtualnego. Zdaniem większości respondentów, nie funkcjonuje ogólnodostępna i bezpłatna przestrzeń z animatorem, w której młodzież mogłaby spędzać czas bez konieczności ponoszenia opłat. W tym miejscu warto dodać, że niektórzy przedstawiciele lokalnych instytucji wskazują, że tego rodzaju oferta jest jednak dostępna - od roku 2025 przy ul. Floriańskiej 8a funkcjonuje Przestrzeń Młodzieżowa „Baza")[38], zarządzana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Jaśle. Warto zaznaczyć, że jest to nowe miejsce na mapie Jasła, które nie było wymieniane w wypowiedziach większości uczestników badania, zatem z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że wyzwaniem na przyszłość jest promocja i zbudowanie rozpoznawalności „Bazy" w środowisku lokalnym.

[38] Według danych ze sprawozdania z realizacji ww. zadania w okresie od września do grudnia 2025 roku z Przestrzeni Młodzieżowej „Baza" skorzystało 951 młodych osób.

Zdaniem części rozmówców, niewystarczająca pozostaje także profilaktyka przemocy rówieśniczej, mimo prowadzonych kampanii społecznych. U dzieci i młodzieży zauważalny jest również brak poczucia sprawczości oraz umiejętności rozwiązywania problemów; młodzi ludzie oczekują gotowych ofert i rzadko samodzielnie inicjują działania. Problem pogłębia nadmierna obecność telefonów komórkowych w szkołach, ograniczająca bezpośrednie rozmowy i integrację rówieśniczą. Brakuje przy tym ogólnoszkolnych regulacji zakazujących korzystania z telefonów podczas przerw, przez co młodzież funkcjonuje głównie w świecie wirtualnym i nie rozwija w wystarczającym stopniu kompetencji komunikacji bezpośredniej.

Usługi dla seniorów

Pomimo względnie bogatej oferty kulturalnej skierowanej do osób starszych, zgłaszana jest potrzeba ciągłego rozszerzania działań z zakresu polityki senioralnej. Jednocześnie brakuje usług docierających do seniorów w miejscu zamieszkania - wiele osób starszych nie opuszcza domów z powodu barier architektonicznych, takich jak brak wind czy schody, a także z powodu samotności. Wskazuje to na potrzebę rozwoju usług sąsiedzkich i mobilnych form wsparcia. Zdaniem części badanych, niewystarczająca pozostaje również promocja dostępnych usług - Centrum Aktywnego Seniora nie posiada strony internetowej, co utrudnia dostęp do informacji o aktualnej ofercie (np. planowanie uczestnictwa w zajęciach w zależności od zmieniającego się harmonogramu). Kluby seniora bywają postrzegane przez osoby z zewnątrz jako dość hermetyczne grupy, do których trudno dołączyć nowym osobom. Dla części potencjalnych odbiorców barierę stanowi także symboliczna odpłatność za wycieczki czy turnusy rehabilitacyjne, szczególnie dla seniorów z niskimi emeryturami. Mimo istniejącej oferty, wiele osób starszych z różnych powodów pozostaje zamkniętych w mieszkaniach i doświadcza samotności.

Usługi dla osób w wieku produkcyjnym

W Jaśle występuje deficyt usług społecznych skierowanych do osób w wieku produkcyjnym. Oferta wsparcia koncentruje się głównie na rodzinach z dziećmi i seniorach, przez co dorośli bezdzietni lub posiadający już dorosłe dzieci pozostają poza systemem. Dodatkowym problemem jest wysokie bezrobocie oraz brak dużych zakładów pracy, co zmusza młodych ludzi do migracji zarobkowej. Osoby chcące podjąć pracę często nie znajdują zatrudnienia umożliwiającego godzenie obowiązków zawodowych z życiem rodzinnym. Brakuje także systematycznych usług aktywizacji zawodowej i przekwalifikowania dla osób uzależnionych od pomocy społecznej.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Usługi dla osób z niepełnosprawnościami

W Jaśle nie funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej, co utrudnia aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami. Problemem są również bariery architektoniczne - wiele budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej jest niedostosowanych do potrzeb, co ogranicza osobom z niepełnosprawnością ruchową możliwość swobodnego poruszania się i korzystania z usług. Istotnym problemem pozostaje brak wind w wielu budynkach wielorodzinnych, przez co osoby starsze i z niepełnosprawnościami stają się tzw. „więźniami czwartego piętra". Nie funkcjonuje także systemowa usługa wykonywania drobnych prac domowych dla seniorów. Brakuje także dostosowanego transportu umożliwiającego udział w wycieczkach, rehabilitacji czy spotkaniach integracyjnych. Trudności widoczne są również w systemie edukacji: dzieci z niepełnosprawnościami intelektualnymi często trafiają do klas integracyjnych mimo problemów z przyswajaniem materiału, co bywa związane z obawami rodziców przed skierowaniem dziecka do szkoły specjalnej oraz brakiem świadomości długofalowych konsekwencji takich decyzji.

Usługi w zakresie koordynacji i informacji

W Jaśle nie funkcjonuje centrum wolontariatu koordynujące działania wolontariuszy i kierujące ich do miejsc potrzebujących wsparcia, takich jak hospicja, domy seniora czy świetlice. Brakuje również punktu kompleksowej informacji o usługach społecznych, przez co mieszkańcy nie wiedzą, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych, na przykład przy wypożyczeniu sprzętu medycznego, uzyskaniu pomocy prawnej czy organizacji transportu dla osób z niepełnosprawnościami. Komunikacja pomiędzy instytucjami w układzie miasto-powiat-organizacje pozarządowe pozostaje niewystarczająca. W praktyce oznacza to, że osoba samotna trafiająca do szpitala powiatowego nie jest automatycznie zgłaszana do MOPS, a opóźniony przepływ informacji wydłuża proces kierowania do DPS. Organizacje pozarządowe nie otrzymują ponadto wystarczającego wsparcia w zakresie księgowości i procedur administracyjnych, takich jak pisanie wniosków, rozliczanie projektów, tworzenie polityki rachunkowości czy procedur ochrony danych osobowych.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Wsparcie rodzin

System wsparcia rodzin zastępczych pozostaje niewystarczający. Brakuje zarówno usług skierowanych do samych rodzin zastępczych, jak i do dzieci opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze. Nie funkcjonują także specjalistyczne placówki dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania oraz agresją. W rezultacie niektóre dzieci pozostają bez odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego.

Do najważniejszych realizatorów usług społecznych w Mieście Jaśle należą instytucje publiczne. Respondenci przede wszystkim wskazywali na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki kultury (Jasielski Dom Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle) oraz placówki sportowe (MOSiR) jako głównych realizatorów zadań. To one - zdaniem badanych - nie tylko prowadzą zdecydowaną większość działań, ale także dysponują potencjałem do diagnozowania lokalnych potrzeb. Organizacje pozarządowe (m.in. Polski Czerwony Krzyż, ZHP, stowarzyszenia senioralne) są postrzegane jako podmioty uzupełniające - aktywne, lecz o charakterze doraźnym. Część rozmówców wyrażała wobec nich dystans, podkreślając, że niektóre fundacje kierują się głównie chęcią pozyskania środków, a współpraca z nimi wymaga ścisłych ram kontroli. Przedsiębiorcy prywatni angażują się sporadycznie, głównie poprzez sponsoring wydarzeń lub wsparcie rzeczowe, co nie stanowi istotnego elementu systemu usług społecznych. Podmioty ekonomii społecznej (KIS, WTZ), choć wskazywano potrzebę utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej. Działające organizacje, czy grupy prowadzące działalność zbliżoną do kół gospodyń wiejskich posiadają potencjał, który jednak nie jest jeszcze w pełni wykorzystany.

Współpraca międzyinstytucjonalna na poziomie miejskim została przez respondentów oceniona pozytywnie. Wskazywano na sprawne relacje pomiędzy MOPS, jednostkami kultury, Urzędem Miasta oraz referatem ds. aktywności społecznej. Dyrektorzy poszczególnych instytucji - zdaniem badanych - cechują się wzajemną życzliwością i otwartością na wspólne inicjatywy, co przekłada się na skuteczną realizację projektów (np. wspólne działania PCK i MOPS w zakresie opieki wytchnieniowej czy dystrybucji żywności). Jednocześnie w wywiadach zidentyfikowano bariery dotyczące współpracy między jednostkami organizacyjnymi różnych szczebli samorządu. Respondenci zwracali uwagę na brak synchronizacji, powielanie niektórych działań oraz utrudniony przepływ informacji, co negatywnie wpływa na kompleksowość wsparcia. Współpraca międzysektorowa (z organizacjami pozarządowymi) oceniana jest raczej pozytywnie - zauważono, że w ostatnich latach aktywność organizacji pożytku publicznego wzrosła.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Z kolei aktywność społeczna mieszkańców Jasła została przez badanych określona jako średnia lub raczej wysoka, choć z istotnym zróżnicowaniem wewnątrzgrupowym. Przejawy sformalizowane - działalność klubów seniora, Rady Senioralnej, organizacji harcerskich, OSP oraz szkolnych kół PCK - są wyraźnie widoczne i doceniane. Inicjatywy nieformalne (sąsiedzkie grupy biegowe, wspólne morsowanie, zbiórki charytatywne) również potwierdzają istnienie kapitału społecznego. Seniorzy wykazują wysoką zdolność do samoorganizacji, jednak respondenci zwracali uwagę na zjawisko „biernej aktywności" - wielu z nich oczekuje gotowej (i bezpłatnej) oferty, nie angażując się w jej współtworzenie. Dodatkowym problemem jest niedostateczne docieranie do seniorów niesamodzielnych, samotnych lub mieszkających w blokach bez windy. Wśród młodzieży, mimo dostrzeganego potencjału (udokumentowanego m.in. w inicjatywach harcerskich czy frekwencji na wydarzeniach takich jak potańcówki), dominuje wycofanie, nieufność wobec instytucji publicznych oraz preferencja spędzania czasu wolnego w przestrzeni wirtualnej. Młodzi oczekują gotowych rozwiązań, a barierę stanowi także brak systematycznej oferty animacyjnej i bezpiecznych przestrzeni. Osoby w wieku produkcyjnym są grupą praktycznie niezaopiekowaną - nie projektuje się dla nich usług, a ze względu na obowiązki zawodowe i rodzinne ich partycypacja jest niska. Kluczową barierą, wielokrotnie wymienianą, jest niska świadomość oferty oraz niedostateczna promocja - zarówno istniejących usług, jak i idei Centrum Usług Społecznych. Mieszkańcy często nie wiedzą o wydarzeniach organizowanych w Jaśle, a instytucje nie docierają z informacją do potencjalnych odbiorców.

Potencjał do współtworzenia usług społecznych respondenci ocenili jako znaczny, lecz uśpiony. Warunkiem jego uruchomienia jest - zdaniem badanych - odejście od modelu „zza biurka" na rzecz pracy terenowej, systematyczne konsultacje z liderami społecznymi, wzmocnienie kompetencji organizacji pozarządowych (np. szkolenia z pisania wniosków o dofinansowanie, rozliczania projektów) oraz stworzenie neutralnych, dostępnych przestrzeni integrujących różne grupy (np. planowane Centra Aktywności Lokalnej w ramach projektu szwajcarskiego). Do kluczowych rekomendacji formułowanych przez respondentów należą: cykliczne diagnozowanie potrzeb z udziałem liderów społecznych, rozwój partnerstw opartych na koordynacji (a nie konkurencji), wdrożenie zróżnicowanej strategii komunikacji (media społecznościowe, ogłoszenia parafialne, współpraca ze szkołami i osiedlami) oraz przygotowanie oferty dostosowanej do osób pracujących (popołudnia, weekendy) i młodzieży (przestrzenie z dużą autonomią).

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

7. Rekomendacje i wnioski

Niniejszy rozdział zawiera podsumowanie całości materiału, zebranego podczas realizacji wszystkich etapów badawczych. Poniżej przedstawiamy wnioski i rekomendacje z badania z uwzględnieniem proponowanych kierunków działań, a także sposobu ich wdrożenia.

Kluczowym czynnikiem rozwoju usług społecznych jest zapewnienie ich finansowania w dłuższej perspektywie (przez Miasto Jasło oraz - w ramach istniejących możliwości - ze środków zewnętrznych). Wyzwaniem jest zapewnienie stabilnych warunków współpracy z nowo powstającym CUS, w tym opłacalności ekonomicznej realizacji usług społecznych. Ze względu na niewystarczający potencjał lokalnych podmiotów potrzebne są działania na rzecz zbudowania trwałego, profesjonalnego rynku usług społecznych. W przyszłości CUS będzie zlecać usługi społeczne (organizacjom pozarządowym, podmiotom ekonomii społecznej, czy przedsiębiorcom), a także tworzyć długofalowe, stabilne rozwiązania na rzecz wzmocnienia rynku usług społecznych. Zapewnienie odpowiednich warunków współpracy powinno korespondować z systemem wsparcia usługodawców. W tym kontekście szczególnie ważne jest:

- zapewnienie opłacalnych ekonomicznie warunków realizacji usług społecznych (np. adekwatnych stawek),
- preferowanie zlecania usług w ramach zamówień publicznych lub - w mniejszym stopniu - stosowanie trybu konkursowego,
- stosowanie aspektów i klauzul społecznych,
- dłuższa perspektywa czasowa: stosowanie wieloletnich umów na realizację usług społecznych (np. trzyletnich),
- prowadzenie ustawicznej diagnozy potrzeb pod kątem usług społecznych, tworzenie i profilowanie lokalnych podmiotów pod kątem zaspokojenia ww. potrzeb,
- utworzenie systemu wsparcia usługodawców na poziomie lokalnym przez CUS: budowanie partnerskich relacji, wymiana informacji, edukacja, wzmocnienie potencjału PES/PS, monitorowanie jakości świadczonych usług.

Nawiązując do poprzedniego wątku, rekomenduje się **utworzenie przez przyszły CUS systemu skutecznej koordynacji usług oraz współpracy z usługodawcami**. Sieciowanie różnych podmiotów jest

jednym z wyzwań, przed którym staje nowa instytucja, tym bardziej, że owa sieć obejmie podmioty zaliczane do różnych sektorów (publicznego, pozarządowego, komercyjnego), charakteryzujące się odmienną logiką działania i tzw. kulturą organizacyjną. Warto wspomnieć, że Centrum będzie ważnym punktem odniesienia dla wielu innych lokalnych instytucji organizujących usługi społeczne, jak np. placówki kulturalne czy edukacyjne (co oczywiście nie jest równoznaczne z przejmowaniem ich zadań przez CUS).

Lokalny rynek usług społecznych - podobnie, jak w całej Polsce - pozostaje na relatywnie wczesnym stadium rozwoju. Część potencjalnych usługodawców (np. organizacje pozarządowe) realizuje cenne przedsięwzięcia dla miejscowej społeczności, jednak w dużym stopniu nie są oni przygotowani (np. pod względem organizacyjnym i świadomościowym) do profesjonalnego funkcjonowania w modelu usług społecznych (np. nie prowadzą działalności gospodarczej, realizują zadania publiczne zlecane przez administrację w trybie konkursowym lub podejmują tradycyjnie rozumiane działania społeczne, nie definiując ich w kategoriach świadczenia usług). Tworzenie rynku usług społecznych w Jaśle to również szeroko rozumiana aktywizacja społeczna, jak również zapewnienie wysokiej jakości życia i możliwości zaspokojenia potrzeb społecznych.

Rekomenduje się **utworzenie systemu wsparcia usługodawców przez przyszły CUS**. Między innymi proponuje się wyodrębnienie komórki organizacyjnej (lub oddelegowanie osoby) w ramach CUS, która pomagałaby realizatorom usług np. w sprawach proceduralno-administracyjnych, ale również merytorycznych (w tym związanych z zapewnieniem wysokiej jakości usług). Rolą CUS jest tworzenie profesjonalnego rynku usług społecznych, zatem konieczne jest przygotowanie nowotworzonych oraz już funkcjonujących podmiotów jako potencjalnych wykonawców, gotowych do funkcjonowania w modelu usług społecznych. Konieczne jest również podjęcie działań informacyjnych i edukacyjnych, ponieważ **powstawanie rynku usług społecznych sprzyjać będzie ekonomizacji i profesjonalizacji sektora usługodawców w Jaśle**. Tworzenie rynku usługodawców to również inwestowanie w lokalnych liderów, stymulowanie powstawania nowych organizacji społecznych, promowanie wolontariatu, czy usług sąsiedzkich.

Na podstawie pozyskanych informacji można wyprowadzić wniosek, że **poziom wiedzy (różnych grup) mieszkańców Miasta Jasła na temat idei utworzenia CUS jest niewystarczający**. Kluczowym wyzwaniem jest również budowanie wizerunku nowej instytucji w oderwaniu od skojarzeń z OPS i negatywnego stereotypu pomocy społecznej. Skuteczne wypełnianie roli CUS wiąże się z koniecznością

dotarcia z informacją do mieszkańców i zbudowania skutecznej strategii komunikacyjnej. Na podstawie badań można również sformułować wniosek, że przepływ informacji na temat dostępnej oferty jest niewystarczający – **w badaniu ilościowym uzyskano ambiwalentną ocenę dostępu do informacji na temat lokalnej oferty, a w części jakościowej przedstawiciele różnych grup odbiorców deklarowali, że nie czują się wystarczająco poinformowani na temat możliwości skorzystania z usług społecznych** w Mieście Jaśle, informacja jest rozproszona oraz brakuje wiodącego źródła wiedzy w tym obszarze. Jednocześnie proces tworzenia CUS generuje daleko idące oczekiwania różnych grup mieszkańców, co również wymaga uporządkowania sfery przepływu informacji. Pożądane jest **opracowanie precyzyjnego Planu Komunikacji CUS ze społecznością lokalną**, obejmującego m.in. określenie kluczowych kanałów (nośników) informacji, jak np. lokalne media, w tym społecznościowe, ogłoszenia i ulotki, czy bezpośrednie spotkania z mieszkańcami. Tego rodzaju strategia komunikacyjna powinna być oparta o dywersyfikację różnych kanałów, czy nośników (w taki sposób, aby skutecznie docierać do grup mieszkańców o różnych potrzebach i deficytach). Chodzi tu o wykorzystanie mediów elektronicznych, ale również tradycyjnych, a także uwzględnienie roli osób, czy instytucji, ważnych dla społeczności lokalnej (np. parafii, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów, a także już istniejącej infrastruktury, jak np. Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej). Proponuje się rozważenie **innowacyjnego podejścia do komunikacji społecznej**, np. przeprowadzenie eksperymentu społecznego polegającego na wypracowaniu autorskich rozwiązań dopasowanych do lokalnej specyfiki, jak **rozproszone sieci komunikacyjne, oparte o zasoby lokalne** (lokalnych liderów, radnych, relacje sąsiedzkie, miejscowe podmioty, jak ośrodki kultury, świetlice, czy placówki edukacyjne, a także sieci cyfrowe). Konieczne jest również wypracowanie skutecznej puli argumentów, a więc korzyści płynących z powstania CUS (dla mieszkańców - lokalnej społeczności oraz dla Miasta Jasła jako jednostki samorządu terytorialnego). Z pewnością warto prowadzić **wizerunkowe kampanie społeczne**, a także szeroko rozumiane działania edukacyjne w tym obszarze.

Ponadto **rekomenduje się utworzenie platformy usług społecznych w Jaśle**, rozumianej jako narzędzie informatyczne zarządzania usługami (np. powiązania pracy koordynatorów usług społecznych i pracowników socjalnych) i zarazem kompleksowe źródło wiedzy oraz instrument kojarzenia przedstawicieli strony podażowej i popytowej (usługodawców i usługobiorców).

W kontekście społecznych aspektów rozwoju Miasta Jasła **kluczowe znaczenie mają długoterminowe trendy i perspektywy demograficzne**. Od wielu lat w Jaśle zmniejsza się liczba

mieszkańców, a także zmienia się struktura populacji ze względu na wiek (rośnie odsetek seniorów). **Usługi społeczne w Jaśle powinny odpowiadać na wyzwania związane z trendami demograficznymi**. Z tego powodu konieczne jest prowadzenie przemyślanej polityki budowania spójności społecznej, w tym tworzenie kompleksowej oferty usług społecznych dla różnych grup mieszkańców, w tym m.in. rodzin z dziećmi, młodzieży, osób w średnim wieku, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, czy innych osób niesamodzielnych. Budowanie atrakcyjnej oferty usług społecznych sprzyjać będzie szeroko rozumianemu rozwojowi społecznemu oraz zapewnieniu wysokiej jakości życia w Mieście Jaśle (a w ten sposób, przy umiejętnie prowadzonej polityce możliwe będzie zmniejszenie skali depopulacji).

W kontekście budowania lokalnego rynku usług społecznych kluczowe są następujące informacje z badania:

- najbardziej oczekiwane przez mieszkańców działania w sferze społecznej w okresie najbliższego roku to: poszerzenie oferty i zwiększenie dostępu do usług ochrony zdrowia, tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego (dla różnych grup mieszkańców), jak również wzmocnienie oferty dla seniorów, aktywizacja zawodowa, wzmocnienie oferty dla osób z niepełnosprawnościami, a także wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego,
- z przynajmniej jednej usługi społecznej (spośród wymienionych w kwestionariuszu) w okresie ostatniego roku (licząc od daty realizacji pomiaru) skorzystało 39 proc. badanych mieszkańców,
- w tym okresie respondenci najczęściej korzystali z następujących usług: asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, usług opiekuńczych i opieki wytchnieniowej, natomiast nieco rzadziej - z poradnictwa specjalistycznego (w tym prawnego), wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, teleopieki (opaska SOS monitorująca funkcje życiowe pacjenta) oraz pobytu w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle,
- szczególnie wysoko ocenione zostały: wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, pobyt w Dziennym Domu Pomocy dla Osób Starszych w Jaśle, pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy w Jaśle, zajęcia w Klubie Seniora oraz usługa dowozu dzieci z niepełnosprawnościami,
- wszystkie analizowane usługi – w mniejszym lub większym stopniu - zostały ocenione pozytywnie (tj. oceny pozytywne przeważają nad negatywnymi),

- w opinii mieszkańców najbardziej potrzebne są następujące usługi społeczne: „Złota rączka" (pomoc w drobnych naprawach dla osób niesamodzielnych w tym starszych i z niepełnosprawnościami), organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich np. w formie półkolonii i wyjazdów, usługa asystencko–wspierająca dla osób niesamodzielnych, starszych i osób z niepełnosprawnościami, poradnictwo dietetyczne (udzielanie praktycznych wskazówek w zakresie zdrowych nawyków żywieniowych, edukacja o zdrowym odżywianiu), usługa mobilnego urzędnika (pomocy w uzupełnieniu formularzy, wniosków niezbędnych m.in. do uzyskania świadczeń), wsparcie dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz działania aktywizujące dla seniorów (zajęcia ruchowe, rekreacyjne, kulturalne, integracyjne),
- nieco niżej w hierarchii potrzeb lokują się inne usługi, które również należy uznać za pożądane, choć liczna grupa mieszkańców nie zamierza korzystać z nich osobiście (np. adresowane do różnych grup mieszkańców o specjalnych potrzebach),
- jako najbardziej deficytowe obszary usług społecznych badani mieszkańcy wskazują (udzielając odpowiedzi na pytanie otwarte): różne formy wsparcia osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację zawodową (w tym m.in. w odniesieniu do różnych grup o szczególnych potrzebach, jak np. kobiety, czy osoby z niepełnosprawnościami), integrację i aktywizację społeczną, ochronę zdrowia (w tym np. dostęp do lekarzy specjalistów), ofertę dla seniorów oraz młodzieży, jak również szeroko rozumiane usługi czasu wolnego,
- zdaniem uczestników pomiaru usługi społeczne w Jaśle powinny być kierowane przede wszystkim do seniorów w wieku 61-80 lat, dzieci i młodzież w wieku 7-15 lat, seniorów powyżej 80. roku życia, ponadto liczna grupa badanych widzi potrzebę realizacji usług dla nieco starszej młodzieży, w wieku lat 16-19,
- w przypadku grup kategorialnych badani najczęściej wymieniali osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny oraz seniorów i członków ich rodzin, następnie - rodziny z dziećmi, osoby bezrobotne, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, a także osoby doznające przemocy domowej,
- 56 proc. uczestników pomiaru chciałaby mieszkać we własnym domu i korzystać ze środowiskowych usług społecznych, 25 proc. wybiera zamieszkiwanie we własnym domu

i korzystanie z oferty placówek wsparcia dziennego, natomiast 5 proc. chciałoby mieszkać w całodobowej placówce wsparcia,

- niniejszy raport zawiera również informacje uzyskane w ramach jakościowej części badania, w której zbadano potrzeby niektórych grup, wskazanych jako zagrożone wykluczeniem lub wymagające wsparcia, a więc - co za tym idzie - kluczowe obszary interwencji w „Podkarpackim Planie Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji (PPRUSiDI) na lata 2026–2028".

Powstające Centrum Usług Społecznych w Jaśle powinno pełnić rolę **koordynatora i współtwórcy lokalnego rynku usług, podmiotu sieciującego** JST, PES, NGO, biznes i różne grupy mieszkańców. Funkcją CUS będzie również zapewnienie odpowiedniej jakości usług (we współpracy z usługodawcami). W dłuższej perspektywie CUS mógłby pełnić rolę głównej instytucji, odpowiedzialnej za monitorowanie i diagnozowanie procesów społecznych w Mieście Jaśle. Innymi słowy, **CUS mógłby stać się kluczowym podmiotem wspomagania rozwoju Miasta Jasła**, tworzącym systemowe rozwiązania w obszarze gromadzenia wiedzy na potrzeby programowania lokalnych polityk publicznych i podejmowania kluczowych decyzji przez władze samorządowe. Co za tym idzie, proponuje się **silne zaakcentowanie roli CUS jako głównej instytucji eksperckiej**, tworzącej systemowe rozwiązania w obszarze gromadzenia wiedzy, prowadzącej badania i analizy społeczne i tym samym wspomagającej rozwój miasta. W ten sposób możliwe będzie podejmowanie ważnych decyzji i programowanie lokalnych polityk publicznych w paradygmacie zarządzania opartego na dowodach. Aby CUS mógł skutecznie wypełniać tę rolę, konieczne jest wyposażenie pracowników w odpowiednie kompetencje w obszarze prowadzenia diagnoz lokalnych, m.in. poprzez szkolenia, czy inne formy edukacyjne w obszarze gromadzenia i przetwarzania danych oraz prowadzenie badań i analiz społecznych. Rolą CUS mogłaby również być koordynacja procesów rozwojowych, w tym np. tworzenia dokumentów strategicznych i programowych (np. w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jak również innych obszarach szeroko rozumianej polityki społecznej Miasta Jasła).

Jednym z kluczowych wyzwań stojących przed nowo powstającym CUS jest **konieczność świadczenia usług dla lokalnej społeczności, a więc dla wszystkich grup mieszkańców**. Oznacza to, że Centrum będzie adresować swoje działania nie tylko do odbiorców pomocy społecznej, na czym skupiał się dotychczasowy OPS. Proponuje się organizację obsługi mieszkańców zgodnie z ideą „jednego okienka", w jednym budynku, bez stygmatyzowania i podziału na klientów pomocy oraz usług społecznych.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

W świetle uzyskanych wyników rekomenduje się prowadzenie polityki opartej na zrównoważonym rozwoju usług społecznych na całym obszarze Miasta, a więc **tworzenie zdecentralizowanego rynku usług**, w oparciu o rozproszone miejsca aktywności lokalnej, jak np. świetlice, czy centra aktywności lokalnej (CAL). Tego rodzaju podejście wymaga świadczenia (w miarę możliwości) istotnej puli usług w społecznościach lokalnych, bez konieczności czasochłonnych dojazdów. Oznacza to również bardziej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury. Przypomnijmy, że respondenci podczas badań jakościowych wspominali, że nie jest ona optymalnie zagospodarowana. W związku z powyższym zaleca się tworzenie lokalnych miejsc spotkań, otwartych dla społeczności (różnych grup mieszkańców) i partycypacyjnie zarządzanych. W tym kontekście ważne jest również zapewnienie profesjonalnej animacji społecznej, która powinna być realizowana w ramach Organizowania Społeczności Lokalnej.

Proces tworzenia CUS wymaga również daleko idącej zmiany w samej instytucji. Jak pokazują wyniki badań jakościowych, w zespole MOPS (podobnie, jak we wszystkich podobnych instytucjach w różnych regionach kraju) istnieją wyzwania, związane z koniecznością zmiany sposobu myślenia (przejścia od funkcjonowania w paradygmacie pomocy społecznej do modelu usługowego). Rekomenduje się **podjęcie działań, zmierzających do zmiany tego stanu rzeczy**. Przełamanie tych barier oznacza konieczność wdrożenia procesu zmiany, polegającej na przygotowaniu pracowników CUS do funkcjonowania w modelu usługowym, tym bardziej, że Centrum będzie „instytucją pierwszego kontaktu" dla wielu mieszkańców Miasta Jasła. Proponuje się skonstruowanie wielowymiarowego i interdyscyplinarnego **systemu wsparcia zespołu CUS**, z zastosowaniem różnych metod i technik (np. warsztatów, szkoleń, wizyt studyjnych, usług doradczych, superwizji, działań na rzecz zapobiegania wypaleniu zawodowemu).

Jak pokazują badania, wśród ankietowanych mieszkańców Jasła istnieje (na zbliżonym poziomie, co w innych, podobnych gminach) przyzwolenie na tworzenie (częściowo) odpłatnej oferty usług społecznych (na średnim poziomie - na tle podobnych pomiarów, realizowanych w innych gminach). 38 proc. badanych chciałoby korzystać z usług odpłatnych (jeśli byłaby taka konieczność), natomiast 37 proc. deklaruje chęć skorzystania z usług nieodpłatnych. **Zaleca się budowanie modelu opartego na częściowo odpłatnych usługach społecznych**. Odpłatność nie może jednak pozostawać w sprzeczności z ich powszechnością i dostępnością dla jak najszerszych grup mieszkańców. **Pobieranie opłat za usługi nie jest tożsame z budowaniem komercyjnego modelu ich świadczenia**. Owe opłaty powinny być dodatkowym,

a nie wiodącym źródłem finansowania lokalnego systemu usług. Środki pobierane od odbiorców powinny służyć zapewnieniu większej dostępności usług, natomiast z całą pewnością nie mogą być czynnikiem wpływającym na standard, czy jakość ich świadczenia (co byłoby działaniem wątpliwym etycznie). Osobną kwestią pozostaje oczywiście ustalenie odpowiedniej wysokości opłat, być może warto rozważyć ustanowienie systemu zniżek dla osób, czy rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i ekonomicznej.

Jak już wspomnieliśmy, **oferta usług społecznych oraz sposób ich świadczenia muszą być dopasowane do precyzyjnie zdiagnozowanych potrzeb odbiorców**. Na podstawie zrealizowanych badań można dodać, że wspomniana oferta powinna być wielowymiarowa i kompleksowa. W dużym stopniu chodzi o zaspokojenie różnych kategorii potrzeb: niższego i wyższego rzędu. **Rekomenduje się zapewnienie możliwości tworzenia dopasowanych do indywidualnych potrzeb odbiorców, możliwie rozbudowanych pakietów usług społecznych**. Kompleksowość oferty oznacza również zaspokajanie zróżnicowanych oczekiwań (różnych grup) odbiorców. Tego rodzaju pakiety usług powinny być szerokie i zaspokajać różne kategorie potrzeb odbiorców (podstawowe i bardziej zaawansowane). Warto podkreślić, że dotyczy to wszystkich grup odbiorców, w tym osób korzystających z pomocy społecznej, którzy - oprócz świadczeń z systemu pomocy społecznej - mogliby otrzymywać w pakiecie np. usługę edukacyjną lub kulturalną. Niniejszy raport zawiera wiele szczegółowych wskazówek, które mogą posłużyć do skonstruowania optymalnych pakietów usług, dopasowanych do zdiagnozowanych potrzeb różnych grup odbiorców. Jednocześnie warto zaznaczyć, że tworzenie pakietów usług nie może być obligatoryjne i - co do zasady - musi wynikać z indywidualnej diagnozy potrzeb danego mieszkańca.

Bardzo istotnym wyzwaniem jest włączanie mieszkańców w proces projektowania i organizacji usług społecznych, tym bardziej, że - w większości badanych obszarów - aktywność i kapitał społeczny pozostają na średnim, przeciętnym poziomie (w odniesieniu do wyników innych podobnych pomiarów). Z pewnością można jednak mówić o potencjale społecznego zaangażowania - w Jaśle funkcjonują organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, liderzy lokalni i grupy nieformalne, co stanowi podstawę do planowania działań w obszarze aktywizacji społecznej. Zgodnie z ideą centrów usług społecznych, owe **usługi powinny zostać uspołecznione, a więc obudowane działaniami na rzecz integracji oraz aktywnością mieszkańców**. Tworzenie profesjonalnego rynku usług i sieci usługodawców nie może pozostawać w sprzeczności z misją i wrażliwością społeczną. W tym kontekście szczególnie istotną rolę pełnić będą Organizatorzy Społeczności Lokalnej, działający na rzecz zmotywowania

i włączania (różnych grup) mieszkańców. Konieczne jest prowadzenie systematycznych mikro-diagnoz (w ujęciu przestrzennym lub kategorialnym) i ich praktyczne zastosowanie, tj. prowadzenie działań animacyjnych, dopasowanych do precyzyjnie zidentyfikowanych potrzeb. Proponuje się również wzmocnienie innych instrumentów „uspołeczniania" usług społecznych, jak np. wolontariatu, działań sąsiedzkich, czy innych rozwiązań o charakterze wzajemnościowym (w ten sposób mogą być zaspokajane potrzeby różnych grup odbiorców, jak np. seniorzy, czy osoby z niepełnosprawnościami).

W kontekście planowanych działań w ramach Organizowania Społeczności Lokalnej należy zwrócić uwagę na kilka następujących informacji, płynących z badań. W Jaśle odnotowano przeciętny poziom zaufania w relacjach z innymi (16 proc. ankietowanych uważa, że „większości ludzi można zaufać", raczej pozytywnie oceniane są relacje sąsiedzkie (78 proc. ocen pozytywnych - jest to wynik zbliżony do rezultatów innych podobnych pomiarów), ponadto mieszkańcy podejmują różne formy aktywności społecznej (90 proc. podejmuje przynajmniej jedną z nich, co należy uznać za dość wysoki rezultat). Na relatywnie niskim poziomie pozostaje natomiast poczucie sprawczości (45 proc. badanych deklaruje wysoki poziom poczucia wpływu na bieg spraw lokalnych, 43 proc. - niski).

W nawiązaniu do powyższych rezultatów warto zwrócić uwagę na fakt, że działania OSL w nowo powstającym CUS powinny być realizowane na dwóch poziomach: strategiczno-programowym, jak również w formie bezpośredniej pracy animacyjnej z mieszkańcami (grupami, społecznościami). Działania strategiczno-programowe będą wynikać m.in. z niniejszej diagnozy. Dzięki temu badaniu rozpoznane i zmapowane zostały różnego typu społeczności: terytorialne (osiedla mieszkaniowe) lub kategorialne, mające wspólne interesy lub tożsamość. Na tej podstawie możliwe będzie podjęcie decyzji o wyborze społeczności, z którymi OSL-owiec będzie pracował w najbliższym czasie, a także do jakich społeczności będą kierowane działania animacyjne. W ramach działań strategiczno-programowych zostanie opracowany Plan OSL, będący częścią Planu Wdrażania CUS. Wspomniany plan powinien zostać przygotowany w oparciu o metodykę pracy środowiskowej, w nawiązaniu do kluczowych polskich (CAL, OSL) i zagranicznych (metoda ABCD) podejść w zakresie rozwijania potencjału społeczności lokalnych. W Planie OSL kluczowe będą następujące elementy: wartości i budowanie więzi, planowanie zmiany społecznej, zasadnicze komponenty merytoryczne (diagnoza, aktywizacja, integracja, edukacja), jak również wskazanie głównych aktorów OSL.

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Spis ilustracji:

Ilustracja 1. Podejście badawcze oparte na zasadzie trzech „w" (str. 5)

Ilustracja 2. Ogólny schemat procesu badawczego (str. 5)

Ilustracja 3. Położenie Miasta Jasła na tle powiatu jasielskiego (str. 14)

Spis tabel:

Tabela 1. Zrealizowane metody i etapy badawcze (str. 7)

Tabela 2. Stan ludności Miasta Jasła na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju w latach 2020-2024 (str. 14)

Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju w latach 2020-2024 (str. 15)

Tabela 4. Powody przyznania pomocy społecznej w 2024 r. (str. 16)

Tabela 5. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2020-2024 (str. 19)

Tabela 6. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w latach 2020-2024 (str. 20)

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe Miasta Jasła w 2024 r. na tle wybranych JST, powiatu, województwa i kraju (str. 21)

Tabela 8. Placówki medyczne prowadzące dzielność na terenie Miasta Jasła w 2025 r. (str. 22)

Tabela 9. Liczba przychodni ogółem, praktyki lekarskie, przychodnie na 10 tys. ludności w roku 2024 (str. 23)

Tabela 10. Wybrane wskaźniki aktywności gospodarczej mieszkańców w roku 2024 (str. 24)

Tabela 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego (w proc.) w latach 2021-2025 (str. 24)

Tabela 12. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2021-2025 (str. 25)

Tabela 13. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2020-2024 (str. 26)

Tabela 14. Frekwencja wyborcza (%) w latach 2018-2024 (str. 29)

Tabela 15. Zestawienie placówek edukacyjnych w Mieście Jaśle w 2025 r. (str. 30)

Tabela 16. Wyniki egzaminu ośmioklasisty w 2025 roku (proc.) (str. 35)

Tabela 17. Wybrane wskaźniki dot. usług bibliotecznych w roku 2024 (str. 36)

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.

Tabela 18. Wybrane wskaźniki dot. usług kulturalnych w roku 2024 (str. 38)

Tabela 19. Struktura próby (str. 39)

Tabela 20. Podejmowanie różnych form aktywności społecznej (str. 44)

Tabela 21. Ocena jakości usług oferowanych przez miejscowe instytucje lub organizacje (str. 46)

Tabela 22. Korzystanie i ocena jakości usług instytucji lokalnych w okresie ostatniego roku (str. 48)

Tabela 23. Korzystanie i ocena jakości usług społecznych świadczonych w Jaśle w okresie ostatniego roku (str. 51)

Tabela 24. Zapotrzebowanie na różne usługi społeczne, które dotychczas nie były świadczone w Jaśle (str. 52)

Spis wykresów:

Wykres 1. Poziom zadowolenia z relacji z sąsiadami (str. 41)

Wykres 2. Poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych w Jaśle (str. 42)

Wykres 3. Zaufanie w relacjach z innymi (str. 43)

Wykres 4. Ocena jakości życia w Jaśle (str. 45)

Wykres 5. Preferowane działania w sferze społecznej w okresie najbliższego roku (str. 50)

Wykres 6. Brakujące usługi społeczne w Jaśle (str. 54)

Wykres 7. Grupy wiekowe mieszkańców, do których powinny być kierowane usługi społeczne (str. 55)

Wykres 8. Grupy kategorialne mieszkańców, do których powinny być kierowane usługi społeczne (str. 56)

Wykres 9. Gotowość do ponoszenia opłat za usługi społeczne (str. 57)

Wykres 10. Ocena dostępu do informacji na temat lokalnej oferty usług społecznych (str. 58)

Wykres 11. Niektóre osoby korzystające z usług społecznych muszą polegać na pomocy innych, na przykład ze względu na wiek lub stan zdrowia. Jeśli był(a)by Pan(i) w takiej sytuacji i mogła samodzielnie podjąć decyzję, to czy chciał(a)by Pan(i)… (str. 59)

Projekt dofinansowany przez Fundusze Szwajcarskie wspierające zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej oraz budżet państwa.